

దాదాబిర్రాజుగారి

అత్యద్భుత హయాజాల మర్తశాస్త్రము

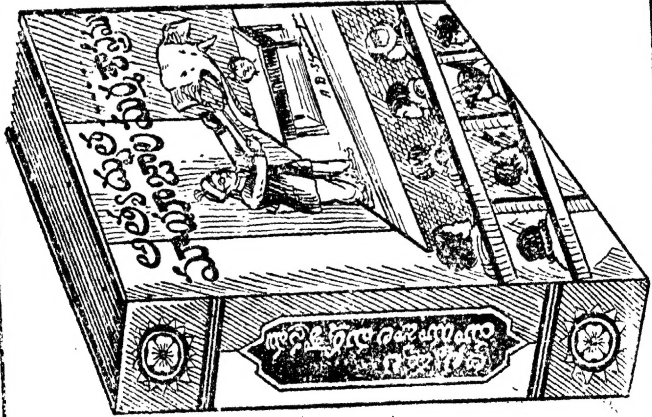
కర్త: మంత్ర విద్యాప్రసిద్ధ శ్రీ కృష్ణ
(మహాను 40 చిత్రములతో కూడినది)

ఇది అత్యద్భుత గ్రంథరాజము. ఇట్టిది యిదివరకు వెలువడలేదు. మంత్రశాస్త్రము, పాశ్చాత్యతత్వశాస్త్రములతో ఎక్కువ ప్రచారముగల మెస్మరిజిజ్మనక సంబంధించిన అనేక ఉద్బోధనలను అధారంలో ఇది వ్రాయబడినది.

ఈ పుస్తకములోని విషయములు సంప్రదానానుకూలముగా గలిగించును. దీని సహాయముతో బంధుమిత్రులకు విద్యను అభివృద్ధి చేసికొనవచ్చును. ఇతరులు ఈ శాస్త్రము నభ్యసించి ప్రదర్శన లిచ్చితమగుటలకు సంతోషపరచవచ్చును. తేక ఈ విద్యను వృత్తిగా చేసికొని గౌరవము చేయవచ్చును. ఇంద్రజాల, మహేంద్రజాలములకు సంబంధించిన అనేక విషయములు, తేక జేయవచ్చు వివరింపబడినది. హస్తాంశుకము, దృష్టిప్రసరణములతో చేయవచ్చు జాలములు, కంత్ర, మంత్ర, మంత్ర, తేల, అంజనముల సహాయముతో ప్రదర్శించునట్టి జాలములు, మహాగుణమువలన పెక్కు వ్రాయబడినది. 420 పేజీలు గ్రంథము.

విషయములు కొన్ని: ఏకగతలను అంతరిక్షమున నిలుపుట, పాములు, తేళ్ళు మున్నగు ఏకజంతువులను అపృథికపక్షులకు సృష్టించుట, గచ్చకాయల యుద్ధము, చక్రవిధారము, కుక్కలను నింహము చేయుట, గుండునున్న దీప మునునలుపు చేయుట, భీమ సింహా సంకల్పదాననముకు సృష్టించుట, సిరునిండ్రిక తటాకమును మొదలక్షేములు, నిష్కలేకనే అన్నము వండుట, కింహ, కాన్యాలములను ఎప్పటికప్పుడు సృష్టించుట, కుక్కలు విద్యలు ఇటువంటి మహాత్మ్యక జాలములు విదేశములలో ప్రచారముగలవిన్నియె బాతజాలములు గలవు. వెల 4-0-0

సి. వి. కృష్ణా బుక్ షిప్, తపాల పెట్రె నెం. 133 మదరాసు-1

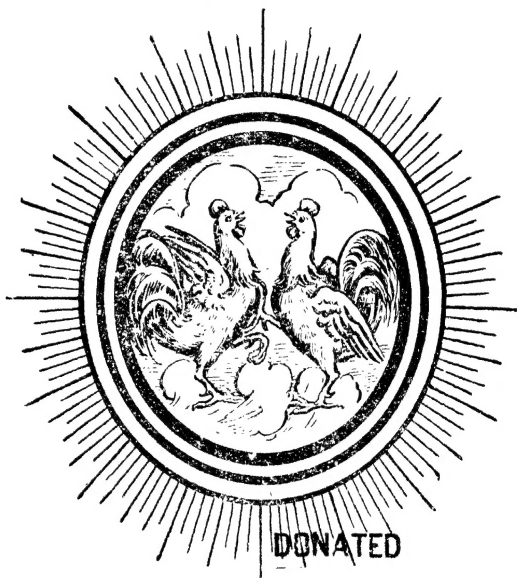

శ్రీ రస్తు

శ్రీ కృష్ణ పరబ్రహ్మణే నమః

వెద్దహచ్చిలిరాజకథ

ఎస్. టి. రాజయ్యచే వచనం వ్రాయబడినది

ప్రకాశకులు:

సి.వి.కృష్ణా బుక్ డిపో

19/99, అమ్మన్ కోవిల్ పీఠి,

వాల్తాక్కు రోడ్డు పోస్టు, మదరాసు.1.

(రిజిస్టర్డ్ కాపీరైట్)

దీనివల

1956

[1-0-0

బాబ్బిలిరాజుకథ

Design REGD.

సి.వి.కృష్ణా బుక్ డిజిటల్ మదరాసు

శ్రీ రస్తు

శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

పెద్దబొబ్బిలిరాజు కథ

—: * :—

క॥ శ్రీకర రామరామవర భీకర దీనదయాళ దానరక్షకా ।
సాగరమైన పాపముల సామిదెదీర్చు రామచంద్రకా ।

శ్రీగణనాథుని పాదముల్ చలువుగ సేవించి
శ్రీకరపద్మజాబాణికి సొంపుగ నేమొక్కడ
ముందుగ హరిహర బాసుని ముద్దుగ సేవించి
పంతులులేక గౌరవాదుల పాదము సేవించి
వరకవులగు పెద్దలకు వందన మొసగిదా
వరుసతో బొబ్బిలిరాజుకథ వగతోజెప్పెదను ।

కథా ప్రారంభము

వ. ఈ భరతఖండంబున అగ్రదేశమందు విజయనగరమను
పట్టణమేలచున్న రాజశ్రీ రామరాజుగారికిన్ని పై దేశమన బొబ్బిలి
అను పేరు వహించిన పురమునకు అధిపతియగు రాజశ్రీ రంగారావు
గారికిని కొళ్ళ మాతృల్యముచే జరిగిన ప్రళయకలనము.

బొబ్బిలికొట పాలించెటివాడు రంగాదొరగానూ
విజయనగరము పాలించెటివాడు విజయరామరాజు
పేరుపొందిన సరదారయ్య ప్రభువు రంగారావు
నీతులయందున విడుదలనాగు నింపుగలవారయ్యా
వీపుయందున వింజామరలుండి రంగారాయుడికి
అపాదంబున దామరీలేపు రంగారాయుడికి
రాజదీక్షలు గలిగినవాడయ్యా రంగారాయుడు
వస్త్రాదివిడ్డగా యున్నాడయ్యా రంగారాయుడు
రంగారాయుడు తమ్ముడు వెంకళరాయుడు
కార్యమనగా ముందుకువత్తుడు వెంకళరాయుడు

వెంగళరాయుడు బావమరిది పాపారాయుడు
పాపారాయుడని పేరుకెప్పగానే

పాపలండరు పాలు త్రాగలేడు
పోతులేకనే యున్నారయ్యా బాబ్బిలికోటలో
కోటలకంఠయు కోడుసింహము పాపారాయుడు
బాబ్బిలికోట యేలుతున్నడు రంగారాయుడు
యెదురులేకనే బాబ్బిలికోట యేలుతున్నాడు

ప. బాబ్బిలిరాజుగారికి అరికాలుయందు పద్మరేఖయు, చేతుల
కమలదళంబును, వీపున వింజామరలును, కన్నుల మిచ్చయు, కపోల
మున కనకమణియు, గలిగిన విదురునివలె నీతిమంతుడై యెదురులేని
కౌర్యము గలిగి పరాక్రముండగు వెంగళతాయుండనే తమ్మునితో
సతని బావమరిది యగు పాపారాయుడును తన బావమరిదియగు
ధర్మాతాయుండును కూడి కౌర్యములు మీరి యుద్ధములు గోర బాబ్బిలి
యందు నివసించుచున్న వారలు,

విజయనగరము యేలెటివాడు విజయరామరాజు
కీరీట దారలయ్య విజయరామరాజు
ఆలోచనలో దొడ్డవారయ్యా విజయరామరాజు
వాక్కడినమున వాక్కసమయంబున విజయరామరాజు
తన్నుకొలిపెడి రాణువలంఠయు తానుపిలిచినాడు
అన్నలార తమ్ములారా నాయన్నలార రండు
భూమియందున గొప్పపందెము మేముయాడితిమి
కోడిపందెము కొరివై యున్నది అన్నలార యిపుడు
కోడిపందెము ఆడనుయిపుడు మనసుపుట్టినయ్యా
పేరుకెందిన సరధారిపందెము కోడిపందెయ్యా
నాతోసరిగ కోడిపందెము యెవ్వరాడుతాడు
యీలాగున ఆలోచించెను విజయరామరాజు
అచ్చోటనే యున్నాడయ్యా ఆనందరాజు
అప్పుడేమని చెప్పినాడయ్యా ఆనందరాజు
చిన్నమనవి చిత్తగింపుము పిన్నయ్యదొరగారు
బాబ్బిలియందు వున్నాడయ్యా వెంగళరాయుడు
మీకుసరిగా పందెములాడు వెంగళరాయుడు
యిట్టిమాటలు చెప్పినాడయ్యా ఆనందరాజు

అప్పుడేమని జెప్పినాడయ్యా విజయరామరాజు

వెంగళరాయుడికి బాబును బ్రాయసాగెనయ్యా

వ. ఇట్లుండగ విజయనగర మేలేవాడు విజయరామరాజుగారు
తొమ్మిదిలక్షల పై న్యములతో రత్న కిరీటములతో సాదాసోపాన
సింహాసనములతో పచ్చల తోరణములతో ఆలోచన గుఢాలతో
నిండు కొలువుండు నొక్కనాడు సమీపమునయున్న సేనాపతులం
గాంచి మంచి పందెము మించిన జయము సహించితిమి కోళ్ళ పందె
మునుచూడ ఆశించియున్నాడను నాతో సమానముగ పందెమాడు
వారెవరని యగ్గిన ఆనందరాజు చేతులు ముకుళించి శిరముపై నిడి
ట స్వామి! బాబ్బిలియందును వెంగళరాయుండను రాజు తమతో
తమబలంబున పందెములు నొప్పునుని జెప్పిన మాత్రమున సంతృప్తి
జెంది వెంటనే బాబుబ్రాయ నుద్యుక్తుడాయెను.

పరాక్రమచక్ర వినండిమీరు వెంగళరాయుడా

చిన్నమనవిదా చిత్తగింపుము వెంగళరాయుడా

కోడిపందెము యాడను యిప్పుడు యిచ్చలుగొన్నాను

కోడిపందెము ఆడుతానుయ్యా వెంగళరాయుడా

విజయనగరము బాబ్బిలి యెల్లసందున యిపుడుదా

డేరాలుయిచట వేయించవలెను వెంగళరాయుడా

గురువారమందె వచ్చెడమేము యెల్లసడరుకుదా

చుట్టుప్రక్కల కోళ్ళనురాజు తయారు చేసుకొని

గురువారమందు చేరవలెనయ్యా యెల్లసడరుకుదా

నాతాలూకా యందుండు కోళ్లంతను దెప్పించుతాను

కోడిపందెము ఆడిమనము తమాషజూస్తామా

మీరు గెలిచితే కీర్తిపేరు మీశేగలుగూను

మేము గెలిచితే కీర్తిపేరు మాశేగలుగూను

ముందువెనుక చూడవద్దయ్యా వెంగళరాయుడా

యిందుకుబాబులు బ్రాయము వెంగళరాయుడా

యారీతిగా బ్రాసినాడయ్యా బాబులు అపుడుదా

లకోటచేత బంధించినాడు రాజు యపుడుదా

హర్కారులచేత యపుడు యిచ్చెను బాబును

బాబుయిపుడు బాబ్బిలికి చేరవలెనయ్యా

రంగారాయుడు వెంగళరాయుడు చేతికివ్వండి

మరలు తరపు కొనిరండయ్య హర్కారులుమీరు

వ. బాబ్బిలిదొరయగు వెంగళరావుగారికి బ్రాయనది యేమనగా, కోడిపందము లాడుటకై మా పురము వెలుపల డేరాలు చేయించియున్నాను మాపరమునపున్న చుట్టుపట్టు జమీనుల కోళ్లనున్న తెప్పించుచున్నాము అట్టే తామును తమ చుట్టుపట్లనున్న కోడిలను బృహస్పతివారము పుడయంబున తప్పక వచ్చి కోళ్లపందముల తమాషాల చూచి కీర్తున వహించెడముగాన అవశ్యముగ రాకోడెడను అని జాబుబ్రాసి హర్కారుల చేతికిచ్చి జనులు తెమ్మని బాబ్బిలికి పంపెను.

జాబులెత్తుకొని వస్తున్నాడు హర్కారులయితేను
బాబ్బిలివారి డేవిడికాడికి టంకామైనారు
బారాహద్దన నిలచినారయ్యా హర్కారు లపుడుదా
యెవ్వరియొక్క పాగాయన్నాడు పారాచాకీలు
రాజగారి తాలూకాని వారుజెప్పినారు
రాజగారి జాబులుమేము తెచ్చివున్నాము
పారాలయ్యా బాటలువిడవండి మేముపోవుటకు
వెంగళరాయుడు బేటికిపోయి హుంకము తెస్తాము
గడియసేపుదా నిదానించండి హర్కారులుమీరు
యచటనుండి వచ్చినారయ్యా పారాచాకీలు
రంగారాయుడు ముందుగవచ్చి వండన మొసగిరి
పరాకులేక వినుము యిపుడు రంగయ్యదొరగారు
మీదుపేరిట జాబులుయిపుడే డేవిడికొచ్చేను
రమ్మని చెప్పితే పంపెడనుయ్యా రంగదొరగారు
పంపమని యిపుడు సెలవిచ్చెను రంగారాయుడు
యచటనుండి వచ్చినారయ్యా పారాచాకీలు
రంగారాయుడి బేటిచూడను వస్తూవున్నాడు
రంగారాయుడు ముందువచ్చి నిలచినాడయ్యా
వండనమయ్యా వండనమయ్యా రంగయ్యదొరగారు
వండన మొసగి జాబులుపెట్టిరి కొలువున యిపుడుదా

వ. అంత హర్కారులు జాబులెత్తుకొని కోటవాకిట నిలచి రంగారావుగారు పుత్తరపుపొంది లోపలికి బోయి రంగారావుగారికి నమస్కరించి పుత్తరము చేతికిచ్చి నిలిచిరి.

లకోటచింపి జాబుచదివినారు రంగారావుదా
 జాబునవుండు సంగతులంతా కన్నుల చూచేను
 తనలోతాను నవ్వుచున్నాడు రంగయ్యదొరగారు
 వెంగళరాయుని ముఖముజూచి సవ్వసాగేను
 పరాకుంచక నినుమూ యిపుడు వెంగళరాయుడా
 మీ పేరటనే జాబులు వ్రాసినారు రాజగారి
 జాబునవుండు సంగతులంతయు కన్నులచూడండి
 యిట్లు చెప్పతూ జాబునుయిచ్చెను చేతికియపుమాదా
 జాబునుయపుడు కన్నులజూచెను వెంగళరాయుండు
 వుత్తరంయపుడు వ్రాయసాగెను వెంగళరాయుండు
 పరాకుంచక విసండియిపుడు విజయరామరాజా
 మీరుపంపిన జాబువచ్చెను మాకు యిపుడుదా
 జాబునవుండు సంగతులంత కన్నుల చూచినాము
 గురువారమే వస్తున్నాము మన్నెంమీదికి
 మన్నెంమీదికి మీరురావలెను రాజులు దొరలంతా
 ఇన్నివిధములుగ వ్రాసినారయ్య జాబులో యపుడుదా
 జాబువ్రాసిదా మార్కారులచేతిలో యపుడు యిచ్చెను
 జాబులెత్తుకొని వస్తున్నారు మార్కారులపుడుదా
 జాబులేనియని తీసినాడయ్యా విజయరామరాజా
 తనతాలూకాకు జాబులుయపుడు వ్రాస్తున్నాడు
 డబ్బెయ్యేడు పాశేగాండ్లకు జాబులు వ్రాసేను

ప. రంగారావుగారు జాబు విచ్చిచూచి వెంగళరాజు వద్దకొచ్చి
 వాండ్లారు మీరునవ్వు నవ్వుకొనుచు వెంగళరాజుగారు బదులుత్త
 రము వ్రాస్తూ యేమనగా, రాజరాజగు విజయరామరాజుగారికి వ్రాయు
 నది తామువ్రాసిన జాబుజూచినాము మీ యిష్టప్రకారం మన్నెం
 మీదికి మా కోళ్ళను మాతోడేరినవారి చుట్టుపట్ల కోళ్లతో గురు
 వారము పుడయమునవచ్చి చేరుచున్నాము అని బదులుత్తరము
 వ్రాసియిచ్చిరి. ఆ జాబునెత్తుకొని మార్కారులు విజయరామరాజుగారికి
 విసయవండనములుజేసి జాబుచేతికిచ్చి నిలిచిరి.

బొబ్బిలివారిపై కోడిపందెమునకు పోతూవున్నాము
 రాజునలంతయు రావలెనయ్యా కోడిపందెమునకు
 వింతవింత లక్షకోడిలు టాబుకు తెన్నండి

శుద్ధ బాబ్బీలి రాజకథ

యీలాగు వ్రాసినాడయ్యా బాబులు యపుడుదా
 మంచివన్నెల కోడిలయంతా బట్టుతున్నారా
 శుద్ధమైన కోళ్ళను యపుడు తయారు చేసిరి
 డేగవన్నెపు కోళ్ళను యపుడు తయారు చేసిరి
 మంచిమంచి కోళ్ళను తయారు చేసిరియపుడు
 విజయనగరము తెచ్చినారు కోళ్ళను యపుడుదా
 యెటువప్రక్కచూచిన కోళ్ళున్నది అపుడై తేను
 గలగలని నవ్వినాడయ్యా విజయరామరాజు
 మంచిమంచి కోళ్ళనుయపుడు తయారుచేస్తేమి
 తామసమేమి మన్నంమీదికి తయారుగరన్నండి
 యీవిధంబుగా పలికినాడు రాణువలంతాను
 యీరీతిగా వున్నాడయ్యా విజయనగరమందూ
 బాబ్బీలియందు యెట్లున్నాడు రంగయ్యదొరగారు
 తనతాలూకాకుబాబులుయపుడు వ్రాయుస్తున్నార

వ. అపుడు విజయరామరాజుగారు లకోటలిచ్చి జూచి చుట్టు
 ప్రక్కలనున్న పొరుగుదలనుంచి వన్నెలకోడిలతో తయారుగరమ్మని
 అజ్ఞాపింగగానే వారు జగడమున తయారుగ పెద్దకోళ్ళతో విజయ
 నగరం మన్నంమీదికి రాగానే రాజుగారుజూచి తయారై యుండిరి.

డబ్బెయ్యేడు పుణ్యదారులకు బాబులువ్రాసిరి
 అన్నలార తమ్ములార మాయన్నలార యిపుడు
 కోడిపందెము వొప్పిమేము పోతూవున్నాము
 కోడిపందెమునకు రావలెనయ్య యెల్లాదొరలుదా
 మంచిమంచి కోడిలంతా తయారుచేసుకొని
 విన్నవేగము యండకు యిపుడు బేటికిరన్నండి
 హర్కారుల యపుడు బిలిచెనయ్య బేటికిముందుగా
 బాబుయెత్తిగా చేతికిచ్చె రంగయ్యదొరగారు
 హర్కారులపుడు బాబులెత్తి నడవసాగిరి
 వారివారి బాబులు యపుడు వారికి యిచ్చిరి
 బాబులుచూచి సంతోషపడ్డారు యెల్లాదొరలుదా
 మంచిదన్నార బాగన్నార రాణువలంతానూ
 వింతవింత కోళ్ళనూ యపుడు బట్టుతున్నార
 పేరుయెత్తిన కోళ్ళనూ యపుడు బట్టుతున్నార

కోళ్లనంతయు తయారుజేసిరి యలమాదొరలుదా
వెంగళరాయుడు బేటికివచ్చి పండన మొనగిరి
అజ్ఞప్రకారము కోళ్లను యిపుడు తయారుచేస్తేమీ
మంచిమంచి కోళ్లను యిపుడు తయారుజేస్తేమీ
తామసమేమి మన్నెంమీదికి త్వరలో రన్నండి
యాలాగున జెప్పినారయ్యా రాణువలంతానూ
మంచిదన్నాడు అప్పుడామాట వెంగళరాయుడు
కాసాకోళ్లను తెచ్చున్నాడు వెంగళరాయుడు
సాదరీకోళ్లను తెచ్చున్నాడు వెంగళరాయుడు
కోళ్లను యప్పుడు శృంగారింఁచెను వెంగళరాయుడు
జంగారుతో అందెలుయపుడు వేసెను కోళ్లకు

వ, బాష్పిలియందు రంగారావుగారు కూర్కాదులను పిలిచి
జెబ్బియేడు పాళయములకు జాబులుయిచ్చి పల్లెలకును జాబులు
యిచ్చి పందెమునకు జయమునొందిన మంచి వన్నెకోళ్లతో వేగ
రమ్మని అజ్ఞపంపెను అంత యెలమ దొరలందరు సంతోషమున పేరు
వహించిన కోడిలనుబట్టి వెంగళరాయుని యెదుట నిలిపి నమస్కరించి
శీఘ్రముగా మన్నెంమీదికి రమ్మని పిలిచిరి.

సాగసయినట్టి పట్టుకుచ్చెలు గట్టెను కోళ్లకు
ఈ రీతిగా శృంగారింఁచెను కోళ్లకు యిపుడుదూదా
వస్తాడుకోళ్లను తయారుచేసెను వెంగళరాయుడు
కోడిపుంజుల తయారుజేసెను వెంగళరాయూదూ
అన్నగారి బేటికివచ్చెను వెంగళరాయూదూ
పరాకుంచక వినండిమీరు రంగయ్యదొరగారూ
తామసమేమి మన్నెంమీదికి తయారుగ రన్నండి
ఈ రీతిగా చెప్పినాడయ్య వెంగళరాయూదూ
మంచిదన్నాను అట్టివేళలో రంగయ్యదొరగారూ
బావమరిదిని పిలిపించినాడు యట్టివేళలో
పాపారాయణ్ని పిలిపించినాడు యట్టివేళలో
అన్నతమ్ములు బావమడుదులు యండరు వెడలిరి
వారివారి రాణువలంతయు వెంటనే వెడలిరి
పరాకుంచక వినండిమీరు పాపారాయూదూ
యింత తామస మేమన్నాడు పాపారాయూదూ

అక్కడనుంచి ప్రయాణమై రంగయ్యదొరగారూ
తన్ను కొలిచెడి రాణువలంతయు వెంటనే వెడలిరి
విజయనగరము యెల్ల సడరుకై పయనమైనారు
యెల్ల సడరుకు వచ్చిచేరి బాబ్బిలి దొరలూదా
జేరాయపుడు వేసినాడయ్యా వెంగళరాయూడు
జేరాలోపల కొలువుతీరి బాబ్బిలి దొరలూదా
అన్నదమ్ములు బావమరుదులు కొలువుతీరినారూ
అచ్చట చలనపండిల్లు వేసిరి కోళ్ళకు యపుడుదా
రాజువారి రాకలు యపుడు చూస్తువున్నారు

వ, నిలువగానే వెంగళరాయూడు సంతోషించి కొళ్లను బంగారు
అందెలు కట్టించి పట్టుకుచ్చులు వేయించి రంగయ్య దొరగారయిన
అన్నగారి సముఖమునకు వచ్చి శీఘ్రము తయారుగమ్మని వేడగా బాకు
బావమరిదియగు పాపారాయణ్ణి వెంటబెట్టుకొని తమ రాణువలంత
గొలువగ యతి ఆర్భాటమున జయజయమని ఘోషలతో బాబ్బిలి
దొరలు విజయనగరకొట యెల్లలో సరదాదులంతా జేరి తమ్ముడు
బావమరుదులతో కొలువుతీరి జేరాలోదిగిరి.

యిక్కడి కళలు యాలాగున్నది యెల్లసడరులోనా
విజయరామరాజు వెడలెను అట్టి సమయమందూ
తన్ను కొలిచెడి రాణువలంతా అపుడు వెడలినారూ
బాబ్బిలివారి యెల్లసడరుకైనా దాకలయినారూ
రాజుగారి యెల్లయందు జేరావేసినాడూ
కొళ్లకు యపుడు పండిల్లయినా గొబ్బున వేసినారూ
కుర్చీవేసి కొలువుతీరెను విజయరామరాజు
జేరావిడిచి బయటికి వచ్చి బాబ్బిలి దొరలూద
రాజుగారును బాబ్బిలివారును బేటియయినారూ
అక్కడ జోడుకుర్చీలు వేసినారు యపుడూ
కుర్చీదూడ కొలువు తీరెను రంగయ్యదొరగారూ
పచ్చల కుర్చీయందు కొలువుతీరెను వెంగళరాయూడు
రంగయ్యదొరగారు రాజుగాడున్న కౌగలింపులామెనూ
వెంబడివున్న యల్మాదొరలతో యేమని చెప్పినూ
ముందుగ యపుడు మీరేనయ్య కొళ్ళదించండి
మంచిదన్నారు బాగన్నారు యల్మాదొరలూదా

ప్రాద్దుప్రాద్దున కోళ్ళను యపుడు దించుతున్నాడు
 యెత్తుడుకోల్లు దింపుడుకోళ్ళు తఱుతురుజేసిరి
 కోడిపందెముకు సెలవిచ్చినారు కంగయ్యదొరగారూ
 రాజువారిని యపుడు జూచిరి రాణువలంతానూ
 రాజుగారును సెలవుయిచ్చెను పందెమునకుదా
 మంచి కోళ్ళను దింపించినారు సేవకులయితేను
 వారివారి కోడిలను యపుడు కత్తులు కట్టిరి
 కోళ్ళను విడిచిన యట్టివేళలో లజాయిపెట్టిరి
 కిలకిలయని కొక్కరించెను కోడిలపుడూదా
 యెగిరినాదిరా బాల్మీలికొడి యోజన పొడుగునా
 యెగిరియెగిరి నెత్తియందు బాగుగ పొడిచెను
 గిరగిరగిరమని భూమిన పడెను రాజుగారికొడి

వ. అక్కడ విజయరామరాజు తన సభయందున్న రాణువులను
 వెంటనిడుకొని కోళ్ళనెత్తుకొని బాల్మీలివారుండు చోటునకువచ్చి యిరు
 వురును కలసి మాట్లాడి సంతోషమున పందెములు విడిచెడమని తల
 పెట్టి రాజుగారి కొడికిన్ని బాల్మీలివారి కొడికిన్ని జగడమిడగ రాజుగారి
 కొడిని వోడించి బాల్మీలి కొడి కూతవేస్తూయున్నది.

అప్పుడెట్లా వున్నాడయ్యో బాల్మీలి కొడయితే
 కాలుచిగువున పదికోళ్ళను యపుడు కాలన జంపెను
 కొక్కరించి కూతవేసెను కొడి యపుడూదా
 కూతవేసి కొడిలమీదికి దూకుతు వున్నాడీ
 యెక్కడ కొడిలను చేరనియ్యక తరుముతు వున్నాడి
 గాయముతగిలిన కొడిలకు యపుడు కత్తులిప్పుతాడు
 రెండవతూరి కొడిలనపుడు రాజుదింపినాడూ
 తయారుపరచి విడిచినాడయ్యో కొడిల నపుడూదా
 కేకలు యపుడు విన్నదయ్యో బాల్మీలి కొడయితే
 యెక్కడలేని గోపముగలిగెను బారాకొడికిని
 వచ్చినంతలో కన్నులచూచెను కొడిల నపుడుదా
 రెక్కయపుడు రెట్టినిలిచెను బారాకొడిదా
 కొడిలమీదికి దూకెనయ్యో బారాకొడిదా
 కూతనువేసి కొడిలనపుడు కొక్కరించి చంపె
 ముక్కున కాలన పొడిచిచంపెను బారాకొడిదా

రక్కలుచాటున యదిమిపట్టెను బారాకొడిదా
 కాళ్లతోతన్ని గొంతులుగోసెను బారాకొడిదా
 యెత్తుడు దింపుడు కొడిల నపుడు చంపివేసినాది
 రాజుగారి కొడిలయంతా హరిమైపోయెను
 యింతవరకు దెబ్బలేడయ్య బాబ్బిలి కొడికి
 పేరుజెందిన సరదారికొడి బాబ్బిలి కొడయినా
 అచ్చటవున్న కొడిలనంత విడిపించినాగయ్యా
 అన్నికొడిలను తరిమిజంప బాబ్బిలి కొడయితే
 యింతలోకి యేమిన్నాడు విజయరామరాజు
 పరాకుంచక పినండిమీరు వెంగళరాయూడా
 కాసాకొడిలను విడిపించెడము వెంగళరాయూడా
 శరీరిగా చెప్పినాడయ్యా వెంగళరాయూడు
 అప్పుడేమని పలికినాడయ్యా వెంగళరాయూడు
 దగ్గరయున్న సేవకులతో యేమని జెప్పెను
 మంచికొడిలను దింపించండి విజయరామరాజు
 బాగా నమలిపించ కొడిలరాజా తాయిగ తెన్నండి
 శరీరిగా చెప్పినాడయ్య వెంగళరాయూడు

వ. అప్పుడు రాజుగారి కొడిలను యెక్కడను నిలువక తరుము
 తున్న బాబ్బికొడియుండగా రాజుగారు వెంగళరాయునిచూచి యిక
 మనము వేరొక కాసా కొడిలను విడిచి జగడము జేయింతమనగా
 వెంగళరాయూడు సరేయని దగ్గరనుండు రాజు సేవకులతో మంచి
 కొడిలను దింపించమని అడుగుతున్నాడు.

మంచికన్నాడు అట్టివేళలో సేవకులయితేను
 తెచ్చినకొడిలను కన్నులజూచెను వెంగళరాయూడు
 కత్తులుయపుడు కాలునగట్టిరి కొడిలకయినా
 కొడినియపుడు సవరించినాడూ వెంగళరాయూడూ
 పరాకుంచక వినుము యిపుడు బారాకొడిసీవు
 పన్నెంమీద యెల్లనడకులో కీర్తితెన్నండి
 యెన్నికొడిలను పేరెత్తినావు బారాకొడిదా
 సీదుమానము చూడవలెను బారాకొడిదా
 సీదుబలము చూడవలెను లజాయిలోగాను
 జంటకొడి ఆయుధంబున భూమినపడెనూ

నీదుకాని అయిదంబున భూమిన పడవలెనూ
 పేడుకీర్తులే తేవలెనయ్యా బారాకోడిదా
 యిట్లు చెప్పి దువ్వినాడయ్య బారాకోడిని
 మంచిసీర్లు తెప్పించినాడయ్యా విజయరామరాజు
 రాజుగారి కోడినియపుడు ముందుగ దింపిరి
 రాజుగారి కోడినిచూచెను వెంగళరాయుడు
 తనకోడిని నవరించి తాయిగ విడిచెను
 రెండు కోడిలను అట్టివేళలో తాయిగ దింపిరి
 దింపుడు కోడిని కన్నులచూచెను బారాకోడై తే
 తగ్గితగ్గి వస్తున్నాది బారాకోడయితే
 తగ్గివచ్చె రాయుడు కోడిని కన్నులచూచెను
 యెగిరినాదిరా బాబ్బిలికోడి యోజన పొడుగున
 దుమికినాదిర బాబ్బిలికోడి దుమ్ములు యెగరగను
 తాజుకోడికి రాయుడుకోడికి కలపటమైనది
 యెగిరిన కోడిని కన్నులజూచెను రాజుగారికోడి
 యెగిరినయొక్క రాయుడుకోడి భూమికి తగ్గెనూ
 రాయుడుకోడిని చంపను బలములేమగ రాజుగారికోడికి
 తొలిచెట్ట తప్పించుకున్నాది తాజుగారికోడి
 రెండవతూరి కలపటమాయె బాబ్బిలికోడిపై
 రెక్కలుయపుడు తట్టినిలిచెను రాయుడుకోడిదా
 పొంచిపొంచి బాబ్బిలికోడి గుంపులో దూరెను
 రెక్కలతోను తట్టిందిరా బారాకోడిలను
 కొండెత్తిదా నేలకుపంచె బారాకోడిలను
 పేగులు కండలు నేలబడ్డది కోడిలకపుడుదా
 గిరగిరగిర గిరగిరగిర యనుచు భూమినపడ్డాది
 వంగివంగి రాయుడికోడి వస్తూవున్నాది

వ. రాజుగారి సేవకులు చుంచుదువ్వె కాలుల కత్తుల కట్టి విధ
 విధముగా కోడిలను విడుచుచుండగ బాబ్బిలి కోడిని గెలువ సాధ్యంబు
 లేక ప్రాణంబులు విడుచుతున్నాయి గాని వెంగళరాయుని కోడిలవద్ద
 యేమియు ప్రయోజములేక పోతున్నది రాజుగారి కోడిలు, అప్పు
 డెటులున్నవనగా బాబ్బిలి బారాకోడిదా,

కొక్కరించి నిలిచియపుడు కూతలు పెట్టెను
 యెత్తుడుదింపుడు గోడలపుడు చంపుతు వున్నాది
 అప్పుడెట్ల వున్నాడయ్యా విజయరామరాజు
 బాబ్బిలివారి గోడిని యపుడు కన్నులచూచెను
 యెక్కడలేని గోపముకలదె రాజుగాడు యపుడు
 కుడిమీసము ముటికినాడయ్యా కన్ను లేట్టజేసి
 గోపముచేత దేహము మఱచి యేమని చెప్పెను
 అన్నలార తమ్ములార మాయన్నలార రండు
 దింపుడు గోడలను తెమ్మునికెప్పెను యట్టిసమయమందు
 తెచ్చినగోడిని కన్నులజూచెను రాజుగాడు యపుడు
 అప్పుడెట్ల వున్నాడయ్యా పాపారాయుండు
 వెంగళరాయుని ముఖముజూచి ఘల్లున నవ్వెను
 చదురు దిగ్గున లేచినాడయ్యా పాపారాయుండు
 నాదుపేరిట గోడిపందెము నేను పెట్టుతాను
 ఘడియనేపుదా నిదానించెను వెంగళరాయుండు
 యీవిధంబుగా పలికినాడయ్యా పాపారాయుండు
 యింతలోపల కాసాగోడీలను తాడుగ తెచ్చిరి
 తెచ్చినయొక్క గోడీలను గాజా కన్నులజూచెను
 కాకిపంటి గోడినిపట్టె పాపారాయుండు
 బంగారంపు అందెలయపుడు కాలుకు వేసెను
 చెక్కిలుదువ్వ ముద్దులాడినాడు పాపారాయుడు
 ముందువెనుక జూడవద్దు బారాగోడీదా
 మిన్నెంమీదన యెల్లసడిదలోన కీర్తితెన్నండి
 యిచ్చట చచ్చినవారికి చాలా వీరస్వర్గము
 చావంటే మీరు భయపడవద్దు బారాగోడీదా
 యెన్నిరోజులు బ్రతికిన చావుసిద్ధమే బారాగోడీదా
 బాబ్బిలియందు పుట్టినపుకా బారాగోడీదా
 బాబ్బిలివారికి యిప్పుడు నీవు కీర్తినితెమ్ము
 యారీతిగా పలికినాడయ్యా పాపారాయుడు
 రాజుగారిగోడిని యపుడు ముందుగ విడిచిరి
 రాజుగారి గోడిమీదనే పాపారాయుండు
 తనయొక్కగోడిని విడిపించాడు పాపారాయుండు

రక్కలుయప్పడు తట్టినాదిర రాయుడు కొడిదా
రాజగారి కొడిని యపుడు కన్నుల చూచింది
యెగిరినాదిరా రాయుడుకొడి యోజన పొడుగున
యెగిరియెగిరి గిరగిర తిరిగి భూమిన పడినాది
రాజ తనకొడి మరణముల కన్నుల చూచెను
యెక్కడలేని కోపమువచ్చె రాజగారికిపుడు

వ, రాజగారు తన కొడిలన్ని జగడమున వోడిపోవుట జూచి
కోపంబున మీసములుదువ్వి సేవకులను బిలిచి మరియు వన్నెకొడిలను
తెచ్చునగా బాదు రాజాజ్ఞప్రకారము దింపుడు కొడిలను తెచ్చి రాజు
ముందిడగా, వెంటనే పాపారాయుడు వెంగళరాయుని ముఖముజూచి
నవ్వి నేను యిప్పుడు నాకొడిని రాజగారి కొడిఃకుందు జంపెము విడి
చడను యని కొడికి వీర ప్రతాపనూటలుబలికి చంచుదువ్వి విడువగా
రాజుకొడిని యోజనపొడుగు యెగిరి చంపెను, వెంటనే రాజగారికి
కోపంవచ్చి,

—*— రెండవ పర్యాయము గోడీలజగడము —*—

యెత్తుడు దింపుడు కొడిలను రాజు తెప్పించినాడు
వచ్చెను కొడిలను కన్నులజూచెను బారాకొడిదా
యెగిరియెగిరి యిరువై ముప్పై కొడిలను జంపెను
దూకినదూకున ముప్పైవలపై కొడిలను జంపెను
కొడిలకిందికి చాచదీసెను బారాకొడిదా
యొకకాలితోతొక్కె యొకకాలితో గొంతుగోసెను
రక్కలయినా తాటించినదిరా రాయుడుకొడిమి
రక్కక్రిందా కొంతకొడిలు బాతమైపోయినాది
యేతట్టు జూచినగాని గోడిపుంజలేమి
యెగిరితన్నీ గోడిలనపుడు తాయిగ జంపెను
మన్నెనిడిచి వెళ్ళినాదిరా రాజగారిగోడి
పిల్వపిల్వ తిరిగిజాడక పారిపోయినాది
గోడిలతరిమి రాయుడుగోడి చేతికివచ్చెను
చెక్కిలిదువ్వి ముద్దులాడినాడు పాపారాయుడు
సేవకుల చేతికిచ్చెను బారాకొడిని
అప్పుడెట్లా వున్నాడయ్యా పాపారాయుడు

వెంగళరాయుడు రంగారాయుడు ముఖముజూచినవ్వె
 బాబ్బిలివారు గల్చినారు రాజు వోడినారు
 అప్పుడెట్లా వున్నాడయ్యా విజయరామరాజు
 బాబ్బిలివారి ముఖముజూచి విజయరామరాజు
 పాపారాయుని వెంగళరాయుని ముఖముచూచినాడు
 ముసిముసినవ్వులు నవ్వుకున్నాడు బావమరుదులూ
 యొక్కడలేని గోపమువచ్చె రాజుగారికప్పుడు
 మంచిదన్నాడు బాగన్నాడు విజయరామరాజు
 అక్కడవుండే డేరాలంతా కట్టివేసినారు
 విజయనగరము వచ్చిచేరెను విజయరామరాజు
 కొలువుచావడిలో కొలువైనాడు విజయరామరాజు
 ఆలోచన చేస్తువున్నాడయ్యా విజయరామరాజు
 వక్కపెట్లన లేపించవలెను బాబ్బిలికొటలూ
 ఇట్లు రాజుగారికి గోపము అయితే మనసున వున్నాది
 వీరికథలు యీలాగున్నది విజయనగరమందు

వ. ఈ విధముగా విజయరామరాజు గోడిపండ్లములో వోడు
 చుండడం పాపారాయుడున్న వెంగళరాయుడున్న నవ్వుచున్నాడు.
 దానిని చూచి రాజుగారు గోపముజెంది తన డేరాలన్ని విప్పి మూటలు
 గట్టి విజయనగరంబుచేరి బాబ్బిలికొటలో నుండు వెంగళరాయునిన్ని
 పాపారాయునిన్ని గర్వం బణచవలయుననియు, బాని కొటలు విరుగ
 కొట్టవలయుననియు డలచి ఆలోచిస్తున్న సమయమున

మన్నెంమీదికి వచ్చినారుగ బాబ్బిలిదొరలేమి
 అన్నదమ్ములు బావమరుదులు బాబ్బిలిచేరిరి
 వీరికథలు యీలాగుచున్నది బాబ్బిలికొటలో
 అట్లుండగ కొద్దిరోజులు కాలముజరిగిన తర్వాత
 వక్కనాటియా కాలమందు యొకడువస్తాడు
 పురుచ్చేరి యేలేటివాడు ప్రాంతీలబూచి
 గోల్కొండ నబాబుడగ్గట పరమానందేలు
 కళింగరాజ్య కటకండాక పాచ్చాకములాయె
 సీకాకొళమే సింధుకకడియే పాచ్చాకములాయె
 గోల్కొండకు ప్రయాణమాయె ప్రాంచిదొరగారు
 వొంటెలమీద పైకంయెత్తుకొని వారువస్తారు

తనదండు మార్ఫలమురాజు వెంటదీసుకొని
 మందుగుండు సామానులతోటి ప్రయాణమాయెను
 లక్షాదైవైనాలుగువేల డళములతో ప్రయాణమాయె
 మోడరజంగు అనేటిబాని వెంటదీసుకొని
 లాల్హానుడు అనేటిబాణ్ణి వెంటదీసుకొని
 ముందుగుండు సరదాకులతోటి ప్రయాణమాయెను
 గోల్కొండకు వచ్చిచేరిగా ప్రాంచిదొరగారు
 గోల్కొండలో డగ్లామిట్టల డేరావేయించి
 యెడలాకు యెత్తించినారు యెట్టపట్టుడేరా
 నీడలాకు యెత్తించినారు నీలిపట్టుడేరా
 మంచులాకు యెత్తించినారు మైనపు లండీలు
 రామసింగు డేరాలోగ కొలువు తీరినాడు
 గోల్కొండ పాచ్చావునకు రాజా వరదీ బంపేను
 గోల్కొండ జమాబండికి మేమేవస్త్రీమీ
 మీలెక్కపక్కలు జమాబండికి తాయిగబాడండి
 ఈవిధంబున వరదీచాల తాయిగ బంపేను
 మంచిదిమరి బాగన్నాడు పాచ్చావు దొరలు
 లెక్కపక్కలు జమాబండిని చూస్తువున్నార
 లక్షాపయికము చెల్లించెను ప్రాంచిదొరగారు
 అప్పుడేమని పలికినాడుగ ప్రాంచిదొరగారు
 ప్రాంచిగారికి పాచ్చావునకు రాయితీ వున్నాది
 అంతహియిగావుండే సమయమందున ప్రాంచిదొరగారు
 సంధిచేసుక మనవిజేసెర ప్రాంచిదొరగారు
 పరాకులేక వినండిమీరు పాచ్చావు దొరలు
 తూర్పుదేశం చూడనునాకు బాంఛావున్నాది
 తూర్పుదేశం చూచినను పుదుచ్చేరి కేమి
 పుదుచ్చేరయినా జేరుతానుగ పాచ్చావు దొరలు
 ఈ విధంబున మనవిజేసెను బూచిదొరగారు
 బూచిమాటలు విన్నారండి పాచ్చావు దొరలు
 చాలించు చాలించువోయి బూచిదొరగారు
 తూర్పుదేశం కర్ణాటకము చాలావున్నాదీ
 కర్ణాటక పాచ్చావులు నిన్ను అటకాయించేరు

కానిపోని మాటలవల్ల కలహం బుట్టును
 పుదుచ్చేరికి పొమ్మన్నాడండి పచ్చాదొరవాడు
 ఈ విధంబున పలికినాడుగ పాచ్చాపు దొరలు
 అప్పుడేమని పలికినాడుగ పాచ్చాపు దొరలుదా
 అంతయాట కలవివ్యావద్దు పాచ్చాపు దొరలు
 మీ తాలూకామద్యత్రయిన తాయిగ బంపండి
 యీ విధంబుగ పలికినాడు బూచిదొరలుదా
 గొప్పగొప్ప వుల్భాయలే సడరు పెట్టినాడు
 బూచివాడు వుల్భాయలకే సంతోషపడినాడు
 మంచిది బాగన్నారండి పాచ్చాపు దొరలు
 అయినా నమ్మవద్దుర నమ్మరాదుర ప్రాంచివారిని
 బండరు మరి కాపురస్తుడు దుబాసి లక్ష్మణుడు
 కాగితంబు కలంపుల్లగా చేతబట్టినాడు

వ. ఇట్లుండు సమయంబున పుదుచ్చేరి యేలేటివాడు ప్రాంశీల
 బూచి గోల్కొండకువచ్చి పాచ్చాపుదొరలనుచూచి తగిన సన్మానం
 పొంది ప్రాంశీలబూచి పాచ్చాపు దొరలనుచూచి నేను తూర్పుదేశం
 చూచిపోతాను నాకు సెలవివ్వవలె నన్నగా అందులకా పాచ్చాపు
 దొరలు మీరు తూర్పుదేశం పోవుట బాగలేదు, మీరు పుదుచ్చేరికి
 పొన్నండియని జెప్పిన అందులకా ప్రాంశీలబూచి నాకు చాలా
 ప్రయాశ వున్నది, అటుకాకున్న మీ గుమాస్తాలను యెవరయినను
 పంపుమనగ పాచ్చాపుదొర సరేయని బండరుకాపురస్తుడగు దుబాసి
 లక్ష్మణ్యుకు జాబుప్రాస్తున్నాడు, యెటువలెననగా,

దుబాసివారి లక్ష్మణ్యుకే జాబులు ప్రాసేను
 విన్నదివేగం కన్నదిశీఘ్రం దుబాసిలక్ష్మణ్యు
 జాబుజూచిన తక్షణమున నాథేటికి రన్నండి
 గోల్కొండకే చేరవలెనుగ దుబాసిలక్ష్మణుడా
 యీ విధంబున జాబులుప్రాసి తయారుజేసెను
 హఠాదుల జేరికిచ్చెను జాబుకమ్మలేమి
 బండరుకయినా పంపినాడుగ పాచ్చాపు దొరలు
 దుబాసివారి లక్ష్మణ్యువో థేటికివచ్చి
 నిండుకొలువున జాబులువుంచి దండంబెట్టిరి
 లగోటాలుమరి చించినాడు జాబుచదివినాడు

జాబులోన వర్తమానము కన్నుల చూచేను
 గోల్కొండకే బయలుదేరెరా దుభాసీలక్కయ్య
 పాచ్చావుల బేటికివచ్చి సలాంచేసేను
 బైటో అనగ నిండుకొలువున కొలువుతీరినాడు
 జాబుకైన మళ్ళినాడు దుభాసీలక్కయ్య
 నన్ను పిలిపించిన కారణమేమి పాచ్చావుదొరలు
 పరాకులేక వినండిమీరు దుభాసీలక్కయ్య
 తూర్పుదేశం చూడనుబూది వస్తున్నాను
 మందుగుండు సామానులతోటి బూదివస్తాడు
 అక్కడ కడ్డికార్యములు జరగకుండా తీసుకపోన్నండి
 యెదురుబేటికి రమ్మనిచాలా జాబులు వ్రాసేను
 తూర్పుదేశం కర్ణాటముగ చాలాయన్నాది
 కర్ణాటక పాచ్చావులపద్ద గల్భాలేకుండా
 తిరిగివుచ్చేరికి పంపించి నాబేటికరన్నండి
 ఈ విధముగా పల్కినాడుగా పాచ్చావుదొరలు

వ. ఇట్లు జాబువ్రాసి దుభాసీలక్కయ్యకు పంపించిన వెంటనే
 దుభాసీలక్కయ్య బయలుదేరి పాచ్చావుల దొరలు వద్దవచ్చి సలాం
 చేసి నిల్వగా పాచ్చావుదొరలు లక్కయ్యనుచూచి వీరు తూర్పుదేశం
 చూచి పోవలసందాదు గనుక, నీవు తూర్పుదేశం తోడ్కొనిపోయి
 యేమియు జగడములు లేక వుచ్చేరికి మఱల పంపి విమ్మట నా
 బేటికి రావలయును అనెను.

శల్వలు అంది బూచిపారివో బేటికి వచ్చారు
 సలాంసీకు సలాంసీకు బూచిదొరవారు
 తూర్పుదేశం పోదామండి బూచిదొరగారు
 ఈ విధంబుగా పలికినాడయ్యా దుభాసీలక్కయ్య
 కట్టించిరి డేరాలాడ గాడిబండ్లమీద
 యెత్తించిరి డేరాలాడ యెద్దులమీదాను
 తన్నుగొలిచిన రాణువలంతా ప్రయాణమైనారు
 దండుకుముందు సుబేదారుడు హైదరుజంగోజి
 హైదరుజంగు ప్రయాణం ఆ ఖడియలోన
 మందుగుండు సామానులతోటి ప్రయాణమైనారు
 గోల్కొండ లేచినమజలీ యెక్కడ దిగుతారా

అనకాపల్లెలో మజిలీలేచె బూచిదొరగారు
 అనకాపల్లెలో లేచినమజిలీ రేఖలవలనలో
 రేఖలవలన లేచినమజిలీ సోడారములోను
 సోడారములో లేచినమజిలీ యెక్కడదిగుతారు
 సోడారములో లేచినమజిలీ పిటాపురములోను
 పిటాపురములో లేచినమజిలీ యెక్కడదిగుతారు
 పిటాపురములో లేచినమజిలీ పెద్దాపురములోను
 పెద్దాపురములో లేచినమజిలీ యెక్కడదిగుతారు
 పెద్దాపురములో లేచినమజిలీ రాయలచెరువులో
 రాయలచెరువులో లేచినమజిలీ యెక్కడదిగుతారు
 రాయలచెరువులో లేచినమజిలీ నల్లచెరువుకాడ
 డేరాలోపల కొలువైనాడు ప్రాంచిదొరలూదా
 దుభాసివారి లక్ష్మయ్యనే బేటికి పిలిపించి
 పరాకులేక వినండిమీరు దుభాసి లక్ష్మయ్య
 విజయనగరము యేలేటివాడు విజయరామరాజు
 రాజువారి పేరిటవక్కా కాగితంపంపండి
 ఇన్నిమాటలే పలికినాడుగ ప్రాంచిదొరలూదా
 కాగితం కలంపుల్లగ చేతపట్టినాడు
 పరాకులేక వినండిమీరు విజయరామరాజు
 పుదుచ్చేరి యేలేటివాడు ప్రాంచిదొరగారు
 ఇరువది నాలుగు డళముతో ప్రాంచివచ్చినాడు
 తూర్పుదేశము చూచిరాజా ప్రాంచిపోతాడు
 మీరు యెదురుసేవకే రావలెనయ్యా విజయరామరాజు
 యిన్నిమాటలే వ్రాసినాడుగ జాబుకులోగాను
 జాబువ్రాసి మార్కారుల చేతికిచ్చినాడు
 విజయనగరమే పంపినాడు జాబును గనుకానూ
 తిరిగి కాగితంబులే కలంపుల్లగ జేతపట్టినాడు
 బాబ్బిలియేలే రంగయ్యకు జాబులు వ్రాశాడు
 పరాకులేక వినండిమీరు రంగయ్యదొరగారూ
 పుదుచ్చేరి కాపురస్తుడు ప్రాంచిదొరగారూ
 తూర్పుదేశం చూడనురాజా వస్తావున్నాడూ
 యెదురుభేటికి రావలెనయ్య రంగయ్యదొరలు మీరు

యిన్నివయసములు వ్రాసినాడుగ జాబుకులోగాను
 మార్కరుల చేతికిచ్చిదా జాబుపంపినాడూ
 బాబ్బిలికోటకు పంపినాడుగ జాబుకమ్మలేమి
 బాబ్బిలివారి దేవిడికాడ పారాలున్నారు
 పారాకాడికి జాతలయిరి మార్కరులేమి
 యెవ్వరి తాలూకన్నారండి పారాచౌకీలు
 దుబాసివారి లక్షమయ్యెనే తాకి పంపాను
 పాచ్చపుల నవానరిగి దుబాసిలక్షయ్య
 జాబుకమ్మలు వ్రాసిపంపెను దుబాసిలక్షయ్య
 యీ విధంబున బల్కినారు మార్కరులేమి
 అప్పుడేమని బలికినారు మార్కరులేమి
 రంగారాయుడు భేటికిపోయి వరదీ తెస్తాము
 అంతవరకు నిదానించుము మార్కరులేమి
 ఆడనుంచి వచ్చినారుగ పారాచౌకీలు
 రంగారాయుడు భేటికివచ్చి దండంబెడుతారు
 పాచ్చపులవారి దివానగిరియంట దుభాసిలక్షమయ్య
 జాబుకమ్మ లంపించినాడుగ దుభాసిలక్షమయ్య
 దేవిడికాడ వున్నారండి మార్కరులేమి
 రమ్మంటార పొమ్మంటార రంగయ్యదొరవారు
 రమ్మనిచాలా సెలవిచ్చెను రంగయ్యవారు
 అటకాయంపు లేకుండనే రమ్మని జెప్పెనూ
 శల్యలు అంది వచ్చినారుగ పారాచౌకీలు
 ఆడనుంచి వచ్చినారుగ మార్కరులేమి
 రంగారాయుడి కొల్లుకురాజా కడలివచ్చినారు
 కొలువునవుంచి కాజులుగనుక దండం పెట్టిరి
 లకోలటాల మరిచించి జాబుచదివినాడు
 పంక్తి పంక్తి పారజాచెను రంగయ్యదొరగానూ
 జాబులోని వర్తమానము కన్నుల చూచెనూ
 తిరుగు జాబులయిన వ్రాయలేదు రంగయ్యదొరలూడ
 వారికథలు ఆలాగున్నది బాబ్బిలి లోగనూ
 అక్కడ విజయనగరమే వ్రాసినజాబు వారికిజేరింది
 జాబులోని వర్తమానము కన్నుల చూచెనూ

బూచి అనగ నల్లగుండు టాయిగ పగిలెను
 జూతూరుల పంపినాడుర విజయరామరాజు
 వెనకాముందు తోచలేదుగ రాజువారి కేమీ
 ఆలోచన చేసినాడు విజయరామరాజు
 రెండుదినములు ఆలోచించెను విజయరామరాజు
 బొబ్బిలిమీదుగ మనసువచ్చెను రాజువారి కేమీ
 వెంగళరాయుడి పేరిట జాబులు వ్రాసెనురాజు

వ, వెంటనే దుభాసీలక్ష్మయ్య ప్రాంచిదొరవారినద్ద వచ్చినిలిచి
 బయలుదేరమనిజెప్పి తోడ్కొని అనేక నదులు, కొండలు, సోడా
 రము, పితాపురము, పెద్దాపురము యివన్ని గడచి విజయనగరము
 యొక్కవచ్చి జేరావేసి దుభాసీలక్ష్మయ్య విజయరామరాజుగారికి
 యొకజాబున్ను బొబ్బిలి కొక జాబువ్రాయగా, సేవకులు దానందుకొని
 బొబ్బిలి కివ్వగా, బొబ్బిలివారు చదివిచూచి మరల జవాబు వ్రాయ
 కున్నారు. విజయనగరమునకు పంపినజాబు విజయరామరాజు చదివి
 జూచి చనచేసి బొబ్బిలివారికి యొకజాబు వ్రాస్తున్నాడు. యెటువలె
 ననగా,

చిన్నమాట చిత్తగింపుము వెంగళరాయుడా
 మామీద కటాక్షముంచుము వెంగళరాయుడా
 మాకుమీకు యెన్నిపగలున్నా వెంగళరాయుడా
 పరావారికి సుమ్ము ఆయిన పట్టియివ్వవలదు
 యిప్పుడు పుదుచ్చేరి యేలువాడు ప్రాంశీలబూచి
 మందుగుండు సామానులతోటి ప్రాంచి వచ్చినాడు
 యెదురుసేవకు రమ్మనినాకు జాబువ్రాసినాడు
 వాడియొక్క భాషాయంత్రము మనకు తెలియదు
 మనవాక్క భాషాయంత్రము వారికి తెలియదు
 వాడుకిల్లును గంజాయితాగిదా కై పునవుంటాడు
 ద్రేహం తెలియక వుంటారండీ ప్రాంచీలబూచి
 మీరుమేము పామిలయితే వెంగళరాయుండా
 మనము యెదురుబేటికి పోదామండీ వెంగళరాయుడా
 మీరుమేము వొకటిగపోతే వెంగళరాయుడా
 అక్కడకానిపోని మాటలవల్ల కలహం వస్తేను
 పుదుచ్చేరికి తరుమకొట్టులాము బూచినిగనుకాను

తిరుగుజాబు వ్రాయవలెనుగ వెంగళరాయుడా
 మామిడ కటాక్షముంచుము వెంగళరాయుడా
 వెనుకటివగలు తలచవద్దు వెంగళరాయుడా
 యిన్నివైనములు తలచి జాబువ్రాసినాడు
 జాబువ్రాసి లకోటచేసి బేగీరావుల పిలిపించి
 జాబులు బేగీరావుల చేతికిచ్చినాడు
 బాబ్బిలికైనా పంపినాడుగ విజయరామరాజు
 బాబ్బిలివారి దేవిడికాడ పారాలున్నాడు
 యెవ్వరితాలూకా యన్నారోయి పారాచాకీలు
 రాజుగారి తాలూకంటా పారుచెప్పినాడు
 రాజుగారి తాలూకయితే యెందుకు వచ్చితిరి
 రాజుగారి పేరిటజాబులు మేము తెచ్చినాము
 వెంగళరాయుడు బేటికిబోయి వరదీతెస్తాము
 గడియసేపు నిదానించుమీ హక్కరులేమి
 వెంగళరాయుడి బేటికివచ్చి పారావాండ్లయితే
 రాజుగారి పేరిట జాబులుమీకు తెచ్చినాడు
 రమ్మంటార పొమ్మంటార మహాప్రభోనేడు
 అటకాయంపు లేకుండనే రమ్మనిపలికేను
 అడనుంచి వచ్చినాడు పారాచాకీలు
 పారావాండ్లు బాటనిచ్చిరి హక్కరులకు
 వెంగళరాయుడు బేటికివచ్చి జాబులుయిచ్చిరి
 డండండండం డండనీకు మహాప్రభోనేడు
 లకోటాలు చించియైనా జాబుచిదివినాడు
 జాబులోని వర్తమానము కన్నులచూచేను
 పుదుచ్చేరి యేలేటివాడు ప్రాంశీలబూచి
 రాజమహేంద్రము జిల్లాలోనే డేరావేసినాడు
 కీకర భాకర భాషాయంత్రము ప్రాంచివారిది
 కల్లును గంజాయిత్రాగి కైపున వుంటాడు
 వొళ్లు తెలియక వుంటారండి ప్రాంచిడండులు
 వారివక్క భాషాయంత్రము మనకు తెలియదు
 మనవక్క భాషాయంత్రము వారికి తెలియదు
 కానిపోని మాటలవల్ల కలహంప! సేను

వుడుచ్చేరికి తరుమగొట్టుతాము ప్రాందినిగనుకాను
యిన్నివై నములు ప్రాసియున్నది జాబుకులోగాను
అమాటల కేమన్నాడు వెంగళరాయుడు
గలగలగలగల నవ్వినాడు వెంగళరాయుడు
రాజువారి పొరుషము యింతేనన్నాడు
తానుబిలిచితే తానుపోవలే బూచీబేటికి
మమ్ము పిలిచితే మేముపోవలే బూచీబేటికి
తాను కొప్పపెట్టుకొని కోకకట్టుకొని గోటలో వున్నాడా
మూతిమీసం లేకవున్నాడ గోడకు లోగానూ
యెక్కడలేని కోపమువచ్చె వెంగళరాయుడికి
చదువుకున్న జాబులక్కడ తగలపెట్టినాడు
జాబులు తెచ్చిన హర్కారుల చెంపలు గొట్టించి
మెడలుబట్టి నెట్టిందినాడు వెంగళరాయుడు
ఘోడుఘోడున దుఃఖిపోయిరి హర్కారులేమి

ప. ఈ విధంబుగ జాబుప్రాసి హర్కారుల చేతికిచ్చి బొబ్బిలి
యందుండు వెంగళరాయునికి యిచ్చిపంపెను హర్కారులు జాబులెత్తు
కొని బొబ్బిలికివచ్చి వెంగళరాయుని ముందు బెట్టగ వెంగళరాయుడు
చదివిజూచి నవ్వగా మీరాజు బేడిగా నున్నాడు మీకువస్తే మీరు
పోవలే మాకువస్తే మేము పోవలెనని జాబులు తెచ్చిన హర్కారులను
చెంపలయందు గొట్టి తరుమగొట్టెను.

అక్కడినుంచి వచ్చినారుగ హర్కారులేమి
విజయనగరము వచ్చినారుగ హర్కారులేమి
ఘోడుఘోడున దుఃఖిపోయిరి హర్కారులేమి
వెంగళరాయుడి భేటికిచాలా మేమే పోతిమి
మీరుప్రాసిన జాబుగనుక వారు చదివినారు
చదువుకున్నవో జాబులక్కడ తగలపెట్టినాడూ
పారవేసిన జాబులక్కడ తగలపెట్టినాడూ
మమ్ములను పెళ్ళిపెళ్ళిన చెంపలు గొట్టిరి
శానాశానా మాటలుమిమ్ము దూషించినాడు
యిన్నిమాటలు పలికినారుగ హర్కారులేమి
యెక్కడలేని కోపమువచ్చె రాజువారి కేమి
కుడిమీగుమే దువ్వినాడుగ గుడ్లుయెట్టుకేసి

యింతకాడికి వచ్చినాడా వెంగళరాయాడు
 వక్కగడియలో లేపిస్తాను బాబ్బిలిగోటలూ
 శ్రీలవర బట్టిస్తాను గోటకు లోగానూ
 రాజశ్రీల ప్రాంచికూడు తినిపించక పోతానా
 పొట్టక్రొవ్వు పట్టివున్నదండి వెంగళరాయాడు
 యిన్నివయినములు పలికినాడు విజయరామరాజు
 నన్నుకొలిచె రాణువులకంతా జాబులు ప్రాసేనూ
 తన లక్షాతొంబై వేలదండును జాబులు ప్రాసేను
 ఆలోచన జేసినాడుగ విజయరామరాజు
 వెండిబండి బంగారం రాజు తెప్పించినాడు
 బూచివారికి పుల్పాయలే జేయిస్తున్నాడు
 బంగారపు పచ్చలటోపీ చెయించినాడు
 బంగారపు పచ్చలకుర్చీ తయారు జేయించి
 బంగారపు తట్టనుగనుక తయారు జేయించి
 బంగారపు కోడిగుడ్లను తయారు జేయించి
 బంగారపు నిమ్మపండ్లుగ తయారు జేయించి
 బంగారపు ఆరటిపండ్లుగ తయారు జేయించి
 బంగారపు కోడిపుంజుల తయారు జేయించి
 బంగారపు మామిడిపండ్లుగ తయారు జేయించి
 బంగారపు ఝామపండ్లుగ తయారు జేయించి
 బంగారపు తీనిపీతలుగ చేయించినాడూ
 వుండితట్ట వకటిగనుక జేయించినాడూ
 తట్టలోపల పండ్లుఫలాదులు తాను వుంచినాడూ
 పుల్పాయలు అన్ని యెత్తుకొనిగ వస్తూవున్నాడు
 లక్షాతొంబై వేలదళముగ కదలివచ్చినాది
 యేనుగమీద యంబారయిన కట్టించినాడు
 అంబారిమీద ముత్యాలపండలి నేయించినారూ
 అంబారిలోనే కొలువై నాడు విజయరామరాజు
 ఏనుగమీద రణభేరిగ యెత్తించినాడూ
 గుఱ్ఱమీద ధంకాకుండలు యెత్తించినాడు
 వొంటెలమీద సగారకుండలు యెత్తించినాడు
 రాజు లక్షాతొంబై వేలదళములతో బయలుదేరినాడు

ప్రాంచివారి జేరాలకు వస్తూవున్నాడు
 రంగరంగ వయిభవముతోనే వస్తూవున్నాడు
 రణమో రణమోయంటు రణభేరిపలికింది
 జాంజాయని నగార డంకాపలికింది
 చాదుమేళమే భరీతుమేళమే కూచీలయినాది
 యివిధంబున జేరాలకు వస్తూవున్నాడు
 రాజవచ్చే పురవడి ప్రాంచి జూచినాడు
 టోపిటీసి చేతపట్టుకొని ప్రాందిదొరగారు
 వంగిమూడు కూర్చీనులుచేసే ప్రాందిదొరగారు
 యెదురు సేవకే యేడుయడుగులె ముందు నడచినాడు
 అంబారిమరి దిగినాడుగ విజయరామరాజు
 రాజగారు ప్రాంచిగారుగ సంతోషపడినారు

వ. ఇది యిట్లుండ జూబులిచ్చిన హర్కారులు రాజదగ్గజవచ్చి
 జరిగిన సమాచారమంతయు జెప్పి మమ్ములను చెంపల గొట్టినాడనగా
 యింతపని జేసినాడా వెంగళరాయుడు సరేపని మనసున వుంచుకొని
 పలువిధముల బంగారుయందు సామానులు జేయించుకొని యేనుగుల
 మీద అంబారివేయించుకొని ప్రాంచివారి జేరాలకు వచ్చినాడు.

చెయ్యి చెయ్యిపట్టుకొని జేరారు వస్తారు
 ప్రాంచివారికి రాజవారికి కొంగలింపులాయె
 అప్పుడు ప్రాంచివారికి పచ్చలకుర్చీ వేయించినాడు
 కుర్చీమీదనే కొలువయినాడు ప్రాందిదొరగారు
 ప్రాంచివారికి యెదురుగానే కుర్చీవేయించి
 తెచ్చినవొక్క పుల్కాయలె కొలువున వుంచెను
 గన్నబియ్యము చాయపప్పుగ కొలువున వుంచెను
 మేకపాతులె కోళ్ళకావిట్లు కొలువున యుంచెను
 భూతుపిల్లి బుక్కాయిపెట్టె బూచికిమేహాను
 బంగారపు కోడిపుంజుల కొలువున యుంచెను
 బంగారపు కోడిగ్రుడ్లను కొలువున యుంచెను
 బంగారపు ఆవుతెదపుల కొలువున యుంచెను
 బంగారపు యేనుగు గున్నల కొలువున యుంచెను
 బంగారపు నిమ్మపండ్లు కొలువున యుంచెను
 బంగారపు పనసపండ్లు కొలువున యుంచెను

తెచ్చినవాక్క- పుల్పాయలన్ని కొలువున యుంచేను
 పుల్పాయలు చూచినాడుగా ప్రాంచిదొరగారూ
 పుల్పాయలన్ని జూచియైన కలవరపోయినాడు
 నీవంటి సరదాబిడ్డకు లగును అన్నాడు
 పేరయిన సరదాబిడ్డవూ విజయరామరాజు
 పరాకులేక వినండిమీరు విజయరామరాజు
 పేరయిన పుల్పాయలరాజు నాకేయి స్తివి
 తిరిగియేమి పుల్పాయలయిన మీకేయిచ్చేది
 చూర్చుచేకం చూడనురాజు నేనేవచ్చితిని
 యింతేగాని యితరములేదు విజయరామరాజు
 యీవిధంబుగా చెప్పినాడుగా ప్రాంచిదొరగారూ
 అప్పుడేమని పలికినాడయ్యె విజయరామరాజు
 పరాకులేక వినండిమీరు ప్రాంచిదొరగారూ
 ఏమివక్క- పుల్పాయలు నాకేమివడ్డండి
 ఏమియిచ్చినా నిల్వపోదుగా ప్రాంచిదొరగారూ
 మామీద కటాక్షముంచుము ప్రాంచిదొరగారూ
 యల్లసడదనా యున్నారండి బాబ్బిలి కోటలు
 సాధ్యానికీ రాకయున్నది బాబ్బిలి కోటలు
 మధోస్థత్తులై యున్నారండి బాబ్బిలి దొరలేమి
 దిబాణమంటే మతింపులేదు బాబ్బిలి దొరలాకు
 పొట్టకొవ్వ మరిపట్టివున్నది బాబ్బిలి దొరలాకు
 బాబ్బిలికోట పుల్పాయలే నాకేయివ్వండి
 బాబ్బిలికోట పక్కానాలే నాకేయివ్వండి
 యీవిధంబున చెప్పినాడయ్యె విజయరామరాజు
 రాజమాటలు విన్నాడండి ప్రాంశీలబూచి
 పలుక లేదు మాటాడగలేదు ప్రాంచిదొరగారు
 బూచిగారివో మొగముచూచెర విజయరామరాజు
 రెండువేల వరహాలయిన సడద బోసినాడు
 వరహాలయిన కన్నులచూచే ప్రాంచిదొరగారు

వ. ఇట్లు తెచ్చిన సామానులన్ని ప్రాంచిముందుపెట్టి నిలువగా
 ప్రాంచిదొరవారు రాజకులలాంచేసి బలే గొప్పవాడని సంతోషపడి
 వ్రండగ రాజువారు వెంటనే జహుసంతోషమున బాబ్బిలికోట పెరక

వలెనని బూచిదొరగారితో జెప్పగ బూచిదొరగారు విని విననిబా
మాదిరివుండగ వరహాలు ప్రాంచిముందు పోశాడు విజయరారాజు

బొబ్బిలికోట పర్యానాలు వ్రాసియిచ్చేను
ఆడనుండి రాణువలంతా బయలుదేరినారు
రాజుగారు బూచిగారు పామిలయినారు
అప్పుడేమని పలికినాడుగ విజయరామరాజు
తన్నుగొలిచె రాణువలంతా తాను బిలిచినాడు
తనలక్షాతోంబై వేలదళముతో బూచివచ్చేను
యిరువయినాలుగు వేలదళముతో బూచివచ్చేను
బూచియిరువైలుగు వేలదళముతో ప్రయాణమైనాడు
తనమంది మార్గలమును వెంటతీసుకొని
బూచిగారు రాజువారు బొబ్బిలికొస్తారు
అప్పుడు కిటకిటమంటా డండవస్తాది
యీవిధంబున వస్తువున్నారు బొబ్బిలికోటకు
పారికథలు ఆలాగున్నది అనకా పల్లెలోను
బొబ్బిలియేలే రంగయ్య యేలాగున్నాడు
జాబువచ్చిన మొదలుకొనిగ రంగయ్యదొరగారు
రాజుగారిని నమ్మలేకనే రంగయ్యదొరగారు
వక్కనాట సమయమందున రంగయ్యదొరగారు
నిండుకొలువున కొలువైనాడు ప్రభువురంగరాజు
తన్నుకొల్పే రాణువలంతా కొలువై యున్నారు
తాండ్రవారి పాపారాయుడు కొలువునలేకండి
అప్పుడేమని పలికినాడుగా ప్రభువు రంగరావు
ఇద్దరియొక్క హక్కుల కొలువుకు పిలిపించి
తాండ్రవారి పాపారాయుడు కొలువుకు రాలేదు
తాండ్రవారి పాపారాయుని కొలువుకు పిలవండి
ఈ విధంబున పలికినాడుగ ప్రభువు రంగరావు
పరుగుపరుగున వచ్చినారుగ హక్కుల లయితేను
పాపారాయుడు బేటికివచ్చి డండంబెట్టిరి
పరాకుచేయక వినండిమీరు పాపారాయాడా
మీలావగారు రంగయ్య పిలువమన్నారు
ఈ విధంబున పల్కినారుగ హక్కులలయితేను

చదురుదిగ్గున లేచినాడయ్య పాపారాయుండు
 కూర్చొకుచ్చుల పల్లకిలోను కొలువుతీరినాడు
 పన్నెండుమంది గాలుబోయలు పాలకిబట్టిరి
 నిండుకొలుపుకే వచ్చినాడుగ పాపారాయుండు
 రంగారాయుడి బేటికివచ్చి పాలకితగ్గెను
 పాలకితగ్గి కొలువుకువచ్చే పాపారాయుడు
 వందనమయ్య వందనమయ్య మహాప్రభోనేడు
 నన్ను బిలిచిన కారణమేమి తెలియ జెప్పండి
 ఈ విధంబున పలికినాడుగ పాపారాయుండు
 పరాకులేక వినండిమీరు పాపారాయూడా
 పుదుచ్చేరి కాపుంస్తుడు ప్రాంచిదొరగారు
 తూర్పుదేశం చూడనురాజా వస్తువున్నాడు
 రాజరంపై బాటలోనికి తాణాపొన్నండి
 మిమ్ముగొలిచే రాణువలంతా వెంటపిలుచుకొని
 సలహాసమృతి మాటలమీద వెనక్కు బంపండి
 కానిపోని మాటలవల్ల కలహము వస్తేను
 నల్లయేటిలో సాల్పులయినా గోరిపెట్టింది
 త్వరగా రాజరంపు కోటలోనికి తాణాపొన్నండి
 ఈ విధంబుగా పలికినాడు రంగయ్యదొరగారు
 ఆడనుంచి బయలుదేరెను పాపారాయుడు
 తన్నుకొలిచే రాణువలంతా వెంటతీసుకొని
 రాజరంపు బాటలోకి పోతువున్నాడు
 పాపయ్యకే శల్యలుయిచ్చే ప్రభువు రంగరావు
 పన్నెండుమంది తెల్లలాసే తాను బిలిచినాడు
 మమ్ముపిలిచిన కారణమేమి రంగయ్యదొరగారు
 పుదుచ్చేరి కాపురస్తుడు ప్రాంశీలబూచి
 తూర్పుదేశం చూడనురాజా వస్తువున్నాడు
 ఈ విధంబున పలికినాడు రంగయ్యదొరగారు
 మంచిదిమరి బాగన్నారోయి తెల్లలయితేను
 వారివారి ఆయుధములుగా చేతబట్టినారు
 బంటుకు పన్నెండు ఆయుధాలతో ప్రయాణమైనారు
 వీర్లతట్టుకు వచ్చినాడుగా తెల్లాయిలేను

తన్నుగొలిచే రాణువలంతా వెంటటసుకోని
 రాజరంపు చేరినాడుగ పాపాకాయుడు
 రాజరములో తాయిగాను పారావున్నాడు
 పీరికథలు యాలాగున్నది బాబ్బిలి మీదాను
 వ. ఇది యిట్లుండ బాబ్బిలివారు విజయరామరాజును సమ్మలేక
 పెంగళరాయుడు పాపారాయుడు రంగారాయుడు వారంతయు ఆలో
 చించి రాజపురంపు బాటలో తెల్లబిడ్డలుతో సహా పారాయున్నాడు
 అడ రాజమహేంద్రము జిల్లానుండి రాజగారుతాను
 ప్రయాణమై వస్తున్నాడు బాబ్బిలికోటకు
 రాజగారు బూచిగారు పామిలయినారు
 రాజమహేంద్రము లేచినమజిలీ యెక్కడ దిగుతారు
 నల్లకొండలో మజిలీచేసిరి ప్రాంచిదొరగారు
 నల్లకొండలో లేచినమజిలీ పెద్దాపురములోను
 పెద్దాపురములో లేచినమజిలీ యెక్కడ దిగుతాను
 పెద్దాపురములో లేచినమజిలీ పితాపురములోను
 పితాపురములో లేచినమజిలీ యెక్కడ దిగుతారు
 పితాపురములో లేచినమజిలీ సామర్లకోటలోను
 సామర్లకోటలో లేచినమజిలీ మన్నెమ్మిదను
 మన్నెమ్మిద జేరాలయిన వేయించినారు
 మన్నెమ్మిద దిగుతుంటులాయ ప్రాంచిదొరగారు
 నిండుకొలుపున కొలువైనాడు ప్రాంచిదొరగారు
 అప్పుడెల్ల వున్నాడయ్య విజయరామరాజు
 బూచిగారి బేటికికాజూ వస్తువున్నాడు
 ప్రాంచివారి బేటికివచ్చి సలాంచేసేను
 అప్పుడేమని పలికినాడు విజయరామరాజు
 పరాకులేక వినండిమీరు ప్రాంచిదొరగారు
 మన్నెమ్మిదపోతే బాబ్బిలి మూడామడవుంది
 మన్నెంతిరిగిపోతే బాబ్బిలి ఆకామడవుంది
 అట్లపోదామా యిట్లపోదామా ప్రాంచిదొరగారు
 పరాకులేక వినండిమీరు ప్రాంచిదొరగారు
 మన్నెంతిరిగి పోతామండి ప్రాంచిదొరగారు
 ఈ విధంబున పలికినాడయ్య విజయరామరాజు

అప్పుడేమని పలికినాడు ప్రాంచిదొరగారు
మన్నెంలిరిగి పోకూడదు ప్రాంచిదొరగారు
తాండ్రవారి పాపారాయుడు తానావున్నాడు
రాజారంపు బాటలోన తానావున్నాడు
రాజధానికి చేరనివ్వడు పాపారాయుడు
నల్లయేరు మరి దాటనివ్వడు పాపారాయుడు
అడవిబాటగా పోదామండి ప్రాంచిదొరగారు
యీ విధంబున పలికినాడు విజయరామరాజు
అయితేమందిది మరిబాగన్నాడు ప్రాంశీలబూది

వ. వీరిట్లుండగా విజయరామరాజు ప్రాంశీలబూది కండు డళం
బుతో బయలుదేరి వెస్తూయుండగ రాజుగారు నొరబారినిజూచి ఈ
దోషమీదుగ పోవలెకాని కోడ్డుగాపోతే చాలాదూరముంది పాపా
రాయుడు తానాబాటలో కొలువున్నాడు వాడు చాలా దుర్మార్గుడు,
మనలను ఆ దోషలోనే చంపుతాడని జెప్పెను. సరేనన్నాడు
ప్రాంశీలబూది,

అప్పుడెట్లా వున్నాడయ్యా విజయరామరాజు
తన్నుకొలిచే రాణువలంతా తాను బిలిచినాడు
అన్నలార తమ్ములార మా యన్నలార
కండుకుమన సుధేదాకుగ జగన్నాథరావు
కాకర్లపూడి జగన్నాథరావును కొలువుకు పిలవండి
నిండుకొలువుకై పిలువమన్నాడు హర్కూరులేమీ
మంచిదిమరి బాగన్నాడు హర్కూరులేమీ
వండనమయ్య వండనమయ్య జగన్నాథరావు
రాజుగారు పిలువమన్నాడు జగన్నాథరావు
యిన్నిమాటలు విన్నాడయ్యా జగన్నాథరావు
తన్నుకొలిచే రాణువలంతయు వెంటదీసుకొని
రాజుగారి కొలువుకువచ్చే జగన్నాథరావు
నన్ను పిలిచిన కార్యమేమి యెరుగ బల్కుము
కొండరయిన హర్కూరులను వెంటదీసుకొని
అడవిబాట గొట్టించుము జగన్నాథరావు
మన్నెంమీదికి అడవిబాటలు గొట్టించుమయ్య
మంచిదన్నాడు బాగన్నాడు జగన్నాథరావు

మూడువేల రాణువులను వెంటతీసుకొని
 ముందుగతాను మన్నెమ్మిదికి బాటలు గొట్టెను
 చెట్టుపుట్టలు గొట్టెనయ్యటాయిట యపుడుదా
 గొప్పగొప్ప వృక్షములంతయు గొట్టి తోచెనయ్య
 నూలుబట్టిదా బాటలుయపుడు యేర్పఱచినాదా
 రాజవీధిగా గొట్టుతాడయ్యా జగన్నాథతావు
 యారీతిగా బాటలుయపుడు యేర్పఱచినాడు
 అపుడేలాగు నున్నాడయ్య విజయరామరాజ
 కట్టివేసెను జేరాలపుడు గాడిబండ్లమీద
 యెత్తించెను జేరాలపుడు యెద్దుల బండ్లమీద
 భీరంగిగుండ్లు యెత్తించినారు గాడిబండ్లమీద
 రామారి పొగబాణము బండ్లమీద వేసీరి
 మున్నూరు జీనిగుడ్డుములు ముందుగ నడిచేను
 ఆ వెంబడి కడలెనయ్య యేనుగూలబాయా
 ఆ వెంబడి వస్తున్నాడు లాలాను డియినా
 ఆ వెంబడి వస్తున్నాడు హయిదరు జంగోజీ
 ఆ వెంబడి వస్తున్నాడు ప్రాంశీలడండు
 ఆ వెంబడి వస్తున్నాడు దుభాసి లక్ష్మీకు
 ఆ వెంబడి వస్తున్నాడు రాజుల దండయితే
 మన్నెమ్మిదిచి నడిచినారు రాణువలంతాను
 అర్ధరాత్రి డీకొన్నాడు వీరల తట్టుకూ
 వీరతట్టులో వన్నెండుమంది తెల్లబిడ్డలు
 మరచి నిద్రపోతున్నాడు తెలగాబిడ్డలు
 గుడ్డుపుగుండడి విన్నారయ్యా తెలగాబిడ్డలు
 పడకయందె డట్టిగట్టిరి తెలగాబిడ్డలు
 యీటికత్తులు చేతబట్టిరి తెలగాబిడ్డలు
 చెట్టుయెక్కి చూచినారయ్య తెలగాబిడ్డలు
 దొంగగుర్రములు వచ్చియపు తెట్టుకమ్మినాది
 అన్నలార తమ్ములార మాయన్నలార
 రంగయ్యతో చెప్పను ఆలస్యహాతుండి
 రామరామయని అనంత కాలము రాజ్యమేలలేము
 జగమువుండు కాలమువరకు మనము వుండబోరామా

శ్రీరాములు యేలనట్లుగ రాజ్యమేలలేము
యెన్నిదినములు బ్రతికినగాని చావుసిద్ధముగా
యిచ్చట చచ్చిన వారికి యిపుడు వీరస్వర్గము

వ. ఈ విధంబుగా మాట్లాడుకొని కాకర్లపూడి జగన్నాథ
రావును రప్పించి అడవుల యంగయు బాటలుగా గొట్టి వస్తున్నాడు
అదికాంచిన తెల్లబిడ్డలు పన్నెండుమందిని యీ సమాచారం రం
గయ్య దొరగారితో జెప్పను చాలా ఆలస్యమౌతుండని యెంచి వారు
బయలుదేరి జగడంబుజేయ నారంభించెను

ధయిర్యము చేసుకొని తెట్టులోదూకిరి
కలిచికలిచి తీసినారయ్య కవారు గుట్టము
వెనుకచిక్కి వస్తున్నాడు ప్రాంతీలడండు
యచ్చటనుండు రాణువమీద కలపటమైనారు
సరికిసరికి తోచినారయ్య యేనుగుల గుంపుదా
మాప్తికుల గొట్టితోసిరి ముందుగ యిపుడుదా
కండలుపేగులు బయటికివచ్చి భూమిప పడినారు
యక్కడయుండు పారాలన్ని వెనుక వెళ్ళినాది
తెట్టులో దూకినారుగ తెల్లలయితేను
వెనుకపోయిన డండుయపుడు ముందుకువచ్చింది
మున్నూట కవారుగుర్రము ముందుగ నడిచింది
తెల్లవారున డీకొన్నది తరుపు గుర్రాలు
గుర్రపుచప్పడి విన్నారయ్య తెలగాబిడ్డలూ
పన్నెండుమంది తెలగాబిడ్డలు టాయిగవచ్చిరి
వాకరి నాకరిని యెచ్చించిదా తెలగ బిడ్డలూ
మించివచ్చినకార్యమపుడు విడవకుండకన్నా
చచ్చిన బ్రతికిన పేరుంటుంది వీర్ల తెట్టులోను
వెనకాముందు జూడవలగు డండుకు లోగాను
డండుకులోగ దూకినారు తెలగాబిడ్డలూ
గుడ్డిగుడ్డి చంపినారయ్య గుర్రముల గుంపును
చేతిలోను నలిపినారయ్య గుర్రముల గుంపును
మెడనుబట్టి వీపుమీద బాకులో పొడిచిరి
చెట్లకిందనే చేరినివ్వక తరుముతు వున్నాడు

అప్పుడెటుల వున్నాడయ్యా హయిదరుజంగోజి
 వీర్లతట్టు యుద్ధముయ్యపుడు కన్నుల జూచేను
 గుండెలుయ్యపుడు గుడ్డుకొన్నడు హయిదరుజంగోజి
 ప్రాంచివారి బేడికివచ్చి హయిదరుజంగోజి
 వీర్లతట్టు యుద్ధముయ్యపుడు జరుగుతు యున్నాది
 పన్నెందుమంది తెలగాబిడ్డలు టాయిగ వుంటారు
 యికనేమున్నది యికనేమున్నది ప్రాంచిదొరగారు
 యనేకడందు హతమైపోయెను ప్రాంచిదొరగారు
 గెట్టివారట గెట్టివారట తెలగాబిడ్డలు
 జయించజాలము జయించజాలము వీర్లసయితేను
 మూడుపుట్ల సెల్లమందుకే శిల్పలు యివ్వండి
 సెల్లమంతోడి బూడిపించెను హయిదరుజంగోజి
 నాలుగుప్రక్కల వత్తులత్రాళ్లు సొంపుగ పెట్టిరి
 వత్తులపెట్టె జాతులవారు వెంబడియున్నారు
 మున్నూరు కవాతుగుర్రము ముందుగ నడిచెను
 గుట్టమని దూకినారూ తెలగా బిడ్డలూ
 నాలుగుప్రక్కల క్రొప్పినారు కవాతు గుర్రాలను
 తెలియకవచ్చి సెల్లమందులో గొబ్బున పడినారు
 నాలుగు ప్రక్కల ముందుత్రాళ్ళ అంటించినారు
 ధగ్గుధగ్గున రగిలినాడయ్యా ధూళికలోగాను
 మలమలమని మాడినారయ్య తెలగాబిడ్డలు
 సెల్లమందుకే ధూళియైనారు తెలగాబిడ్డలు
 రాత్రివేళ యొక వేళలో తెల్లమందుకీ
 రాత్రివేళ యొక్క పుడే బాబ్బిలి కమ్మరి
 శక్తిబాణము యె తినిడిచెను జాబురెల్లి కాజా
 పాయక రాముని పేటలోపల శరాళిడేరాలు
 అడవిబాటలో దగినాడయ్య టానావెళ్ళినాడు
 మల్లమ్మదేవి చెడవుమీద మందులు పెట్టుతాడు
 వెంగళరాయుడు పసమునందు యేనుగులగుంపుదా
 రిచ్చాబండ రేవులకాడ లాల్కాను డయిన
 మంచినీళ్ళ బావులకాడ దుబాసీలతుమయ్య
 పాతబాబ్బిలి పాటిమీదనే ప్రాంచిదిగినాడు

వ. పలువిధంబులుగ జగడంబుచేసి గుర్రములను ఏనుగులను
చంపుచుండగ హయిదరజంగోజి యనువాడు భయమునుజెంది జయించ
లేమని నల్లమందుకు ప్రాంశీలబూచివద్ద సెలవుపొంది చుట్టుప్రక్కల
పోసి జగడంబు సేయగ మందని సెలియక తెల్లబిడ్డలుదూకి చచ్చి
నాడు. అక్కడనుంచి బయలుదేరి వస్తున్నార విజయరామరాజున్న
ప్రాంశీలబూచియు దండుపరివారముతో వస్తున్నారు.

గొల్లపల్లి కోనేటిలో రాజుడేరాదా
వచ్చేటప్పుడు వస్తున్నది రాణువలంతాను
యారీతిగా దిగినారయ్య రాణువలంతాను
యెటుప్రక్క చూచినా రాజుగారి డేరాలుండెను
నువ్వులుచెల్లిన రాలడయ్య దండుకు లోగాను
యారీతిగా యున్నడయ్య కోటకు లోగాను
అన్నికళములు వచ్చియుపుడే బాబ్బిలి కమ్మిందీ
యెండరగలక యెత్తినారయ్య యెండేరాలు
మంచురగలక యెత్తినారయ్య మైసపుడేరాలు
డేరలోపల కొలువై యున్నాడయ్య ప్రాంచిదొరగారు
అప్పుడెట్లా వున్నాడయ్య ప్రాంచిదొరగారు
ప్రాంచివారి దండుకొడిదా యెత్తించినారు
రాజుగారి తెల్లబండా యెత్తించినారు
రాజుగారు డేరలోపల కొలువై యున్నాడు
నిమిషంబుదా ఆలోచించెను విజయరామరాజు
ప్రాంచివారి డేరాకూడా అప్పుడు వచ్చేను
అప్పుడేమని చెప్పినాడయ్య విజయరామరాజు
చిన్నపలుకు చిత్తగించును ప్రాంచిదొరగారు
కోటకమ్మిన పంజరయిపును రంగయ్యకై తేను
బాబ్బిలికోట రంగయ్యకు యెరుక చేస్తయ్య
యారీతిగా జెప్పినాడయ్య విజయరామరాజు
ఆలాగే చేయుమనెను ప్రాంచిదొరగారు
పెద్దలనాటి నగారబల్ల చేరబట్టినాడు
జాంజాంజాం నుని ధంకా పలికేను
రణము రణము రణమంటా నగూ పలికిందీ
ప్రాంచివారి లుంజాయాలు పాటలు పాడినది

అప్పుడెట్లా వున్నారయ్యా బాబ్బిలిదొరలూదా
 చంద్రశాల మండపమున రంగయ్య దొరగారు
 పగడశాలలు అడిసిననుక సాముకు పోతాడు
 సాముకుజోవు సమయమందున శబ్దమువిన్నాడు
 తమ్ముడుయొక్క చంద్రశాలకే తానువచ్చినాడు
 తట్టితట్టి లేచినాడయ్య వెంగళరాయుణ్ణి
 కలవరపడి లేచినాడయ్య వెంగళరాయుణ్ణు
 వందనమయ్య వందనమయ్య రంగయ్య దొరగారు
 యెన్నడు కానిబాదు యిప్పుడు యేలవస్తరి
 వేళకాని వేళయందు కోటకు వస్తరి
 యేమి అసాయం జెందెనయ్యా వీరబాబ్బిలికి
 మీరువచ్చిన కార్యమేమి తెలియ జెప్పుమయ్య
 ఈ రీతిగా పలికినాడు వెంగళరాయుడు
 అప్పుడు రంగయ్య యేచుంటారు వెంగళరాయునితో
 యేమిజెప్పుదు యేమిజెప్పుదు వెంగళరాయుడా
 సాయంత్రంవేళ కోటలక్రింద సబారిపోతిని
 సద్దుచప్పడి లేరయ్యా కోటల క్రిందాను
 చంద్రశాల మంటపములో వెంగళరాయుడా
 పగడశాల అడిసేను సాముకు పోతిని
 అప్పుడునున కోటలక్రిందా సగర పలికింది
 సగరశబ్దము యెక్కడిదయ్య వెంగళరాయుడా
 యిట్టిశబ్దము యెక్కడిదయ్య వెంగళరాయుడా
 ఈరీతిగా జెప్పినాడయ్యా రంగయ్యదొరగారూ
 పరాకుంచక వినుము యిప్పుడు అన్నయ్య దొరగారు
 రణధేరి శబ్దముగాదు రంగయ్యదొరగారు
 మల్లప్పుడేవి చెరువుక్రింద కాపులబారుడా
 కంబుల విత్తనాల్ చాచిబల్లిరి అన్నయ్య దొరగారు
 చేనుకాడ పిల్ల కాయలు తుడుములు కొట్టినారు
 యారీతిగా చెప్పినాడయ్య వెంగళరాయుండు
 ఆమాటకు తాళబాలక రంగయ్యదొరగారు
 తుడుములుకాదు తుడుములుకాదు వెంగళరాయుడా
 సగరశబ్దము వింటినయ్య వెంగళరాయుడా

యారీతిగా చెప్పినాడు రంగయ్యదొరగారు
పరాకుంచక వినుము యిప్పుడు వెంగళరాయుడా
తమ్ముడు మాటలు నమ్మలేకనే అన్నయ్య దొరగారు
అసంతబురుజు యెక్కిజూతాము వెంగళరాయుడా

యారీతిగా చెప్పినాడు రంగయ్యదొరగారు
చెయిచెయ్యితో ఘట్టడించి వస్తున్నాడు
అసంతబురుజు యెక్కిరప్పుడు అన్నతమ్ములూ
కోడుకుర్చీ యచ్చటయప్పుడు వేయించినాడు
కుర్చీమీద కొలువుదీరి అన్నతమ్ములూ
తెల్లవార వచ్చినదయ్య బాబ్బిలి మీదాను
మల్లమ్మదేవి చెరువుప్రక్క కన్నుల చూచేను
పరాకులేక వినండిమీరు అన్నయ్య దొరగారు
పడమటిచేను ఆవులగుంపు పట్టంపోతాది
కట్టమీదనే మేతమేసి నిలిచి యున్నాది
కోటలక్రింద రంతుయేమి వెంగళరాయుడా
వుత్తరాది గొర్రెలగుంపు పట్టంపోతాది
కోటచుట్టు మేతలుమేసి నిలిచి యున్నాది
యారీతిగా చెప్పినాడయ్య వెంగళరాయుడు

వ. అక్కడనుంచి రాజుగారు ప్రాంతీలబూచినిచూచి మనము
బాబ్బిలివారికి యెరుక చేస్తామని సగారశబ్దముకొట్టగ ఆ శబ్దము విని
రంగారాయుడు కాపువారు తుడుములు గొట్టుతున్నారని రంగా
రాయుడితో జెప్పతున్నాడు వెంగళరాయుడు తుడుముకాదని అసంత
బురుజు యెక్కి జూస్తున్నారు. అన్నతమ్ములు వెంగళరాయుడు రంగా
రాయుడు దానినిజూచి రంగారాయుడు ఆవులగుంపు అది పడమటి
సీమకు పోతున్నదని జెప్పతున్నాడు.

అట్టిమాటలకు యేమన్నాడు రంగయ్యదొరగారు
పాతబాబ్బిలి పాటిమీదనే కంచులు వున్నాది
కంచులుమేసి పాటిమీదనే నిమ్మొలించినాది
యిందాక యికయేమిలేదు అన్నయ్య దొరగారు
తెల్లవారి ప్రాద్దుపుట్టెను బాబ్బిలిమీదాను
నాలుగుప్రక్కల పారజూచెను రంగయ్యదొరగారు
ప్రాందివారి తెలుపుబండా కన్నుల చూచేను

యిటుప్రక్క జూచినగాని గుర్రాల గుంపుదా
 నందుబాందు జూచినగాని సానకత్తులుదా
 తత్తరించి యున్నదయ్య కందు యపుడుదా
 యారీతిగా వున్నదయ్య కోటల క్రిందాను
 వ. ఇంతలో చక్కగ తెల్లవారేసరికి ప్రాంచివారి తెల్లజండా కన
 బడ్డది దానిప్రక్కన విజయరామరాజుగారి కందు ప్రాంచివారి నైస్యము
 కలసి తమకోటను ముట్టడించియుండుటను వారు కన్నుల జూచిరి
 అప్పుడు యేమని జెప్పినాడు రంగయ్య దొరగారు
 పరాకుంచక వినము యిప్పుడు వెంగళరాయుడా
 పోరులేని బాబ్బిలిమీద పోరుగలిగింది
 పెద్దలనాటి బాబ్బిలికిప్పుడు భోగము చెల్లింది
 యిక్కడ యుండగదయ్యా బాబ్బిలికోటలో
 రాజుగారితో మనమైతే జయించ జాలము
 నల్లమందు గుండుతోను ప్రాంచివచ్చినాడు
 నల్లమందు గుండుకుముందు కత్తియెత్తరాడు
 చేతిలో యుద్ధము మనమా యిక చేయలేము
 కోటలకంతా బోరుసింహము పాపారాయుడు
 కాజయచ్చట వచ్చునని బాట తాచియున్నాడు
 దొంగదోవల బాటజూచి తాను వచ్చినాడు
 పాపారాయుడు యుంటేకునకు భయము లేకయ్య
 తలుపు తెరచి విడిచినటులయ్యె బాబ్బిలి కోటలు
 పాలుకోలు ముండ్కాలు మనము బాగుచేసుకొని
 రాజశ్రీల పిలచుకొని వల్లలు పోతామూ
 ప్రాంచివచ్చి రాజకు పట్టము గట్టిపోతాడు
 వెనుకవచ్చి చెంపలుగొట్టి బాబ్బిలి తీతాము
 యారీతిగా జెప్పినాడయ్యా రంగయ్య దొరగారు
 అన్నమాటలు విన్నాడయ్య వెంగళరాయుండు
 యెక్కడలేని కోపమువచ్చె వెంగళరాయుడికి
 నుండివేసి కొలువుతీరెను వెంగళరాయుండు
 హీనపుమాటలు పల్కవద్దు అన్నయ్య దొరగారు
 భీతియిప్పుడు జెండవలదు అన్నయ్య దొరగారు
 రాజశ్రీల తీసుకొని వల్లలు పోతేను

పడమటిసీమ యెలమాదొరలు సవ్యర వింటేను
 చుట్టుప్రక్కల రాజులు వింటే హేళనము గాడయ్య
 మానము పోయిన పిమ్మటయిట్టి ప్రాణమెందుకయ్య
 రామరామ యనంతకాలము రాజ్యమేలుతామా
 జంగముపుండు కాలమువరకు వుండడములేదు
 యెన్నిది నములు బ్రతికినగాని చావుసిద్ధమాను
 ఆపత్తయిన వచ్చినయపుడు అన్నయ్యదొరగాడు
 ధయిర్యమంతయు విడువరాను అన్నయ్య దొరగాడు
 పిరికిమాటలు బలుకవలదు అన్నయ్య దొరగాడు
 పరాక్రమంచక వినుము యిప్పుడు అన్నయ్య దొరగాడు
 చాలుచాలు నీదుమాటలు అన్నయ్య దొరగాడు
 రెండుఘడియలు సెలవిచ్చిమీరు నారిమావజాడండి
 పన్నెండేండ్లు సాముచేసితి సాధన గండిలో
 సాముచేసిన రెట్టలకిప్పుడు బలము కలిగింది
 లాయము నందుండు బారాతేజకి సహరి గలిగింది
 తుక్కుబట్టిన పట్టాకత్తులకు తుక్కులు వడలింది
 మొలనయుండు పచ్చలబాకు బద్రస బెజీకేను
 ఉడానువేసి భూమినదూకెను వెంగళరాయుడు
 తమ్మునియొక్క కోపమును కన్నుల జూచెను
 కాగలింది పట్టినాడయ్య వెంగళరాయుణ్ణి

వ. పెంచివారికి నల్లమందు గుండ్రములను చేతి జగడము
 పనికిరాడనియు, రాజారంపుకాటలో కాటకాచియిన్న బాబ్బిసింహం
 పాపారాయుణ్ణి తప్పించి దొంగదోపగా వచ్చియున్నారనియు పాపా
 రాయుడుంటే మనకు భయములేకనియు ఈ ఆపత్తమయమున మన
 స్త్రీలను వెంటబెట్టుకొని వల్లులుపోయి సమయము కనిపెట్టి మరల
 మనబాబ్బిలి కోటలను వశపరచుకొనవచ్చునని అన్నరంగారాయుడు
 చెప్పగా విన్న వెంగళరాయుడు కోపము పట్టలేనివాడై మానము
 పోయినవెనుక బ్రతికియుండుట సరిగాడనియు నాకు సెలవిచ్చిన రెండు
 ఘడియలలో కత్తుపై న్యములను చెండాడెడనని వీరావేశంబున
 తెప్పచున్నాడు.

తామసిండుము తామసిండుము వెంగళరాయుడా
 అవసరపడితే పనులుకాదుర వెంగళరాయుడా

దామర్లవారి ధర్మకాయుని సంధికి పంపితే
 రాయభారము తీర్చుకొనిదా రాయుడు వస్తాడు
 రాయభారము కుడరకపోతే పిమ్మట చూతాము
 యారీతిగా పలికినాడయ్య రంగయ్యదొరగారు
 పరాకుంచక వినుముయిపుడు అన్నగారుమీరు
 అచ్చటనుండి వస్తున్నారు అన్నతమ్ములూను
 తనుగొల్చే రాణువలంతా కొలువుకు వచ్చేను
 బండిరి రామానాయుడు కొలువుకు వచ్చేను
 ముత్యాలవారి పాపారాయుడు కొలువుకు వచ్చేను
 పటాలవారి రామన్న కొలువుకు వచ్చేను
 దామర్లవారి ధర్మరాయుడు కొలువుకు రాలేదు
 పిలుపుమయ్య పిలుపుమయ్య ధర్మరాయణ్ణి
 యాలాగు చెప్పినాడయ్య రంగయ్యదొరగారు
 హర్కారులను పిలిచినారయ్య రంగయ్యదొరగారు
 ధర్మరాయుడు కొలువుకురాని కారణంబేమో
 వెంటనేపోయి ధర్మరాయుని పిలుచుకరండి
 ఆమాటలే విన్నారయ్య హర్కారులపుడు
 పరుగుపరుగున వస్తున్నారు హర్కారులపుడు
 ధర్మరాయుడు బేటికివచ్చిరి హర్కారులపుడు
 వండనమయ్య వండనమయ్య ధర్మరాయుడా
 బావగారు రంగయ్య మిమ్ము పిలువమన్నారు
 యారీతిగా జెప్పినారండి హర్కారు లపుడుదా

వ. తమ్మును వెంగళరాయుని కోపమునుచూచి అవసరపడితే
 పనులు కావనియు, ధర్మరాయుని రాయభారము పంపినయెడల అతడు
 సంధి కుదుర్చుకొని రాగలడు అట్లు సంధి కుడరకపోతే పిమ్మట చూతా
 మని అన్నదమ్ము లిరువురును కిచ్చేరికివచ్చి కొల్వూరీరగా నరదాడు
 లండరు వచ్చిరిగాని దామర్ల ధర్మరాయుడు కొల్వూకు రాకపోగా
 అతనిని పిలుచుకరమ్మని హర్కారులను పంపుచున్నారు.

యెందుకునన్ను పిలువమన్నారు బావగారిపుడు
 యెట్లుచెప్పను మాకు తెలియదు ధర్మరాయుడా
 బావగారి ముందుకువచ్చి వండన మొసగేను
 యేలనన్ను పిలిపించినాడుగ బావగారిపుడు

వ. రంగారాయడిగారి కొల్లునకువచ్చిన ధర్మారాయడు బావ
గారికి వంకనములు చేసి తన్ను పిల్చిన కారణమేమని యడుగగా,
అప్పుడేమని చెప్పినాడుగ రంగయ్యదొరగారు
యేమనగా యేమనిజెప్పుదు ధర్మారాయడా
రాజుగారికి మనకు నిండు పగలు గలిగెను
తూర్పుదేశం చూడను ప్రాంచిదొరగారు
పుదుచ్చేరి యేలేటివాడు ప్రాంచిదొరగారు
యిరువైనాలుగు వేలకండుతో ప్రాంచివచ్చినాడు
రాజుగారికి ప్రాంచిదొర తాకికంపేను
యెదురు సేవకీ రమ్మని తాకికంపేను
తాకికపుడు చూచుకొని విజయరామరాజు
వెంగళరాయడు పేరిట యపుడు జాబులుబ్రాసేను
జాబునపుడు చేతికిచ్చిరి వెంగళరాయడికి
జాబులోని సంగతులన్ని కన్నుల చూచేను
చదివినట్టి జాబులను చించివేసినాడు
చించినట్టి జాబులను తగలబెట్టినాడు
జాబు తెచ్చిన హక్కరులను చెంపలుగొట్టినాడు
మొదనుబట్టి బయటదోసెను వెంగళరాయడు
ఘోడుఘోడున దుఃఖపడిరి హక్కరు లపుడుదా
విజయనగరము చేరినారయ్య హక్కరు లపుడుదా
యీ సంగతులంత రాజుతో మనవిచేసినాటూ
రాజుగారు కోపముజెందె అట్టివేళలోను
కోటమీదికి దండు తెచ్చెను విజయరామరాజు
దేశము తెలియని ప్రాంచిగారు దేశమువచ్చిరి
నల్లగుండు మందుతోను ప్రాంచివచ్చినాడు
నల్లమందుతోను పోట్లాడుతారు ప్రాంచిదొరలుదా
నల్లమందుకుముందు పోట్లాడగలమా మనమేయైతేను
నల్లమందు గుండుకుముందు మనము నిల్వలేము
రాయభారము పోవలెనయ్య ధర్మారాయడా
అమాటకీ కోపముజెందె ధర్మారాయడు
వెంట్రుకలంత విడిలింది రాయుడికై తేను
చాలుచాలు నిలుపుమయ్యా రంగయ్యదొరగారు

పూసపాటి బేటికినన్ను పొమ్మంటారా
 ప్రాణముతోను రాజు బేటికి నేను పోనయ్యా
 బగడమునకు పొమ్మంటేను నేను పోతాను
 యింతపనిదా నేనుజేతును బావయ్య దొరగారు
 యిట్టిమాటలు చెప్పినాడయ్యా ధర్మారాయుండు
 అట్టిమాటలకు యేసున్నాడు రంగయ్య దొరగారు
 పరాకుంచక వినుము యిపుడు ధర్మారాయుడా
 రాజుగారి బేటికినీవు యిపుడే పోవద్దు
 ప్రాంచివారి జేరాకు నీవే పోవయ్యా
 రాయభారము చెప్పినీవు తాయిగ రన్నండి
 యిన్నిమాటలు చెప్పినాడయ్య రంగయ్యదొరగారు
 అప్పుడేమని చెప్పినాడు రంగయ్యదొరగారు
 పరాకుంచక వినుము యిపుడు రంగయ్యదొరగారు
 కీకరభాకర భామలయితే ప్రాంచివారిదీ
 కల్లుసారాయి త్రాగివారు కయిపు వుంటారు
 తూగిపడుతు యుంటాడయ్యా ప్రాంచిదొరగారు
 సంధిమాటలు యేలాగునేను చెప్పివత్తునయ్యా
 యీలాగున చెప్పినాడయ్య ధర్మారాయుండు
 పరాకుంచక వినుము యిపుడు ధర్మారాయుడా
 బండరులోని కాపురస్తుడు దుభాసలక్ష్మయ్య
 నాలుగు చదువులు చదివినాడు దుభాసలక్ష్మయ్య
 లక్షమయ్య జేరాచెంతకు సంధికి పొన్నండి
 యెంతపై కము యిడిగినాను వెనుకటియ్యవద్దు
 యిచ్చట వచ్చినందుకు లక్షలు యిస్తాము
 మజలీయొకటికి లక్షపై కము మేమేయిస్తాము
 మందుసెలవులు సిబ్బంది సెలవులు యినాము లిస్తాము
 వండలకొలది బత్తాయీసారాయి సెలవుల కిస్తాము
 అంతారిగట్టిగ యేనుగలు యినాములిస్తాము
 పొమ్మంటేను మంజ్యాలభూమికి యిపుడేపోతాము
 కార్యమందు వంచనలేదు బాబ్బిలివారికి
 యీతూరి మన్నించుమయ్య బాబ్బిలివారిని
 కాలింత పసిబిడ్డలతోటి కోటలో యున్నాము

ముసలి మురకలతోను కోటలో యున్నాము
రాజమాటలు వినేదిమీకు న్యాయము గాకయ్యె
రాజగారికి మాకుచాలా పగలు యున్నాది
పెద్దలనాటి పగలూమాకు పెరుగుతున్నాయి
మాకుమీకు పగలులేదు దుభాసిత్యయ్య
తూర్పుదేశం చూడను యిప్పుడు మీరేవచ్చితిరి
కర్ణాటక రాజులతోను కలహము లేకుండా
వచ్చినవారు వచ్చినరీతి కోటకుపోన్నండి
ఈతూరి మన్నించుము బాబ్బిలి కోటను
మేముయిచ్చే పుల్పాలన్ని తీసుకపోన్నండి
ఈటిరుగ జెప్పమయ్యె ధర్మారాయుడా
రాయభారము కుడరకపోతే పిమ్మట చూతాము

వ. అప్పుడు రంగారాయుడుగారు ధర్మారాయునిజూచి యేమను
చున్నారంటే, నీవు యిప్పుడు రాజగారి బేటికిపోవద్దు ప్రాంచిదొర
బేటికి పోవలసినదనియు వారిభాష మనకు తెలియదు గనుక అచట
వుండు దుభాసిత్యయ్యను జూచి మాటలాడి అతడెంతపైకమడిగిన
యిస్తామనియు బిడ్డలు, పాపలు, బాలింతలు, ముసలిమురకలతో
కోటలో యున్నామనియు రాజగారికి మాకు చాలకోజులుగ పగ
యున్నదనియు, ప్రాంచివారికి మాకు పగలేదనియు తూర్పుదేశాలను
జూడవచ్చినవారు గనుక మీరు మాతోడ జగదమునకురాక మేమిచ్చు
బహుమతులను కైకొని మాబాబ్బిలికోటను మన్నించి మీపురికి
పోవలసినదనియు జెప్పి సంధి కుదుర్చుకొని రావలసినదనియు అట్లు
రాయభారము కుడరకపోతే పిమ్మట చేయవలసిన కార్యమేమో
చూస్తామన్నాడు.

సెలవులుపొంది వస్తున్నాడు ధర్మారాయుండు
తులసినంద వనములోకి కడలి వచ్చినాడు
నందవనములో చల్లగాను తీర్థమాడినాడు
అరుఘడియలు అంబపూజ మూడుగట్లుచేసి
హరిపూజ శివపూజ తాను తీర్చుకొని
తట్టుకోటలో గోపాలస్వామిని మదిలో దలచెను
రాజదివాణము వచ్చినాడు ధర్మారాయుండు
పంచభక్త్య పరమాన్నముతోను అన్నము తినెను

విడియము లపుడు చేతికంటెను ధర్మారాయుండు
 తన్నుగొలిచె రాణువలంత తాను పిలిచినాడు
 అన్నలార తమ్ములార యల్పబిడ్డలారా
 ప్రాంచివారి జేరావంతకు సంధికి పోతాము
 నాతోపాడ రావలెనయ్య యల్పబిడ్డలార
 ఈరీతిగా జెప్పినాడు ధర్మారాయుడు
 మంచికన్నాదు బాగన్నాదు యల్పబిడ్డలు
 వారివారి విడిదికియపుడు కడలి వచ్చినారు
 పంచబతు పరమాన్నముతో అన్నము తిన్నారు
 జాజిపువ్వుల జల్లడములు జగ్గున దొడగిరి
 గాసిమీరిన వీరగానులు నడుమున గట్టిరి
 వెండికట్టలు సొగసుగవారు చేతబట్టినారు
 చేతులయందు సోపుకర్రలు సొగసుగ బట్టినారు
 తాలా పట్టాకత్తులవారి సంకన వేసిరి
 బంటుకు పన్నెండుయధములతో ప్రయాణమైనారు
 ధర్మారాయుడు బేటికివారు పరుగున వచ్చిరి
 వండనమయ్య వండనమయ్య ధర్మారాయుడా
 తామసంబు యింకాయేల తయారు గన్నండి
 యీ రీతిగా జెప్పినారు యల్పబిడ్డలు
 యల్పబిడ్డల శృంగారింపు కన్నుల జూచాడు
 ఘల్లుమని నవ్వినాడు ధర్మారాయుండు
 అప్పుడేమని పలికినాడు ధర్మారాయుండు
 భాతా తేజని యిపుడుమీరు బేటికి తెన్నండి
 నేలమిడ్డలో భూమికాపులో తేజయున్నాది
 శృంగారించి తీసుకరండి కొలువుకు యిప్పుడు
 యీరీతిగా జెప్పినాడు ధర్మారాయుండు
 పన్నెండుమంది కాపుదాదులు గొబ్బునవచ్చిరి
 వేసినారు తేజకక్కడ వెండికల్లెములూ
 జడలల్లి జట్టుగుండ్లు సొంపుగ వేసిరి
 మెడమీడ జట్టుగుండ్లు సొంపుగ నల్లిరి
 పుమాయిపీట కలికితురాయి చండమామచెక్కి
 పట్టుత్రాళ్ళతో గట్టినారయ్య బారాతేజని

పెద్ద బాబ్బిలి రాజకథ

తేజయొక్క శృంగారము కన్నుల చూచేను
 పాదములకు పూజించినాడు ధర్మారాయుండు
 కూర్మీకుచ్చుల పల్లకియపుడు బైటపెట్టినాడు
 పల్లకిలోపల కొలువులేరెను ధర్మారాయుడు
 పన్నెండుమంది బోయవారు పల్లకిబట్టరీ
 పల్లకిపక్క వస్తున్నార యల్లాబిడ్డలూ
 పల్లకిపక్క వస్తున్నాది బారాతేజదా
 హరిరామ శ్రీరామాయంటూ కోటవిడిచినారు
 కోటగెవినికి వచ్చియపుడు గోవిందం పెట్టరీ
 కోటదాటి వచ్చినాడు ధర్మారాయుడు
 కత్తుల పారయపుడు దిరుగుతున్నాది
 దొంగజోరువో పారలన్ని దిరుగుతున్నాడు
 మూడువేల ముకుందబల్యము పారాయన్నాది
 రెండువేల సోబ్బరువారు పారాలున్నారు
 సల్లమందు అనువులవద్ద పారాయన్నారు
 అనువుకాడనే వచ్చినాడు ధర్మారాయుండు
 ఆ వెంబడి వస్తున్నారు యల్లాబిడ్డలు
 ఆ వెంబడి వస్తున్నాది బారాతేజదా
 అనువులకాడ అట వాయిందిరి ధర్మారాయుణ్ణి
 యెవరు యెవరు మీరుయిపుడు యెక్కడి కొచ్చితిరి
 ఈ రీతిగా అడిగినారయ్య పారాచౌకీలు
 అప్పుడేమని చెప్పినాడు ధర్మారాయుండు
 బాబ్బిలివారి దివానగరి ధర్మారాయుణ్ణి
 బాబ్బిలివారి దివానమైతే యెందుకు వస్తేవీ
 మీరువచ్చిన కార్యమేమి తెలియబలుకుమాకు
 పోనీవసుయ్య పోనీవసుయ్య ధర్మారాయుడా
 ప్రాంచివారి యుత్తరపులేక బాటలు విడువము
 రాజుగారి యుత్తరపులేక బాటలు యివ్వము
 కిటకిటకిటయని పారాకమ్మినాది
 రెండువేల ముకుందబల్యము పారాకమ్మినాది
 పారామధ్య చిక్కినాడయ్య ధర్మారాయుండు
 అన్నలార తమ్ములార పారాచౌకీలు

యుద్ధమునకు వచ్చితే మీరింటకాయంపుచెల్లు
 యుద్ధమునకు రాలేడయ్య పారాచోకీలు
 ప్రాంచివారే డేరాచెంతకు సంధికి పోతాను
 రాయభారము కుదిరితేను గోటకు పోతాను
 రాయభారము కుదరకపోతే పారాచోకీలు
 యెచ్చరించి నేనుయపుడు గోటకు పోతాను
 యుద్ధానికి రావలెనంటే గోటకు రన్నండి
 వారివారి బలములు యచ్చట జాతాము
 యింతేగాని యిక నేమిలేను పారాచోకీలు
 యారీతిగా చెప్పినాడు ధర్మారాయుండు
 పోనివ్వము పోనివ్వము ధర్మారాయుడా
 రాజాగారి పుత్రపుత్రలే దోపలు విడువాము
 ప్రాంచివారి పుత్రపుత్రలే దోపలు విడువాము
 గుంపువచ్చి కమ్మకున్నారు పాతాపారుదా
 పారాలన్ని తోడుకొనిదా వస్తూవున్నాడు
 వారివెంబడి వస్తున్నాడు యలమాబిడ్డలు
 యలమలప్రక్క తిరిగిచూచెను ధర్మారాయుండు
 కన్నునైగ చేసినాడు ధర్మారాయుండు
 అప్పుడేమని చెప్పినాడు యల్లాదొరలుదా
 జగడమునకు రాలేడడి పారాచోకీలు
 చుట్టుకమ్మిన పారాలపుడు వస్తుయున్నాడు
 మంచినీళ్ళ బావికొడ పారాకమ్మేను
 రాజయొక్క పురవడిజూచిరి పారాచోకీలు
 అక్కడక్కడ పారాలన్ని వెనుకకు తీసేను
 అప్పుడెట్లు వున్నాడయ్య దుబాసీలక్కయ్య
 డేరాబయిట కుర్చీమీద కొలువై యున్నాడు
 పల్లకిమీద వచ్చేరాయని కన్నుల జూచేను
 వారినిజూచి దిగ్గునలేచి దుభాసీ లక్కయ్య
 యెదురుసేవకు యేడడుగులు ముందుగ నడిచేను
 పల్లకిలోపల యుండేరాయుడు కన్నుల చూచేను
 వుజానువేసి భూమిలో దూకెను ధర్మారాయుడు
 యేడడుగులు ముందుకు నడిచెను ధర్మారాయుడు

వ. తన జేరాకువచ్చిన ధర్మారాయని తగు మరియొకలతో
 కుదుర్కొని పిలుచుకొనిపోయి యిరువురను కుర్చీలపై కొలువుతీరి, ధర్మ
 రాయనిచూచి, మీరెవరు? యెందుకువచ్చినారని అడుగుచున్నాడు.

అప్పుడేమని చెప్పినాడు దుభాసి లక్ష్మయ్య
 యెనరుమీరు యెనరుమీరు జేరాకొచ్చితిరి
 యారీతిని పలికినాడు దుభాసి లక్ష్మయ్య
 రంగారాయని భావమరిది ధర్మారాయణ్ణి
 మాయంటిపేరు దామర్ల చారు పినుము యిపుడుదా
 ఈ విధంబున చెప్పినాడయ్యా ధర్మారాయుండు
 యెందుకొస్తవి యేలవస్తవి ధర్మారాయడా
 దివానమొచ్చి దిగినందుకు బేటికి వచ్చితిమి
 ఈ లాగున చెప్పినాడండి ధర్మారాయుడు
 చాలుచాలు నిలుపుమయ్య ధర్మారాయూడా
 దివాణమంటే పర్యావున్నదా బాబ్బిలి దొరలకు
 దివాణమంటే భయమున్నదా రంగయ్యదొరలకు
 అనకాపల్లెలో వుంటే మేము జాబులు వ్రాసితిమి
 యెదురుసేవకు రమ్మనిమీకు జాబులు వ్రాసితిమి
 యెదురుసేవకు రాకపోతిరి బాబ్బిలి దొరలుదా
 మీవంటి వారలకెంతా జాబులు పంపితిమి
 జాబులుజూచిన తక్షణంబే ధర్మారాయూడా
 యెదురుసేవకై మీరెవరై న యెదురుగ వచ్చితిర
 యీ విధంబున చెప్పినాడు దుభాసి లక్ష్మయ్య
 అప్పుడేమని చెప్పినాడు ధర్మారాయుండు
 పరాకుంచక పినుముయిపుడు దుభాసిలక్ష్మయ్య
 మీరువ్రాసిన జాబులయితే మాకు చేరలేదు
 మీరువచ్చిన సంగతులు మాకు తెలియకపోయే
 వెంగళరాయని పెండ్లియందు మేము వుంటిమి
 నగారకల్బము విన్నతోడనే బేటికి వచ్చితిమి
 ధంకాకల్బము విన్నతోడనే బేటికి వచ్చితిమి
 పరాకుంచక పినుముయిపుడు దుభాసి లక్ష్మయ్య
 రాజగారికి మాకునిండ పగలు యున్నాయి
 మాకుమీకు పగలులేదు దుభాసిలక్ష్మయ్య

రాజమాటలు వినుటమీఁకు న్యాయము కాదండి
 చిన్నబిడ్డలు చిరుతాలురతో కోటలో యున్నాము
 కోటమీద వచ్చుటయిప్పుడు న్యాయము కాదయ్యె
 ఆరులక్షల పయిక మిప్పుడు అగావు లిస్తాము
 యిచ్చట వచ్చినందులకు లక్ష యినాములిస్తాము
 మజ్జియొక్కటి లక్షపయికము మేము గట్టుతాము
 సిబ్బందిఖర్చు నెలపులంతా మేము గట్టుతాము
 కర్ణాటకం చూడనురాజా మీరేవచ్చితిరి
 కర్ణాటకం దొరలతో మాకు గల్భాయేలయ్యో
 అంతారి పెద్దయేనుగు యినాము లిచ్చెదము
 వచ్చినవారు వచ్చినరీతి పుదుచ్చేరికి పొన్నండి
 నేను తెచ్చిన పుల్పయలంతా మీరేయివ్వండి
 యీతూరి బాబ్బిలికోటకు చాల పున్నించండి
 యారీతిగా చెప్పినాడండి ధర్మారాయుండు
 అట్టిమాటలకు యేమన్నాడు దుభాసీలక్ష్మయ్య
 రాజమాటలు ప్రాంచిమాటలు యొకపైయున్నాది
 రాజుగారికి బాబ్బిలికోట పర్మానిచ్చేను
 చెప్పితేను తప్పేదిలేదు ప్రాంచిదొరగారు
 సంధికి వచ్చినందుకుయేమి సారములేదయ్యో
 వచ్చినవారు వచ్చినట్లు కోటకు పొన్నండి
 తాజుగారికి పట్టంగట్టి ప్రాంచిపోతారు
 వెనుకవచ్చి చంపలకొట్టి కోటను తియ్యండి
 ఇంతేగాని యికయేమిలేదు ధర్మారాయుడా
 యారీతిగా చెప్పినాడయ్యె దుభాసీలక్ష్మయ్య
 యొక్కడలేని కోపమువచ్చె ధర్మారాయుడికి
 పటపటయని పండ్లుకొఱికిను ధర్మారాయుండు
 పరాకుంచక వినుముయిప్పుడు దుభాసీలక్ష్మయ్య
 యొకరిపట్లము యొకరికికట్టుటకు యెవ్వరికొడుకయ్య
 రాజమహేంద్రం జిల్లాలోనే ప్రాంచిదొరగారు
 రాజుగారికి బాబ్బిలికోటలు పర్మానిచ్చేను
 రాజుగారికి పట్టంగట్టి తానేపోతాడు
 యెవరిపట్లం యెవరికికట్టను యేమి సారము

యేమిదైర్యము యెక్కడిదైర్యము ప్రాంచిగారికి
 పుట్టినచోట చావడానికి బ్రహ్మప్రాయలేదూ
 బాబ్బిలిమీద చావడానికి బ్రహ్మప్రాసేను
 చెప్పితేనూ తప్పేదిలేదా ప్రాంచిదొరగారు
 అటువంటి నీతిపురుషుడా ప్రాంచిదొరగారు
 పుదుచ్చేరి యిపుడేదా రాజువారి కయితే
 రాజుగారికి ఆపట్లమే పట్లము గట్టరాదా
 బాబ్బిలివారి పట్లంగట్టి పోవచ్చినాడా
 తనలోతాను తామసించుకొని ధర్మారాయుండు
 పరాకులేక వినము యిపుడు దుభాసిలక్ష్మయ్య
 ప్రాసినై సంతోషమాయె దుభాసిలక్ష్మయ్య
 ప్రాంచికినాకు బేటిచేయించు దుభాసిలక్ష్మయ్య
 యొకటిరెండు మాటలునేను మాటలాడిపోతా
 రాయభారము కుడిరితేను కోటకు పోతాను
 యిరీతిగా పలికినాడయ్య ధర్మారాయుండు
 ప్రాంచీనీకు బేటిచేయి నాకేమిస్తావు
 ఆ మాటలకే నవ్వినాడు ధర్మారాయుండు
 లంచముతీసే బుద్ధులునీవు మానక పోతివి
 చేతనున్న పచ్చలకర్ర చేతనిచ్చెను
 రెండుగుంచుల వాణ్ణయపుడు సకరు పోసినాడు
 అచ్చాబాదరు యన్నాడయ్య దుభాసిలక్ష్మయ్య
 యెందురు దొరలు బేటికివచ్చి యిట్లు జేడయ్య
 నీవురాగను భయముగనున్నది కందుకులోగాను
 ఆమాటలకు యేమిన్నాడు ధర్మారాయుండు
 నాకుమించిన వాడున్నార కందుకు లోగాను
 పరాకుంచక వినము యిపుడు ధర్మారాయుడా
 కల్లు సారాయిత్రాగి కయిపున వుంటాడు
 వొట్లు తెలియక ముఱచియుంటును ప్రాంచిదొరగారు
 కుర్చీమీద తూగుతువుంటుడు ప్రాంచిదొరగారు
 ప్రాంచివారి డేరాకుపోయి నేతేవచ్చెదను
 ఘడియసేపుదా నిదానించుము నాడేరాలోగా
 మించినాడు యపుడు ధర్మారాయుండు

యచ్చటనుంచి ప్రమాణయామెను దుభాసిలక్ష్మయ్య
 గరుడపచ్చల పల్లకిమీద వస్తూన్నాడు
 ప్రాంచిదొరగారు జేరాచెనె టాకీలయినారు
 అప్పుడెట్ల వున్నాడయ్య ప్రాంచిదొరగారు
 తీనియపుడు తింటున్నాడు ప్రాంచిదొరగారు
 పల్లకివిడచి యెదురుగవచ్చెను దుభాసిలక్ష్మయ్య
 సలామయ్య సలామయ్య ప్రాంచిదొరగారు
 సలామనగా టాపీయెత్తి సలామా చేసెను
 బయటోపునగా కొని వుత్తీరెను దుభాసిలక్ష్మయ్య
 యెందుకు యిచ్చట వచ్చినావు దుభాసిలక్ష్మయ్య
 ఈరీతిగా యడిగినాడయ్య ప్రాంచిదొరగారు
 అట్టిమాటలకు యేనున్నాడు దుభాసిలక్ష్మయ్య
 పరాకుంచక వినుచు యిపుడు ప్రాంచిదొరగారు
 బాబ్బిలివారి నివాసములా ధర్మారాయుండు
 గాయభారమే వచ్చునాడు ప్రాంచిదొరగారు
 తీనియపుడు తింటున్నాడు ప్రాంచిదొరగారు
 పచ్చలకుర్చీ వేయించుము ధర్మారాయునికి
 యెదురుసేవకు విడువడవంటి ముందుగ యిపుడుక
 చెయ్యికోసం చెయ్యబట్టి జేగాకు పింఛండి
 యిరువురువొక్క కుర్చీపైన కొనివు తీరండి
 వొల్లుమఱచి యేమాటయిన నేనుచెప్పితేను
 ఓర్చియుండెడి వారుకాదు ధర్మారాయుండు
 సరిచాచిడ్డ వాడేనియ్య ధర్మారాయుండు
 మరియొక చేయకపోతే ప్రాంచిదొరగారు
 జేరాలోనని గోరీపెట్టి కోటకు పోతాడు
 ఈ రీతిగా జెప్పినాడయ్య దుభాసిలక్ష్మయ్య
 ఆమాటలు యేమనిశెప్పెను ప్రాంచిదొరగారు
 యెంతనుందిని తెచ్చినాడయ్య ధర్మారాయుడు
 ధర్మారాయుడు పేరుజెప్పగనే రొమ్ముగుండుపగితే
 పరాకుంచక వినుచు యిపుడు ప్రాంచిదొరగారు
 ఈరీతిగా పలికినాడు దుభాసిలక్ష్మయ్య
 దానికేమని పలుకుతాడుగ ప్రాంచిదొరగారు

అట్లయితే మీరే చెప్పండి దుభాసిలక్కయ్య
 పరాకుంచక వినుముయిపుడు ప్రాంచిదొరగారు
 యాబై ముగ్గురు యలమలతో అనడే పచ్చేను
 ఆచూటలు విన్నాడయ్యా ప్రాంచిదొరగారు
 గడగడగడగడ వణికినాడు ప్రాంచిదొరగారు
 అరునిమివంబులు తీసినాడు ఆరణి బళ్ళారి
 మూడునిమివంబుల తీసినాడు మూడేమర్గములు
 యాబై ముగ్గురు యలమలతో రాయుడువస్తాడు
 పరాకుంచక వినుముయిపుడు దుభాసిలక్కయ్య
 అయిదుగురితో రమ్మనిజెప్ప నాడేతాలోగాను
 తక్కినవారిని నీడేతాలోగ తాయిగ పెట్టండి
 యారీతిగా జెప్పినాడు ప్రాంచిదొరగారు
 ఆ చూటలు విన్నాడయ్య దుభాసిలక్కయ్య
 గరుడపచ్చల పల్లకియెక్కి తాను పచ్చినాడు
 రాయుడిబేటికి యెదుటవచ్చె దుభాసిలక్కయ్య
 పోయినవనులు యేమాయెను దుభాసిలక్కయ్య
 పరాకులేక వినుము యిపుడు ధర్మారాయుడా
 ప్రాంచివారి జేరాతావును నేను పోతిని
 చెప్పవలసిన మాటలన్ని నేనే చెప్పితిని
 అయిదుగురితో రమ్మన్నాడు జేరాతాలోగాను
 కొడవమందిని నాడేరావద్ద పూచనున్నాడు
 ఈ రీతిగా వుత్తరపు నెస్తి ధర్మారాయుడా
 సంతోషించి నిలిచెనయ్యా ధర్మారాయుడు
 యాబై ముగ్గురు యలమలదొరల హోదాచినాడు
 ఇన్నూటయొక్క గరదారిబిడ్డగా మోపుటచినాడు
 అయిదుగురు యమబిడ్డల మోపుటచినాడు
 వ. ఆ యాబై ముగ్గురు యల్పబిడ్డలను మోపుటచి తన వెంట
 తీసుకొని తక్కినవారిని దుభాసిలక్కయ్య జేరాతావుననే నిలిపి ప్రాంచి
 వారి జేరాకు పెట్టెనున్నాడు ధర్మారాయుడు అతి సంతోషమున
 పరాకుంచక వినుండిమీరు యల్పదొరలుదా
 ప్రాంచివారి జేరాకునేను సుధికి పోతాను
 నాతోకూడా రన్నండయ్య యల్పదొరలార

యిట్టిమాటలు చెప్పినాడు ధర్మారాయుండు
 అయిదుగురు యల్పదొరలును వెంటతీసుకొని
 కూరిమికుచ్చుల పల్లకెక్కిను ధర్మారాయుండు
 పల్లకియెక్కి వస్తున్నాడు ధర్మారాయుండు
 పల్లకివెంటి వస్తున్నాది బాతాతేజదా
 పల్లకి కమ్మినారు యలమాదొరలుదా
 యీవిధంబున బయలుదేరెను ధర్మారాయుండు
 అప్పుడేమని చెప్పినాడు ధర్మారాయుండు
 అన్నలార తమ్ములార యలమాదొరలార
 ప్రాంచివారి జేరాతావుకు సంధికిపోతాను
 రాయభారము కుదిరితేను కోటకు పోతాము
 కానిపోని మాటలవలన కలహం వస్తేను
 చేతనుండు జేగనుమీరు కోటకు విడిచిదా
 క్రిందుమీదుగ చెయ్యండయ్య ప్రాంచిజేరాలు
 బాకుపల్ల జేరాలంత తాయిగ చింపండి
 ఈరీతిగా చెప్పినాడండి ధర్మారాయుండు
 అచ్చటనుండి వస్తున్నాడు ధర్మారాయుండు
 ప్రాంచిగారి గుజారంజూచి వస్తూవున్నాడు
 అతని వెంటి వస్తున్నాడు దుభాసీలత్తుడు
 రాయుడువచ్చు వేగము ప్రాంచిదొరగారు
 గడగడ వణకి తాను నిలిచె ప్రాంచిదొరగారు
 టోపీయెత్తి చేతబట్టె ప్రాంచిదొరగారు
 యెదురు సేవకు యెడడుగులువచ్చె ప్రాంచిదొరగారు
 మూడుమూడు సలాము చేసే ప్రాంచిదొరగారు
 అప్పుడేట్లా వున్నాడండి ధర్మారాయుండు
 పల్లకివిడిచి ధర్మారాయుండు భూమిప దూకేను
 చేతిలో చేయిబట్టి జేరాకు వచ్చేను
 కుర్చీమీద కొలువుతీరెను ధర్మారాయుండు
 ఆవెంటి వస్తున్నాడు దుభాసీలత్తుడు
 ధర్మారాయుడికి పామిలై నాడు దుభాసీలత్తుడు
 ఇంగిలీషుతో చెప్పుతున్నాడు దుభాసీలత్తుడు
 రాజమాటలే వినేదిమీకు ధర్మము కానండి

రాజగారికి బొబ్బిలివారికి పగలేయున్నాది
 బొబ్బిలివారికి మనకూ యిపుడు పగలులేకండి
 తాతలనాటి పగలు యిపుడు తూగుతు యున్నాది
 తూర్పుదేశము చూడను యిపుడు మనమేవ స్త్రీమి
 కర్ణాటక దొరలతావున కలహము లేకుండా
 వచ్చినటుల పోదామండి కోటకు యిపుడుదా
 బొబ్బిలికయితే వచ్చినందుకు మూడులక్షలుదా
 ఆరులక్షల పయికమిపుడు ఆగావు కడుతాడు
 ఇక్కడొచ్చినందుకు మనకు యినాము లిచ్చెదరు
 మజలీ మజలీకై నా లక్షలు యిచ్చేరు
 సిబ్బందిఖర్చు సెలవులంతా వారేయిచ్చేరు
 అంతారి గొప్పయేనుగ యినాము లిచ్చేరు
 యీతూరి మన్నించుతాము బొబ్బిలి కోటను
 పరాకుంచక విసెండిమీరు ప్రాంచిదొరగారు
 గోల్కొండ భాగ్యవిన్నా మాటలు వచ్చును
 కర్ణాటక దొరలతావున కలహము లేకుండా
 వచ్చినవాడు వచ్చినరీతిగ మనమే పోతము
 యారీతిగా చెప్పినాడు దుభాసీలక్ష్మయ్య
 వ, దుభాసీలక్ష్మయ్య చెప్పిన మాటలను ప్రాంచి ఆలకించి విజయ
 రామరాజు తన్ను నమ్మివచ్చినాడు తావున రాజుకును వీరికిని సంధికుది
 రితే అటులేమనము ఆ తక్షణము పుదుచ్చేరికి వెళ్ళగలమని చెప్పినాడు.
 అట్టిమాటలకు యేమన్నాడు ప్రాంచిదొరగారు
 పరాకుంచక వినము యిపుడు దుభాసీలక్ష్మయ్య
 నన్ను నమ్మి వచ్చినాడు విజయరామరాజు
 రాజతావుకు సంధియపుడు ధర్మారాయణ్ణి
 రాజగారు ధర్మారాయణ్ణు స్నేహితులై లేను
 యీ తక్షణమే పోదామయ్య పుదుచ్చేరికిదా
 యింతేగాక నికవేరేలేదు దుభాసీలక్ష్మయ్య
 ఈ రీతిగా చెప్పినాడురా ప్రాంచిదొరగారు
 అట్టిమాటలు తెలుసుకొన్నాడు ధర్మారాయణ్ణు
 చాలుచాలు లేదిపోవోయి ప్రాంచిదొరగారు
 ప్రాణముతోను రాజతావుకు నేనేపోనండి

యిట్టిమాటలు చెప్పినాడు ధర్మారాయుండు
 అయిదుగురు యల్పదొరలును వెంటతీసుకొని
 కూరిమికుచ్చుల పల్లకెక్కిన ధర్మారాయుండు
 పల్లకియెక్కి వస్తున్నాడు ధర్మారాయుండు
 పల్లకివెంటి వస్తున్నాది బాతాతేజదా
 పల్లకి కమ్మినాడు యలమాదొరలుదా
 యావిధంబున బయలుదేరెను ధర్మారాయుండు
 అప్పుడేమని చెప్పినాడు ధర్మారాయుండు
 అన్నలార తమ్ములార యలమాదొరలార
 ప్రాంచివారి జేరాతావుకు సంధిపోతాను
 రాయభారము కుదిరితేను కోటకు పోతాము
 కానిపోని మాటలవలన కలహం వస్తేను
 చేతనుండు జేగనుమీరు కోటకు విడిచిదా
 క్రిందుమీదుగ చెయ్యండయ్య ప్రాంచిజేరాలు
 బాకువల్ల జేరాలంత తాయిగ చింపండి
 ఈరీతిగా చెప్పినాడండి ధర్మారాయుండు
 అచ్చటనుండి వస్తున్నాడు ధర్మారాయుండు
 ప్రాంచిగారి గుఱారంజూచి వస్తూవున్నాడు
 అతని వెంటి వస్తున్నాడు దుభాసలక్ష్మ్యుడు
 రాయుడువచ్చు వేగము ప్రాంచిదొరగారు
 గడగడ వణకి తాను నిలిచి ప్రాంచిదొరగారు
 టోపీయెత్తి చేతబట్టి ప్రాంచిదొరగారు
 యెదురు సేవకు యెడడుగులువచ్చె ప్రాంచిదొరగారు
 మూడుమారులు సలాముచేసే ప్రాంచిదొరగారు
 అప్పుడట్లా వున్నాడండి ధర్మారాయుండు
 పల్లకివిడిచి ధర్మారాయుండు భూమిప దూకేను
 చేతిలో చేయిబట్టి జేరాకు వచ్చేను
 కుర్చీమీద కొలువుతీరెను ధర్మారాయుండు
 ఆవెంటి వస్తున్నాడు దుభాసలక్ష్మ్యుడు
 ధర్మారాయుడికి మోదీలై నాడు దుభాసలక్ష్మ్యుడు
 ఇంగిలీషుతో చెప్పుతున్నాడు దుభాసలక్ష్మ్యుడు
 రాజమాటలే వినేదిమీకు ధర్మము కాడండి

రాజగారికి బాబ్బిలిచారికి పగలేయున్నాది
బాబ్బిలిచారికి మనకూ యిపుడు పగలులేకండి
తాతలనాటి పగలు యిపుడు తూగుతు యున్నాది
తూర్పుదేశము చూడను యిపుడు మనమేవ స్త్రీమి
కర్ణాటక దొరలతావున కలహము లేకుండా
వచ్చినటుల పోదామండి కోటకు యిపుడుదా
బాబ్బిలికయితే వచ్చినందుకు మూడులక్షలుదా
ఆరులక్షల పయికమిపుడు ఆగావు కడుతాడు
ఇక్కడొచ్చినందుకు మనకు యినాము లిచ్చేదరు
మజిలీ మజిలీకై నా లక్షలు యిచ్చేరు
సిబ్బందిఖర్చు సెలవులంతా వారేయిచ్చేరు
అంతరి గొప్పయేనుగ యినాము లిచ్చేరు
యీతూరి మన్నించుతాము బాబ్బిలి కోటాను
పరాకుంచక విసిరివేయి ప్రాచీందొరగారు
గోల్కొండ భాగ్యవిన్నా మాటలు వచ్చును
కర్ణాటక దొరలతావున కలహము లేకుండా
వచ్చినవారు వచ్చినరీతిగ మనమే పోతాము
యారీతిగా చెప్పినాడు దుభాసి లక్ష్మయ్య

వ. దుభాసిలక్ష్మయ్య చెప్పిన మాటలను ప్రాచీన ఆలకించి విషయ
రామరాజు తన్ను నమ్మివచ్చినాడు తావున రాజుకును వీరికిని సంధిపది
రితే అటులేమనము ఆ తక్షణము పుదుచ్చేరికి వెళ్ళగలమని చెప్పినాడు.

అట్టిమాటలకు యేమన్నాడు ప్రాచీందొరగారు
పరాకుంచక వినుము యిపుడు దుభాసిలక్ష్మయ్య
నన్ను నమ్మి వచ్చినాడు విషయరామరాజు
రాజతావుకు సంధియపుడు ధర్మారాయుణ్ణి
రాజగారు ధర్మారాయుడు స్నేహితుడైతేను
యీ తక్షణమే పోదామయ్య పుదుచ్చేరికిదా
యింతేగాక నికవేరేలేదు దుభాసిలక్ష్మయ్య
ఈ రీతిగా చెప్పినాడురా ప్రాచీందొరగారు
అట్టిమాటలు తెలుసుకొన్నాడు ధర్మారాయుడు
చాలుచాలు లేచిపోవోయి ప్రాచీందొరగారు
ప్రాణముతోను రాజతావుకు నేనేపోనండి

పెలవిచ్చితే సంతోషమాయె ప్రాంశీలబూచి
 పెలవులుయైన నివ్వకపోతె ప్రాంశీలబూచి
 లక్షాంతోపై వేల డళములతో మీరు వచ్చినాడు
 ఇరువై నాలుగువేల డళములతోను కాజవచ్చినాడు
 యేబై ముగ్గురు యలమదొరలతో నేనువచ్చినాను
 సీమందుగుండు హర్కారులను దూరంగ పెట్టండి
 అంబారి యేనుగమీద అవుదా పన్నింతు
 అవుదాలోపల ముత్యాలపందిట్లు ముందుగ వేయిస్తు
 అవుదాలోపల కొలువునై యుండు ప్రాంశీలబూచి
 రాజవారి సయ్యచుంతా పికాడు త్రిప్పించి
 నాయొక్క పైస్యములన్ని బాదు త్రిప్పించి
 రాజపై స్యమునకు నాపై స్యమునకు లజాయి పెట్టండి
 లజాయి పెట్టి తమాషనిపుడు కన్నుల చూడండి
 రాజగారు కెలిచితే బాబ్బిలికోట రాజకు నివ్వండి
 నేను కెలిచితే విజయనగరము నాకేనివ్వండి
 ఇంతేగాక యిక యేమిలేను ప్రాంచిదొరగాదా
 పరాకుంచక విరుముయిపుడు ప్రాంచిదొరగాదు
 మాకుమీకు పగలులేడయ్య ప్రాంచిదొరగాదా
 రాజమాటలు వినేదిమీకు ధర్మము కాడండి
 కోటమీద వచ్చేదిమీకు న్యాయము కాడయ్య
 బాలింత ముసలి ముతకలతోటి కోటలో యున్నాడు
 పసిబాలలతోను కోటలో యున్నాడు
 శరీరిగా జెప్పినాడయ్య ధర్మారాయుండు
 యెన్నిమాటలు జెప్పినగాని ప్రాంచిపినలేదు
 అట్టిమాటలకు యేమన్నాడు ప్రాంచిదొరగాడు
 చాలుచాలు లేచిపోవోయి ధర్మాకాయుడా
 నమ్మివచ్చిన బానిసినేను ద్రోహము చేయను
 నాచేతితో బానిసినేను పట్టిచూపను
 పాలకొండ మంజ్యాలభూమి బాగుచేసుకొని
 మీస్త్రీలను తీసుకొని వల్లలు పొన్నండి
 బారికి పట్టముగట్టినను పుదుచ్చేరికి బోతాను
 అవతలవచ్చి చెంపలుకొట్టి కోటలు తీయ్యండి

ఇంతేగాని యిక యేమియులేదు ధర్మారాయుడా
 చెప్పితేను తప్పేదిలేదు ప్రాంచిగుంపుదా
 అమాటకే కోపంబు గలిగే ధర్మారాయనికి
 వెంట్రుకలంతా ఝట్లుమనియెను ధర్మారాయుడికి
 కుర్చీవిడిచి భూమినదూకెను ధర్మారాయుండు
 చేతనున్న జేగానయి తె కోటకు విడిచేను
 జేగలాగు దూకినాడు జేరాకు లోగాను
 జేరాకు కట్టిన టంగుత్రాళ్ళను బరబరకోసిరి
 బాకుయెత్తి చేతబట్టి జేరాను చించిరి
 వోరీయిప్పుడు చెప్పిలమాటలు మజల జెప్పుముర
 రాజశ్రీల తీసుకొని వల్లలు పోయెదా
 ప్రాణముతోను పోయెదా ప్రాంచిసీపుదా
 అడితేను తప్పేదిలేదా మీరు అయితేను
 అటువంటి సత్యవంతుడవా నీవు అయితేను
 పుదుచ్చేరి రాజుగారికి పట్టము గట్టించి
 నీదుశ్రీలను తీసుకొని వల్లలు పోరాదా
 యొకరియిల్లు యొకరికివ్వను యెవ్వరి కొడుకుపుర
 నిన్ను సమి వచ్చినాడా విజయరామరాజు
 వాని తాతతండ్రులు ముందుగ హతమై పోయాడు
 తుమ్ములగుంట యుద్ధమునాడు జగన్నాథరావు
 లక్షాలక్షా దండులోను హతమై పోయినాడు
 జలుజపాటి జగడమునాడు జగన్నాథరావు
 ఏడువేల యేనూటిదండు హతమై పోయినాడి
 రాజుగారికి వ్రాతవ్రాసియున్నది బాబ్బిలిమీదాను
 బాబ్బిలివారిచే చావడానికి పంతుమున్నాది
 పుట్టినచోట చావడానికి బ్రహ్మ వ్రాయలేదు
 తట్టుకోటకు బలియిచ్చెద రాజువారినిదా
 పన్నెండేండ్లు సాముచేసితి సాధన గరడిలో
 లాయమందున్న బారాతేజకి లగువులు చిక్కింది
 తుక్కుపట్టిన పట్టాకర్తికి తుక్కులు వడలిందీ
 ఈ రీతిగా బల్కినాడు ధర్మారాయుండు
 మొలలోవున్న పచ్చలబాకు జడ్రునతీసేను

కూనినకూత మరలయివుడు కూయర ప్రాంచివా

కూనిననోడు మూయకుండ నొటిలోపొడస్తాను

వ. ధర్మారాయుడి కత్తిమెరుపులను జూచి ప్రాంచి భయపడిన
వాడై డేరా కంభముచాటున దాగినవాడై దుభాసి లక్ష్మణునిజూచి
తన్ను ఈ గండమునుండి తప్పించితే యతనికి మూడుపల్లెలు యినా
మిస్తానని ఇంగ్లీషులో జెప్పగా దుభాసిలక్ష్మణుడు తనకుర్చీనుండి గొబ్బున
దూకి ధర్మారాయుని వాకచేత అతని కత్తిని వాకచేతబట్టి యెప్పటి
వలెనే బాబ్బిలిలోట మీదేయంటున్నాడు ప్రాంచి నీవు యల్పబిడ్డ
అతోగూడి నాడేరా వెంతాగియుండుము నేను మంచిసంగతులు
తెలుసుకొని వస్తానన్నాడు.

కత్తిమెరుపుల మెరిపించెను ధర్మారాయుండు
అప్పుడెటుల వున్నాడయ్య ప్రాంచిదొరగాడు
ధర్మారాయుడు కత్తిమెరుపులే కన్నుల చూచేను
కత్తిమెరుపులే కన్నులచూచి కలవర పడినాడు
దిగులుజెంది నిలిచినాడు ప్రాంచిదొరగాడు
కుర్చీవిడిచి ప్రాంచిగాడు గొబ్బున దూకేను
డేరా క్తంభపు మరుగునబోయెను ప్రాంచిదొరగాడు
అప్పుడేమని చెప్పినాడు దుభాసిలక్ష్మణుడు
నమ్మితి నయ్య నమ్మితి నయ్య దుభాసిలక్ష్మణుడా
ఘోరపులి తెచ్చి నీవు డేరాలో పెట్టితివి
నాదుపంతము తప్పిందా దుభాసిలక్ష్మణుడా
మూడుపల్లెలు యినాము లిచ్చెద దుభాసిలక్ష్మణుడా
యీలాగు ఇంగ్లీషులో ప్రాంచి జెప్పినాడు
యీ మాటలు వినినాడు దుభాసి లక్ష్మణుడు
కుర్చీవిడిచి దుభాసిలక్ష్మణుడు తబ్బున దూకేను
గొబ్బునపోయి పట్టినాడు ధర్మారాయుణ్ణి
చేతికత్తిని బట్టినాడు దుభాసి లక్ష్మణుడు
తామసింశుర నిదానింశుర ధర్మారాయుడా
యెప్పటివలెనే బాబ్బిలిలోట జాగియున్నాడి
కటకటమాటలు జెప్పినాడు దుభాసి లక్ష్మణుడు
యెత్తినకత్తి దిండుమీదనే కాయిగ పొడిచెను
చకచవిడిచి లేచినాడు ధర్మారాయుండు

జేరావిడిచి బైటకొచ్చెను ధర్మారాయుండు
 యాబై ముగ్గురు యల్పాదారలను వెంటపిలిచెను
 అప్పుడేమని జెప్పినాడు దుభాసి లక్ష్మణుడు
 పరాకుంచక వినుముయిపుడు ధర్మారాయుడా
 కల్లుసారాయి త్రాగియైన కయిపున వుంటాడు
 మంచిసంగతులు తెలుసుకొని నేనువస్తాను
 వొక్కనిమిషము నా జేరాచెంత మీరేయున్నండి
 శరీరిగా జెప్పెనుయిపుడు ధర్మారాయుణ్ణి
 తన జేరాచెంతకు పంపెనుయిపుడు ధర్మారాయునితో
 రాజుచెంతకు పోయినాడు దుభాసి లక్ష్మణుడు
 వందనమయ్య వందనమయ్య విజయరామరాజు
 బాష్పిలివారి దివంగమంట ధర్మారాయుండు
 రాయభారము వచ్చినాడు ప్రాంచి దగ్గఱకు
 రాయభారము వొప్పకపోతే ప్రాంచిదొరగారు
 ప్రాంచివారిని నిరాకరించి కోటకు పోతాడు
 దండుకులోగా పోతున్నాడు ధర్మారాయుడు
 పన్నెండేండ్లు పోరుచేసిన కోటలు తియ్యము
 కోటలుపాడుగు పీనుగులుపడిన కోటలు తియ్యము
 శువిధంబుగా పలికినాడు దుభాసి లక్ష్మణుడు
 ఆమాటలు విన్నాడయ్య విజయరామరాజు
 ధర్మారాయుడనగా గుండెలు తారున పగిలెను
 వ. దుభాసిలక్ష్మణుడు ధర్మారాయుని తన జేరాచెంత వేచియుండ
 మని కపటపుమాటలు పలికి విజయరామరాజువద్ద వెళ్ళి ధర్మారాయుడు
 ప్రాంచిచెంతకు రాయభారము వచ్చెను సంధికుడరక, కోటకు మరలి
 పోవుచున్నాడని తెలుపగ ఆ సంగతినివిన్న విజయరామరాజు గుండెలు
 పగిలినవాడై ప్రాంచిచెంతకు పరుగునవచ్చి ధర్మారాయుని కోటకు
 పోనిచ్చె తమకు తప్పక ముప్పుకలుననియు, అతని కోటకు పోనివ్వ
 గూడదని తెల్పగా ప్రాంచి సరే అటులే చేయమంటాడు.

చదురువిడిచి రేచినాడు విజయరామరాజు
 ప్రాంచివారి జేరాచెంతకు వస్తూవున్నాడు
 రెండులక్షల వరకులపుడు సడకు యెత్తుకొని
 ప్రాంచివారి బేటివచ్చి వందన మొనగెను

వండనమయ్య వండనమయ్య ప్రాంచిదొరగాడు
 శరీతిగా జెప్పినాడు విజయరామరాజు
 రెండులక్షల వరహాలపుడు నడదు బోసినాడు
 అప్పుడేమని పలికినాడు ప్రాంచిదొరగాడు
 కంబయిటో కంబయిటో విజయరామరాజు
 కంబయిటోయని జెప్పినంత విజయరామరాజు
 అట్టివేళలో జెప్పినాడు విజయరామరాజు
 నాదుమనవి చిత్తగింపుము ప్రాంచిదొరగాడు
 జేరాచెంతవచ్చిన వారెవరయ్య ప్రాంచిదొరగాడు
 అట్టిమాటలకు యేమన్నాడు ప్రాంచిదొరగాడు
 బాబ్బిలివారి దివాలమంటా ధర్మారాయుండు
 తాయభారమే వచ్చినాడు ధర్మారాయుండు
 రాయభారమే వొప్పుకపోతేని విజయరామరాజు
 లేనిపోని మాటలుపల్కి బాబ్బిలికి పోలాడు
 కోటకుపోతే యేమిచేయునో ధర్మారాయుండు
 పేరుజెందిన ధర్మారాయుండు కోటకు పోతేను
 అప్పుడేమని జెప్పినాడు విజయరామరాజు
 సంధికొచ్చిన ధర్మారాయుండు కోటకు పోతేను
 పన్నెండేండ్లు పోరుచేసిన కోటను తియ్యము
 బాబ్బిలికోటకు భోరుసింహము ధర్మారాయుండు
 మాటలవల్ల చంపుతున్నాడు ధర్మారాయుణ్ణి
 సెలవివ్వండి సెలవివ్వండి ప్రాంచిదొరగాడు
 యారీతిగా జెప్పినాడు విజయరామరాజు
 అట్టివేళలో ప్రాంచిదొరగు మరణాగన్నాడు
 అక్కడనుంచి వచ్చినాడు విజయరామరాజు
 జేరావిడిచి వచ్చినాడు విజయరామరాజు
 రుమాలుగుడ్డ తలలోకట్టెను విజయరామరాజు
 కండుకు మొన సుభేదారుని యప్పుడు పిలిచెను
 నన్నుపిలిచిన కార్యమేమి విజయరామరాజు
 పరాకులేక వినుము యిపుడు హయకరుజంగోజి
 పోతున్నాడు పోతున్నాడు ధర్మారాయుండు
 ప్రాంచివారి జేరాచెంతకు సంధికి వచ్చెను

రాయభారము వొప్పకపోయే ప్రాంచిదొరగాడు
 బూచిగారిని దూర్చియైన కోటకు పోతాడు
 కండుకులోగా పోతున్నాడు ధర్మారాయుడు
 మల్లించండి మల్లించండి ధర్మారాయుణ్ణి
 మాటలచే పట్టిపెట్టుము ధర్మారాయుణ్ణి
 పట్టికట్టి బంధించి నాబేటికి తెన్నండి
 మాటలవల్ల చిక్కకపోతే ధర్మారాయుణ్ణి
 నిమిషములోన చంపగవలెను ధర్మారాయుణ్ణి
 పారాలమీదనే చంపగవలెను ధర్మారాయుణ్ణి
 ఈమాటలు విన్నాడయ్య హైదరుజంగోజీ
 వ. రాజుగారి మాటలువినిన హయికురుజంగు తన పారాచాకీల
 విలిచి ధర్మారాయుణ్ణి కోటకు పోసీక పట్టిబంధించి తెమ్మని పుత్తర
 వియ్యగ వాడువెళ్ళి ధర్మారాయుణ్ణి యడ్డగించుచున్నాడు.
 ధర్మారాయుని కడ్డమైనాడు పారాచాకీలు
 కన్నుసయిగ చేసినాడుగా పారాచాకీలు
 గుంపువచ్చి కమ్మింకయ్య హయికురుజంగోజీ
 మూడువేల ముకుంకబల్యము పారకమ్మినాడు
 రెండువేల సోబ్బర్లు పాతాకమ్మినాడు
 పోసీయము పోసీయము ధర్మారాయుడు
 రాజుగారి పుత్తరపులేక బాటలు విడువము
 ప్రాంచివారిలో వాడులుచేసి కోటకు పోతావా
 పారామధ్య చిక్కినాడు ధర్మయ్యగాడు
 అప్పడేమని చెప్పినాడు ధర్మారాయుడు
 అన్నలార తమ్ములార పారాచాకీలు
 రాయభారము వచ్చినాను ప్రాంచిబేటికి
 రాయభారము కుదరలేదు పోతూవున్నాను
 యుద్ధంబునకు రాలేకయ్య పారాచాకీలు
 వారివారి బలములంతయు కోటలో చూతాము
 ఇంతేగాక యిక యేమిలేదు పారాచాకీలు
 పోనుత్రోవ విడువమయ్య ధర్మయ్యగాడు
 యారీతిగా చెప్పినాడు పారాచాకీలూ
 ఆ మాటలకు యేమంటాడు ధర్మయ్యగాడు

కోటకుపోయి తిరిగివచ్చెదా పారాచోకీలూ
 ఆ మాటలకు యేమంటాడు పారాచోకీలూ
 నిన్ను బట్టి గట్టిగ మమ్ము తెమ్మనినాడు
 ఈవిధంబుగా చెప్పినాడు హైదరుజంగోజి
 అట్టిమాటలు విన్నాడు ధర్మారాయుడు
 నన్ను బట్టి బంధించిరాజు బేటికి తెమ్మనెనా
 నన్ను పట్టెడి మొగధీరులు దండులో యున్నార
 నన్ను పట్టెడి సుభేదారులు దండులో యున్నార
 దండులో యొక్కడ యున్నాడయ్య హైదరుజంగోజి
 కన్నుపై గ జూపించినాడు యప్పుడు మైతేను
 యారీతిగా చెప్పినాడు ధర్మారాయుడు
 మాటలవలన చిక్కలేదు ధర్మారాయుడు
 కన్నునయిగ చేసినాడు హాయిదరుజంగోజి
 కన్నునయిగ చూచినాడు పారాచోకీలూ
 యాబయిరెండు తుపాకులాడ పెలతాలుంచిరీ
 తుపాకియొక్క శబ్దము విన్నాడు ధర్మారాయుడు
 వానివెంటనే వస్తున్నాది భారాతేజీదా
 వ్రజానువేసి యెగిరినాడు తేజమీదాను
 ధర్మారాయునికి సరిగావారు టాయిగ చూచిరీ
 ఫళఫళమని కాల్చినారు టుపాకు లంతా
 గొబ్బునయవుడు త్రిప్పినాడు తేజని యపుడుదా
 నాలుగు ప్రక్కల త్రిప్పినాడు భారాతేజీని
 యెగిరినాదిర యోజన పొడుగున తేజీయవుడుదా
 భూమిమీదనే పారినాదిర భారాగుండ్లుదా
 తొలిదెబ్బ తప్పించుకొన్నాడు ధర్మారాయుడు
 రెండవతూరి వచ్చినారు పారాచోకీలూ
 ఫళఫళయని కాల్చినారు టుపాకు లంతాను
 అప్పుడెటుల యున్నాడయ్య ధర్మారాయుడు
 నాలుగు ప్రక్కల త్రిప్పుతున్నాడు తేజనియవుడుదా
 కాలునయిగ చేసినాడు భారాతేజీకి
 కడలక మెడలక యున్నదయ్యా భూమికిపయిగాను
 తగ్గించిదానిని నిలిపినాడు ధర్మారాయుడు

శిరసున పెట్టిపోయెను బారాగుండ్లుదా
 మరుదెబ్బకు తప్పించుకొన్నాడు ధర్మారాయుడు
 యిక మనము జయించజాలము జయించజాలము
 యారీతిగా చెప్పినాడు పారాచోక్తీలు
 అప్పుడేమని చెప్పినాడు హయిదరుజంగోజి
 యలమలబిడ్డల శిరస్సుచూచి టుపాకిలంతాను
 వంచివంచి నిలుపండయ్య టుపాకిలంతాను
 యారీతిగా చెప్పినాడు హయిదరుజంగోజి
 యలమాబిడ్డల శిరస్సుచూచి టుపాకులంతాను
 ఫళఫళయని కాల్చినారండి టుపాకులంతాను
 ముగ్గురైన యెలమాదొరలు భూమిలో పడినాడు
 యలమలచావు కన్నులజూచెను ధర్మారాయుండు
 యెన్నడులేని కోపముగలిగె ధర్మారాయుడికి
 అన్నలార తమ్ములార యెలమాదొరలార
 మీదుబలము యెక్కడపోయె యెలమాదొరలార
 యారీతిగా వ్యసనముతోను అప్పుడేమని పలికె
 చిక్కినకక్కిన రాణువులతోను అప్పుడేమని పలికె
 అన్నలార తమ్ములార యెలమాదొరలార
 ముందువెనుక జూడవలదు దండుకు లోగాను
 రాజవారి చెయ్యిప్పుడు మెండుగ జూపిరి
 మీదుబలములు చూపండయ్య దండుకు లోగాను
 పటాకత్తుల రెండుచేతుల భగ్గున పట్టెను
 రామరామ అనంతకాలము రాజ్యమేలలేము
 యెన్నిదినములు బ్రతికినగాని చావుయన్నాది
 యిచ్చట చచ్చిన వారికిచాలా వీరస్వర్గము
 ధయిర్యపు మాటలు చెప్పినాడు ధర్మారాయుండు
 దండుకులోగా దూకినారండి యుద్ధము చేయను
 యాటికొయ్యలు యెత్తినాడు యెల్లాదొరలుదా
 వేటువేటు చంపినాడు యేనుగులబాదు
 యేనుగుల తొండములు బట్టియపుడు ధర్మారాయుండు
 పర్రనిచింపి భూమిమీదనే భగ్గున వేసెను
 పటాకత్తికి పదిమందయినా కాయిగ పడుతాడు

అప్పుడుతిన్నా పప్పుకూడన్నము కుప్పగ పడినాది
 హరిరామ శ్రీరామాయంటు యెల్లాదొరలూదా
 హరివెంబడి వస్తున్నాడు యెల్లాదొరలూదా
 చేతులుచేతులు పెనవేసి చేతులతో చంపిరి
 కాళ్లుకాళ్లు పెనవేసి కాళ్ళతో జంపిరి
 శరీరిగా వస్తున్నాడు యలమాదొరలుదా
 అప్పుడెట్లు వున్నాడండి ధర్మారాయుడు
 ముందుగాను నటికినాడు మున్నూటికైనా
 వెనుకతూరి నటికినాడు యేమాటికైనా
 చలోచలో అంటుయప్పుడు వస్తూవున్నాడు
 బాబ్బిలివారి దేవిడికాడ బాటలు కొట్టెను
 అక్కడక్కడ పారాలన్ని వెనుకకు పోయింది
 పారలన్ని హఠముచేసెను ధర్మారాయుండు
 కొండలడవుల పాలయ్యెను ప్రాంచిడండుదా
 చిల్లీవంటి రక్తముయూడ చిమ్మిపాటింది
 రాళ్ళచిప్పల పాలాయెను రాజులడండుదా
 నెత్తురులోనే తుండు మొండెములు పైకితేలింది
 ఘోషఘోషున చేసెనండి కండుకు లోగాను
 ముగ్గురైనా యెలమదొరలు చచ్చిన చోటునా
 అయిదువేల యేమాటికిడండు హఠము చేసెను
 కోటగెవివి వస్తున్నాడు ధర్మారాయుండు
 కోటగెవివి వచ్చియపుడు గోవిండుం పెట్టెను
 ఏబదిముగ్గురు యెలమాదొరల యెంచుకున్నాడు
 ముగ్గురైనా యెలమాదొరలు తక్కువైనారు
 తనలోతాను చింతించెను ధర్మారాయుడు
 కొడువపెట్టుకొని కోటకుమనము యెట్లుపొయ్యేది
 బావగాకు రంగయ్యతో యేమని చెప్పేది
 చారియొక్క తలిదండ్రులకు యేమని చెప్పేది
 పలువిధముల చింతించెను ధర్మారాయుండు
 శరీరిగా యోదించెను ధర్మారాయుండు
 అజారమునకు వస్తున్నాడు ధర్మారాయుండు
 వ. తన్నుడ్డగించిన కత్తువులను తుపాకి గుండులను లాఘవముగ

తప్పించుకొని వచ్చుచుండగా, శత్రువుల గుండులకు మువ్వకు యల్పా బిడ్డలు బలికాగా మిక్కిలి కోపముకెంది ఐదువేల యేనూటికిపైగా శత్రుపై న్యములను చించికొండడి దారిచేసుకొని మిగిలిన యేబదిమంది యల్పాదొరలను వెంటబెట్టుకొని హజారమునకు తిరిగివచ్చి రంగారాయుని సంధి విఫలమగుటను అతనికి నివేదించుచున్నాడు.

వెనుకచిక్కి వస్తున్నాడు రంగయ్య దొరగారు
పరాకుంచక వినుము యిపుడు ధర్మారాయుడా
పోయిన కార్యము యేనూడెను ధర్మారాయుడా
కాయాయెనా పంజాయెనా ధర్మారాయుడా
కాయగనిలిచి అపుడే కలహము వచ్చేను
రాజమాటలు ప్రాంచిమాటలు వకటైయున్నాది
రాయభారము కుడరకపోయి వస్తూవుంటిని
పారామీద పోదుమాటలు గట్టికు జరిగేను
మువ్వరై నా యెలమబిడ్డలను గోరిపెట్టినారు
యల్పాబిడ్డల గోరిపెట్టిన చోటున యిపుడుదా
అయిదువేల యేనూటికిండు చావుగ చంపితిని
కోటలోయుండే పోలేరమ్మకు జాత్రలు చేయిస్తే
యారీతిగా చెప్పినాడు ధర్మారాయుండు
అట్టిమాటలకు యేమన్నాడు రంగయ్యదొరగారు
పాపారాయుడు సంధిపోతే అక్కడనై తేను
కానిపోని మాటలవలన కలహము వస్తేను
ప్రాంచివారి శిరస్సుగోసి కోటకు గట్టును
రాజుగారి శిరస్సు కోటకు గట్టును
కొలుపున యుండతగదు యిపుడు ధర్మారాయుడా
రాజకాంతల మేడలకై నా పొమ్మని చెప్పేను
పదిమందిలో చిన్నబుచ్చెను వెంగళరాయుండు
అంతలోపల యేమన్నాడు ధర్మారాయుండు
బావగారి పుత్రరవులేదు బావగారుదొరలూ
బావగారి పుత్రరవునాకు కొంపము యుంటేను
జేరలోగా చంపిచాని కొలువుకు వస్తూను
సెలవులులేకా బేటికివస్తేని వెంగళరాయుడా
మంచికన్నాడు బాగన్నాడు ధర్మారాయుండు

అప్పుకెల్లెలయిన మల్లమ్మదేవి మేడకొచ్చినాడు
 అప్పుడు యేలాగున్నదయ్య మల్లమ్మదేవిచా
 బాకాపందెము బెట్టియపుడు పగడసా లాడుతున్నది
 అన్నతమ్ముని కన్నులచూచెను మల్లమ్మదేవిచా
 అప్పుడేమని చెప్పినాదిర మల్లమ్మదేవిచా
 పరాకుంచక వినముయిపుడు ధర్మారాయుజా
 యెప్పుడురాని అన్నగారు యెందుకు వచ్చితిరి
 మీరువచ్చిన కార్యమేమి తెలియ జెప్పండి
 యేమి అపాయం జెందెనయ్యా బాబ్బిలికోటలో
 అంగీలంతా రక్తముయేమి ధర్మారాయుజా
 యారీతిగా యడిగినాది మల్లమ్మదేవిచా
 అప్పుడేమని చెప్పినాడు ధర్మారాయుండు
 పరాకుంచక వినవేరల్లి మల్లమ్మదేవిచా
 కర్మచంజాళుడు కులద్రోహి విజయరామరాజు
 కోటకిపుడు తండుతెచ్చెను విజయరామరాజు
 భూములెరుంగని ప్రాంచివారు భూములకొచ్చిరి
 యధికదళములతో వచ్చియపుడు కోటకమ్మినారు
 యెటుప్రక్క చూచినగాని యేడసందూలేదూ
 రాయభారముననే పంపినారు రంగయ్యదొరగారు
 రాయభారము పోతినమ్మా కందుకు లోగాను
 ప్రాంచివారి జేరాచెంతకు సంధికి బోతిన
 రాయభారము కుడరకపోయి వస్తావుంటిని
 పారామీద గట్టిమాట గట్టిగా జరిగెను
 ముగ్గురయిన యెల్లాదొరగా గోరుపెట్టినాడు
 ముగ్గురయినా యెల్లాదొరలూ వచ్చిన చోటున
 అయిదువేల యేనుూటికండు హతమైపోయింది
 బావగారి సభకునేను తాయిగ వచ్చితిని
 సంగతులన్ని చెప్పితినమ్మా బావగారితోను
 నిండుకొలువున చిన్నబుచ్చెను రంగయ్యదొరగారు
 కొలువునయుండ తగదనిపలికే పెంగళరాయుండు
 వార కాంతల మేడకిప్పుడే పొమ్మని చెప్పెను
 యారీతిగా చెప్పినారయ్యా ధర్మారాయుండు

యన్నిమాటలు విన్నాడయ్య మల్లమ్మ దేవిదా
తమ్ముడికయినా ధయిర్యపుమాటలు తానుజెప్పినాది
రక్తమయినా అంగీలంతా తీసివేసినాది

స్నానమవుడు చేయించినాది ధర్మారాయుణ్ణి
చలన వస్త్రములు గట్టించెను ధర్మారాయుడికి
ఔనిమిటి సభకు పంపెను మఱల దేవిగారుదా
అప్పుడెటుల వున్నాడయ్యా రంగయ్యదొరగాడు
నిండుకొలుపులో వున్నాడు రంగయ్యదొరగాడు
అన్నతమ్ములు బావమరదులు కొలుపుతీరినారు
ముందుజరిగిన కారణములన్ని యోచిస్తున్నాడు
యిక్కడియొక్క సంగతులయితే యిట్లువున్నాది
అపుడెటుల యున్నాడండి మల్లమ్మ దేవిదా

వ. ధర్మారాయుడువచ్చి మల్లమ్మ దేవిగారిలో తాను పోయి
వచ్చిన సమాచారములన్ని జెప్పగా, వెంటనే దేవిగాడు అతను కట్టి
యుండు వస్త్రములను విప్పి స్నానంచేయించి మరల మల్లమ్మ దేవిగాడు
తన నాథుని కొలువుకు పంపించి తాను విజయరామరాజుగారికి తన
యొక్క మాంగల్యము నిల్పుమని జాబుప్రాస్తున్నది.

విజయరామరాజుగారికి ప్రాసెను జాబుదా
వండనమయ్య వండనమయ్య విజయరామరాజు
పూసలపాటి వారియిల్లు పుట్టిల్లనుకొంటి
దామర్లవారి సమస్థానం మఱచి పోయినాను
అన్నయనిదా నమ్మినాను విజయరామరాజు
విజయనగరము బొబ్బిలికోట కావడికుండలు
కావడికుండలు తప్పించవలదు కన్నతండ్రిసీవు
నల్లగాజు నల్లపూస నాకు నిల్పండి
బొట్టుకాటుక నిలుపుమయ్య విజయరామరాజు
పసుపుకుంకము నిలుపుమయ్య విజయరామరాజు
యీతూరి మన్నించుమయ్య బొబ్బిలికోటను
ఈమాదిరి జాబులుప్రాసే దేవిగారుదా
మున్నూటిలో పెద్దదాది వెంకటలక్ష్మమ్మా
వెంకటలక్ష్మిని యవుడు పిలిచెను దేవిగారుదా
సరుగైతివచ్చెను వెంకటలక్ష్మిని దాడిదా

వంశనమమ్మా వంశనమమ్మా దేవిగారుదా
 నన్నుపిలిన కార్యమేమి దేవిగారుదా
 అప్పుడేమని జెప్పినాది దేవిగారుదా
 పరాకుంచక వినవేరల్లి వెంకటలక్ష్మి
 తొల్లిపగలు మనపై యుంచెను విజయరామరాజు
 దేశమెరుగని ప్రాచిహాగిని తెచ్చియిచ్చటను
 యిరువైనాల్గువేల డళముతో ప్రాచిపచ్చినాడు
 యధికడళములు వచ్చియిపుడు కోటకమ్మినాడు
 గొల్లపల్లికోనేటిలో రాజుడేరాదా
 జాబుయెత్తుకొని రాజుముందు తాయిగ పొన్నండి
 రాజుకొలుపున జాబును పెట్టి వంశన మొగుగుము
 యారీతిగా జెప్పినాది దేవిగారుదా
 జాబుకమ్మను చేతయిచ్చ దేవిగారయితే

వ. దేవిగారు యీ విధముగా జాబుప్రాసి వెంకటలక్ష్మి యను
 దాదిచేత చాపకన్ను డరపాజాతాపున రాజుగారి డేరా యున్నది నీవు
 ఈ కాగితమును పుచ్చుకొని రాజుగారి తాపున యిచ్చి మఱల జాబాబు
 తెమ్మని పంపెను.

చాపకన్ను డరపాజాకు నడవసాగినాది
 రాజుగారి డండులోపల పోతూవున్నది
 రాజుగారి కొలుపునవుంచి వంశన మొగుగేను
 యెవ్వరితాలూ కన్నాడయ్య విజయరామరాజు
 దేవిగారి తాలూకాయని బదులు జెప్పినాది
 దేవిగారి జాబునేను తెచ్చితినియ్యా
 తెచ్చినజాబు కొలుపున పెట్టెను వెంకటలక్ష్మి
 జాబును యపుడు చేతయెత్తెను విజయరామరాజు
 జాబులోని గుంగతులన్ని కన్నుల చూచేను
 పరాకుంచక వినముయిపుడు విజయరామరాజు
 అన్నయనిదా నమ్మినాను విజయరామరాజు
 పూసలపాటి వారియిల్లు పుట్టిల్లనుకొంటి
 దామర్లవారి యిల్లునేను మఱచి పోయినాను
 విజయనగరము కావడికుండలు మఱచిపోయినాను
 కావడికుండలు రప్పించవలదు కన్నేతండినీవు

యీతూరి మన్నించుమయ్య బాబ్బిలికోటాను
 మంచిమంచి చీరలునేను మావడనె కంపురాను
 నల్లపూస నల్లగాజు నాకు నిలపండి
 బొట్టుకాటుక నిలుపుమయ్య విజయరామరాజు
 పసుపు కుంకము నిలుపుమయ్య విజయరామరాజు
 యీతూరి మన్నించుమయ్య బాబ్బిలి కోటాను
 అప్పుడేమని చెప్పినాడయ్య విజయరామరాజు
 పరాకుంచక వినవేరల్లి దేవిగారుదా
 నల్లపూసలు నల్లగాజులు నిల్పను తరమానా
 బొట్టుకాటుక నిల్పను నాదు తరముగాదుతల్లి
 ముండమోసితే మూడుపల్లెలే యినాము లిచ్చెడను
 ముండకోక ముందుగయేతు దేవిగారికిదా
 ముందుకూడు ముందుయన్నము నీదేయన్నాడు
 విజయనగరము నుండినేను జాబులు వ్రాసితని
 జాబులెచ్చిన హక్కారలను చంపలు కొట్టింది
 మెడనుబట్టి త్రోయించెను వెంగళరాయుండు
 అడవారి జాబులుయపుడు కొలువుకురారాదు
 చదివిపట్టి జాబులక్కడ చించివేసినాడు
 జాబులెచ్చిన వెంకటలక్ష్మీమిని చెంపలు కొట్టెను
 మెడబట్టి త్రోయించినాడు రాజుగారయితేను
 గోడుగోడునా దుఃఖించినాది వెంకటలక్ష్మీమి
 దేవిగారి కొలువుకువచ్చెను వెంకటలక్ష్మీమి
 యింతలోపల యేమన్నాది మల్లమ్మదేవియు
 పోయినట్టి పనియేమాయెను వెంకటలక్ష్మీమి
 మీరుయిచ్చిన జాబులక్కడ సభలోపెట్టితిని
 జాబునుయిప్పుడె చదువుకొన్నార విజయరామరాజు
 ముండమోసితే మూడుపల్లెలు యినాము లిచ్చెడను
 యీతూరి మన్నించ సాధ్యము కాడంటా
 మిమ్ములను అధిక మాటలచే తిట్టినాడుతల్లి
 చదివినట్టి జాబులక్కడ చించివేసినాడు
 చెంపలపయినా కొట్టినాడు దేవిగారుదా
 మెడనుబట్టి త్రోచినాడు దేవిగారుదా

యారీతిగా జెప్పినాది వెంకటలక్ష్మి
 యిక్కడి కథలూ యాలాగున్నది కోటకులోగాను
 అప్పుడెటుల యున్నడయ్యా వెంకటరాయుండు
 అన్నగారు రంగయ్యదొర యెరుకలేకుండా
 వదిలెగారు దేవిగారి యెరుకలేకుండా
 కావమరదికి జాబులు యత్తుడే బ్రాసీయిచ్చాడు
 కాగితంబును పేనాయపుడు చేతనెత్తెను
 రాజాధి రాజపూరిత పాపారాయుడా
 నీడయ యుంచుమయ్యా పాపారాయుడా
 నీకటాక్షము చాలాయుంచుము పాపారాయుడా
 కోటమీదనే డండులెచ్చెను విజయరామరాజు
 యధికదళములు వచ్చియిపుడు కోటకమ్మినారు
 మంచిసీళ్ళ బావిచెంత లక్షుమయ్యడేర
 పాతబాబ్బిలి పాటిమీదనే ప్రాంచిడేరాదా
 గొల్లపల్లి కోనేటిలో రాజడేరాదా
 యారీతిగా యున్నారయ్యా కోటలు చుట్టును
 రాజనుకొట్టి రేవులవద్ద మీరేరన్నండి
 ప్రాంచినిగొట్టి రేవులవద్ద మీరేరన్నండి
 ఈరీతిగా బ్రాసెను జాబుకు లోగాను
 లకోట చేసినాడు జాబును యపుడూదా
 యిరువురినయిన బేరరావుల తాను విలిచినాడు
 స్త్రీలవేషము వేసినాడు బేగీరావులకు
 కుదులురున్నగా దువ్వించి కొప్పుబెట్టినాడు
 చీర రవికెలూ కట్టించెను బేగీరావులకు
 గజాలపుడు తొడిగినాడు బేగీరావులకు
 గంపనిండుగా తోటకూర కోసివేసినాడు
 గోడుమపిండి పాకముబాగా చేయించినాడు
 రొట్టెయపుడు గాల్చినాడు వెంకటరాయుడు
 రొట్టెలోనే పెట్టినాడు జాబును యపుడుగా
 తోటకూరనడుమ రొట్టెను పెట్టినాడుబాగా
 అప్పుడేమని పలికినాడు వెంకటరాయుండు
 డేరాడేరా చెంతనుమీరు కూరలు అమ్ముండి

వెలలు అధికము చెప్పిమీద కూరలు అమ్మండి

వ. ఆ వెంకటలక్ష్మీమి యెత్తుకొని వచ్చిన జాబును రాజచూచి
ముండవోసికే చూడుపల్లెలు యినాము యిస్తాననికెప్పి దాదిని
చెంపలుగొట్టి పంపినెను. దానిని వెంకటలక్ష్మీమి దేనితోవచ్చి
జెప్పెను. దేనితావున ఈవిధముగనుండ వెంకటరాయుడు పాపారాయు
నికి జాబువ్రాసి బేగీరావులకు శ్రీకృష్ణమునేసి జాబులు రొట్టెలో పెట్టి
పంపుతున్నాడు. అదియెత్తుకొని వస్తున్నాడు బేగీరావులు.

పారాలోపల బడిపొన్నండి బేగీరావులు

హజారములో టాణావున్నాడు పాపారాయుడు

రాజబాదు వచ్చెదరని బాట కాచియున్నాడు

హజారముకు పోయివున్నాడు పాపారాయుడు

రాజయాదారి వచ్చెదరని బాట కాచియున్నాడు

పాపారాయుని చెంతకుయిపుడు మీరేపొన్నండి

రొట్టెలయందు జాబుకమ్మను కొలువున వుంచండి

యిచ్చట నడిచిన సంగతులన్ని తాయిగ జెప్పండి

యారీతిగా జెప్పినాడు వెంకటరాయుడు

చాపకన్ను దరవాజగుంజా యప్పుడే పోయిరి

యచ్చటనుండి వస్తున్నాడు బేగీరావులు

జేతాచెంతకు రాగానే బేగీరావులు

కూరకూరకూర యంటు కూరలునేసీరి

వెలపొడుగు ధరలుజెప్పుతు కూరమ్మినాడు

ప్రాంచివారి దండుకులోగ కూరలమ్మినాడు

కొండప్రక్క వచ్చినాడు బేగీరావులు

కత్తులపార కలాసుపార తిరుగుతు యున్నాడు

దొంగజేరు పారాలన్ని తిరుగుతు యున్నాడు

పారాచెంత జాకీలయిరి బేగీరావులు

యప్పుడేమని అడుగుతారయ్య పారాచౌకీలు

యేవురు యేపల్లెవాడు మీరు తెలియజెప్పండి

కొండప్రక్క గొల్లపల్లెలో మేము యుండెడి

గంపలోయేమే గంపలోయేమే మమ్ముగన్నతల్లి

పరాకుంచక వినుమువిపుడు పారాచౌకీలు

తోటకూర యమ్ముతుమేము వస్తాయున్నాము

కొంతకూర మాకు పెట్టుము మమ్ము గన్నతల్లి
 యిట్లు చెప్పెను గంపయపుడు దిగువ దించినాడు
 క్రిందుమీదుగ చేసినారయ్య తోటకూరను
 కూరయందు రొట్టెలు యపుడు చేతికి తగిలెను
 అప్పుడేమని పలికినాడు పారాచాకీలు
 రొట్టెలందుకే మీకు యిపుడు మమ్ముగన్నతల్లి
 ఆకలికొంటే రొట్టెలూతిని దానాము చేతుము
 యారీతిగా జెప్పినాడు బేగీరావులూ
 అట్టిమాటలకు యేమన్నాడు పారాచాకీలు
 మాయొక్క ఆడవాడు రొట్టెలు కాల్చిస్తే
 యింత సుఖముగా యుండదే మహాగన్నతల్లి
 యిట్లు చెప్పెను రొట్టెలువాడు నడుమున తుంచీరి
 రొట్టెలోయందు మర్మపుజాబు బయట పడినాది
 రొమ్మరొమ్మ గుద్దుకొన్నాడు పారాచాకీలు
 యిరువుర బేగీరావులబట్టి ఖయిదులో యుంచీరి
 రాజగారి డేరాతావుకు తీసుకవచ్చిరి
 కైది చేసి తీసుకవచ్చిరి బేగీరావుల
 రాజగారి కోలువునవచ్చి వందన మొసగిరి
 పతాకుంచక వినుము యిపుడు విజయరామరాజు
 బాబ్బిలివారి ముచ్చిలిజాబు మేము తెచ్చినాము
 జాబును యపుడు చేతికిచ్చెను పారాచాకీలు
 వ. పారాచాకీలు తనచేతికిచ్చిన జాబును చదువుకొన్న రాజు
 పాపారాయుడు కొలువులో లేకుండుటను గ్రహించినవాడయి ప్రాంచి
 పెంతకుపోయి బాబ్బిలికోటలో జొరబడుటకు ఇదేసమయమని ప్రాంచికి
 రాజగారు తెలుపుచున్నాడు.

ప్రాంచివారి డేరాపెంతకు కడలి వచ్చేను
 సలామయ్య సలామయ్య ప్రాంచిదొరగాడు
 యాలాగునా జెప్పినాడు విజయరామరాజు
 కోటలకంత భోదసింహము కోటలో లేడండి
 రెండులక్షల వరహాలపుడు సడలు యెత్తుకొని
 యిద్దరువొక్క కుర్చీమీద కొలువు తీరినాడు
 అప్పుడేమని పలికినాడు విజయరామరాజు

బాబ్బిలివారి దొంగజాబులే బయట పడినాది
 తెచ్చినట్టి దొంగజాబులే చేతికిచ్చినాడు
 జాబునుచేత తిసుకొన్నాడు ప్రాంచిదొరగారు
 జాబులోయుండు సంగతులన్ని కన్నుల జూచేను
 అప్పుడేమని పలికినాడు ప్రాంచిదొరగారు
 పాపారాయుడు యెవడన్నాడు ప్రాంచిదొరగారు
 చిన్నమనవి చిత్తగింపుము ప్రాంచిదొరగారు
 బాబ్బిలి యందుండువారి పేర్లుజెప్పుతాను
 రంగారాయుడు వెంగళరాయు డిద్దరన్నడమ్మలు
 రంగారాయుని బావమరిది ధర్మరాయుండు
 వెంగళరాయుని బావమరిది పాపారాయుండు
 పేరుపొందిన సరదారిబిడ్డ పాపారాయుండు
 పులిలేడయ్య పులిలేడయ్య బాబ్బిలి కోటలో
 పాపారాయుడు యుద్ధరంగుడు పటాలరాముడు
 నూటికి యొకడై సరదారి వున్నాడు కోటకు లోగాను
 కోటలకంతయు భోరుసింఞ్జము పాపారాయుండు
 యిదిసమయము యిదివేళ బాబ్బిలి మీదికి
 అటువంటి మాటలకు యేరున్నాడు ప్రాంచిదొరగారు
 యెవరికి మొనగాడండి పాపారాయుండు
 పాపారాయుడని నీవు ప్రసిద్ధిగ జెప్పెదవు
 యారీతిగా పలికినాడు ప్రాంచిదొరగారు
 అటులజెప్పవద్దు అటులజెప్పవద్దు ప్రాంచిదొరగారు
 పాపారాయుడని పేరుజెప్పితేనుగా
 పసిబిడ్డ లండరు పాలుత్రాగలేదు
 బాబ్బిలికోటకు వస్తాడయ్య పాపారాయుండు
 తాండ్రవారి పాపారాయుడు కోటలో యుంటేను
 యంతసేపు నిల్వనిచ్చునా కోటల క్రిందాను
 నల్లయేరు దాటనివ్వడు పాపారాయుండు
 యికయేమిచెప్పుదు యేమిజెప్పుదు ప్రాంచిదొరగారు
 యిటువంటి దొంగజాబులు యెన్నిపోయినదో
 యిక్కడియొక్క సంగతులు తెలిసి యుంటేను
 రాత్రిరాత్రి వచ్చునయ్య పాపారాయుండు

పడకలోను కుమ్మివాడు కోటకు పోతాడు
 నమ్మవలదు నమ్మవలదు బాబ్బిలి వారిని
 కాలహరణము చేయవలదు ప్రాంచిదొరగాడు
 మూడవబామున తియ్యవలెను బాబ్బిలి కోటను
 రాత్రిపూటనే బాబ్బిలికోటను పట్టవలెనండి
 తెల్లవారగా దేవిడిముందు ప్రాంచిదొరగాడు
 పన్నెండు లక్షల పయికమయితే గొబ్బన యిచ్చేను
 యెదురుగా నిలబెట్టెను విజయరామరాజు
 భీరంగి కాల్పించెను విజయరామరాజు
 తలుపు తెరిచిన చందమాయెను బాబ్బిలి కోటవా
 యారీతిగా పలికినాడు విజయరామరాజు
 దొంగజాబు తెచ్చినట్టి బేగిరావులను
 దొంగజాబులు తెచ్చినవారిని యేమిబేసినాడు
 తొలిదెబ్బకు తునిగి పడినాడు బేగీరావులూ
 ఈ సంగతులే తెలియకపోయె వెంగళరాయుడికి
 రాజమాటలే విన్నాడు ప్రాంచిదొరగాడు
 బాబ్బిలివారి బలములంత తెలియక యున్నాడు
 తానువాక్క పరమానైన వ్రాసియిచ్చేను
 అప్పుడెటుల యున్నాడయ్యా ప్రాంచిదొరగాడు
 బాబ్బిలివారి మన్నంమీదికి కడలి వచ్చినాడు
 ఇమ్మాట ఆవుతరుపులే కొల్ల పెట్టినాడు
 మున్నూట పందిపిల్లల కొల్ల పెట్టినాడు
 ఆవులగొంతు కోసినాడు ప్రాంచిదొరగాడు
 పండులగొంతు కోసినాడు ప్రాంచిదొరగాడు
 పచ్చినెత్తురు భరంతసారాయి పాకము చేయంచి
 కండుకు మొన సుబేదారుని పిలిపించినాడు
 కండుకు మొన సుబేదారు హయిదరుజంగోజి
 హయిదరుజంగోజి కొలువుకువచ్చి సలాముచేసెను
 మనిషికియొక్క మూడుగిన్నెలూ లాగిరియిచ్చేను
 లాగిరితాగిన మూడునిమిషములకు కైపుయొక్కేను
 కోటమీదుగా నడిచినాడు జాతులవారుదా
 నుందుపెట్టెలు పగలగొట్టి మందులూ పణిచి

మందు పెట్టెను తీర్చుకుండలు బండ్లవేసిరి
 పెద్దభీరంగి గుండ్లంతయు బండ్లలోవేసిరి
 శరీరిగా ప్రయాణమైనారు ఆనిమిషములోనా
 యచటనుండియు వస్తున్నారు జాతులబాగుదా
 గోటకు దిగువ వచ్చినారు జాతులబాగుదా
 మద్దిమానులు కొట్టించినారు జాతులబాగుదా
 అడ్డత్రోవగా నడిచినారు భీరంగి గుండులుదా
 తట్టుకోట క్రిందకువచ్చి మకాము చేసిరి
 పెద్దభీరంగి బండ్లంతయు మోహర్చా లెత్తిరి
 రామలక్ష్మణ భీరంగులే మోహర్చా లెత్తిరి
 పరికత్తులకే సెలవిచ్చినారు ప్రాంచిదొరగారు
 ఫళఫళయని కాల్చినారు భీరంగ లంతయు
 తొలికెచ్చుకు బాబ్బిలికోటయైన బడ్డలాయెగా
 గడ్డగడ్డగా పడిండయ్యా భూమికి పయిగాను
 తట్టుకోటలో యున్నాడు పటాలరాముడు
 యెక్కివచ్చి ప్రాంచివారిని కన్నుల చూచేను
 వ. తట్టుకోటకు కావలియున్న పటాలరాముడు తమ గోటను
 ముట్టడించియున్న ప్రాంచిగండును కన్నుల చూచి ఈ గంగతిరంగా
 రాయునికి చెప్పబోతే తామన మాతుండని తనతోడయున్న యాబయి
 మువ్వకు యల్పాదొరలను వెంటతీసుకొని బోయి కత్తెపులతో
 ఘోరముగా బోరాడుచున్నాడు.

యాబై ముగ్గురు యల్పాదొరలు వెంటనే యున్నాడు
 అన్నలార తమ్ములార మాయన్నలార
 రంగయ్యతో చెప్పనుబోతే కాలమాతుండి
 వచ్చినాను బ్రతికినాను పేరేయుంటుంది
 ముందు వెనుక చూడరాదు డండుకు లోగాను
 బారాతేజ యెక్కినపుడు పటాలరాముడు
 కన్నునయిగ చేసినాడు పటాలరాముడు
 యీటెమీదుగా సాముచేసిరి యెల్పాదొరలుదా
 యెక్కివచ్చి ప్రాంచివారిని సాపుగ జంపిరి
 గోటవెలుపల దుమికినాడు పటాలరాముడు
 డేగలాగు దూరినాడు పటాలరాముడు

వంచివంచి యీటలతోను బాదులాడీరి
 చేతులతోను పట్టియపుడు బాగుగా కుమ్మిరి
 మెడలువంచి వీపులమీద బాకున కుమ్మిరి
 వత్తులపెట్టె జాతులవారిని గొంతులు గోసీరి
 కాళ్ళుత్రోక్కి గొంతులుగోసీరి ప్రాంచివారిని
 గుట్టముచుట్టు గుంపులుగానే పోరుచేసినారు
 అక్కడక్కడ పారాలన్ని వెనుక పోయినారు
 దండుకు మొన సుబేదారుగా హాయికరుజంగోజి
 జయించజాలక ప్రాంచివారి ముందుకు వచ్చేను
 సలామయ్య సలామయ్య ప్రాంచిదొరగారు
 అప్పుడేమని పలికినాడు ప్రాంచిదొరగారు
 యిపుడు జరిగే యుద్ధరంగము యెవరికన్నాడు
 పటాలరాముని యుద్ధమిపుడు జరుగుతున్నాది
 పటాలరాముని మనమే యిపుడు జయించజాలము
 మూడుపుట్ల నల్లమందుగే నెలపులు యివ్వండి
 భూమిమీద పడిచినారు జాతుల బాకుదా
 రవ్వగుండులు పడిచినారు ముందుకు లోగాను
 నాలుగుప్రక్కల మందుత్రాళ్ళు తగిలించినారు
 నిప్పులుపెట్టె జాతులవారు వెంటనే యున్నాడు
 మున్నూట కవాతుగుట్టములు ముందుగ యున్నది
 రామరామ కామాయంటు వస్తూవున్నాడు
 గుట్టమనిగా దూకినారు యెల్కాదొరలుదా
 నాలుగుప్రక్కల త్రిప్పినారు కవాతు గుట్టములా
 తెలియకవచ్చి నల్లమందులో గప్పున దూకీరి
 నాలుగుప్రక్కల నిప్పులత్రాళ్ళు తగిలించినారు
 ముందు వెలుపట దూకినాడు పటాలరాముడు
 ముటమలయని నూడినారు యలమాదొరలుదా
 పటాలరాముని బారాతేజి మందున కూలింది
 యొక్కడయి నిలిచినాడు పటాలరాముండు
 నిప్పుపెట్టిన జాతులవారిని గొంతులు గోసేను
 కాళ్ళతోత్రోక్కి గొంతులుగోసే ప్రాంచివారిని
 వేటువేటునా సతినాడు యేనుగుల గుంపును

తటుకుతటుకున నటికినాడు గుట్టముల గుంపును
 జూలకల్లోలముగ నటికినాడు గుట్టముల గుంపును
 ప్రక్కబాజిలో యున్నారండి హాయిడరుబంగోజి
 కన్నుగయిగ చేసినాడు పారాబారలకూ
 యాబయిరెండు తుపాకులాడటప్పన కాల్చిరి
 చుక్కలాగు టుపాకిదెబ్బ నొప్పను తగిలించి
 రొమ్మునతగిలిన గాయములన్ని యెంచతరమానా
 డొక్కలో తగిలిన గుండులు వీపున వెల్గించి
 నెత్తురు వెల్లువలుగ పారుతుంది గాయములగుండను
 పేగులు కండలు జీరాడెను పటాలరామునికి
 వ్రేలాడు పేగులబట్టి డబ్బిలో గట్టెను
 మల్లెమొగ్గల వంటిబల్యము తాను తీసుకొని
 తఱిమితఱిమి పొడిచినాడు తొంబయి మందిని
 నిలువజాలక పోయెనపుడు పటాలరాముండు
 యంత్రబ్రతుకు బ్రతికినేను వీరిచేతిలో
 వీరిచేతిలో చావడానికి జాతక మున్నదా
 యారీతిగా యోచించెను పటాలరాముండు
 మండివేసి కొలుపుతీరెను పటాలరాముండు
 నడుమునయున్న పచ్చలబాకు జద్రనదీసేను
 బాకుతీసి రొమ్మునవేసి భూమిన పడినాడు
 కుట్టుకుట్టు ప్రాణముతోను బాడేయున్నాడు
 పటాలరాముడు చచ్చినాడని ధంకాకొట్టిరి
 వెనుకపోయినా డండుయపుడు తిరుగా వచ్చేను
 ప్రాణముతోను పటాలరాముని గొంతుగోసిరి
 తట్టుకోటలో జంజాకొయ్యా యెత్తించినాడు
 తట్టుకోట పట్టుకొన్నాడు ప్రాంచిబారూదా
 పుట్టుకోట క్రిందవచ్చి మకాము చేసిరి
 యాబయిరెండు రేఖలాలుగా మోహదాల్చెత్తిరి
 గుండుమందు వేసియపుడు గెట్టనచేసిరి
 ఫళఫళయని కాల్చినారు టుపాకు లంతాను
 లక్కతోను గట్టియున్నది పుట్టుకోటయును
 ధాంధాంనుని భీరంగులు వారు కాల్చినారు

గుండుబెబ్బకు బెత్తుడుకమ్మి సాగుతు వున్నాది
సాధ్యానికి రాకయున్నది పుట్టుకోటయున్న
సీమపొడులు తెప్పించినారు ప్రాచీందొరలుదా
కోటపయిగా తగిలించినారు జాతులబాదుదా
పుడుముకోక పట్టుకొని లగ్గల కెక్కిరి

వ. పుట్టుకోటలోనున్న భేరీరామక్క చుట్టు ముట్టిన ప్రాచీ
దండునుజూచి యిక ఈ సంగతి రంగారాయుడికి తెలిపితే సేవపుత్రం
దని తమ పురుషులంతా బ్యాపారము చేయుటకు పోయినందున తన
తోటి స్త్రీలను వెంటనిడుకొనిపోయి కత్తువులతో పోరాడి తెలియక
వచ్చి నల్లమందులోబడి మాడుచునున్నాడు.

యెక్కివచ్చే దండునపుడు కన్నుల చూచేను
పుట్టుకోటలో యున్నాడయ్య భేరీరామక్క
మున్నూరు భేరీస్త్రీలు కోటలో యున్నారు
అందరికన్నా పెద్దదాది భేరీరామక్క
అలంగాలకే యెక్కినాది భేరీరామక్క
కోటలక్రిందా జూచినాది భేరీరామక్క
అక్కడనుంచి వచ్చినాది భేరీరామక్క
రాజదిబాణము వచ్చినాది భేరీరామక్క
స్త్రీలనందరిని పిలిచినాది భేరీరామక్క
యమ్మలార చెల్లెలార అమ్మలార రండు
పుట్టుకోట కమ్మినారు ప్రాచీందొరగారు
రామరామా యనంతకాలము రాజ్యమేలుతామా
జగముయుండు వరకుమనము యుండపోతామా
ధయిర్యపు మాటలు పలికినాది భేరీరామక్క
యెన్నిదినములు బ్రతికినగాని చావే స్థిరమాను
వారివారి దిబాణమునకే కడలి వచ్చినాడు
వారివారి పురుషులంత బేరములకుపోయినాడు
పీడబేరము చేయను వాడు పోయియున్నాడు
తక్కడగుండులు ఫలాలగుండులు వీపున గట్టిరి
మనిషిమనిషికి వక్కలాకులు చేతను బట్టిరి
ముసలివారిని బట్టియపుడు గొంతులు కొసిరి
యజాయజా బాలబట్టి గొంతులు కొసిరి

పాలుత్రాగే బాలలనంత వీవునగట్టిరి
 అలంకారము యెక్కినారు భేరీస్త్రీలుదా
 యెక్కివచ్చే ప్రాంచికండును కన్నుల జూచిరి
 పడకాళ్ళలో రాళ్లు పెక్కిరి భేరీస్త్రీలంతా
 వడిగాయపుడు దువ్వినారు రాళ్లు అయితేను
 వడికాలక్రింద మూడువేలు మరణమయినారు
 రవిడిబండంలు దొరలించినారు భేరీస్త్రీలుదా
 యెద్దులకపుడు కాగుతున్నాది అంబటి బాసలు
 పల్కులు వేసి బట్టినారు అంబటి బానాలు
 బానాలంతయు దొల్లించినారు రాణువుల పైగాను
 బాసలక్రింద రెండువేలకు మరణము జెందిరి
 నాగిలమాను లీసినారు భేరీస్త్రీలుదా
 గిరిగిరమని తిప్పినారు నాగిల మానును
 కండుమీదికే నాగిలమానులు తాయిగ విడిచిరి
 మానులక్రింద మూడువేలు మరణము జెందిరి
 బురుజులక్రింద చేరనివ్వరు భేరీస్త్రీలుదా
 సింహములాగున విడబడినారు భేరీస్త్రీలుదా
 యేనుగులయొక్క తొండముబట్టి వెనుక పెట్టినారు
 అక్కడక్కడ పారాలన్ని వెనుక వెళ్ళింది
 పట్టకత్తులతో సాముచేసిరి భేరీస్త్రీలుదా
 చక్రములాగు తిరిగినారు భేరీస్త్రీలుదా
 వేటువేటునా నటికినారు యేనుగుల గుంపును
 కోటలక్రింద పారాలన్ని సాపుగ జంపిరి
 అప్పుడెటుల యున్నాడయ్య హయిడరుజంగోజ
 ప్రాంచివారి బేటికివచ్చి సలాము చేసేను
 యిపుడు జరిగే జగడము యెవరిదన్నాడు
 భేరీస్త్రీల జగడమిపుడు జరుగుతు యున్నాది
 బురుజులక్రింద చేరనివ్వరు భేరీస్త్రీలుదా
 గలువలేము గలువలేము భేరీస్త్రీలను
 మూడుపుట్ల నల్లమందుకే నెలపు లీయుము
 యామాటలు వినినాడు ప్రాంచిదొరగారు
 టోపిడినీ దిగువగొట్టె ప్రాంచిదొరగారు

చేతివేలు కొఱికినాడు ప్రాంచిదొరగారు
 మూడునిమిషాలలో దీచితిని ఆరణి బళ్ళారి
 యిట్టిజగడము నేనుయొక్కడ చూడలేకయ్యా
 పల్లెబాష్పిలి మీద తెచ్చి పాపిష్టిరాజు
 యారీతిగా జెప్పినాడు ప్రాంచిదొరగారు
 మూడుపుట్ల నల్లమందుకే నెలపు లిచ్చేను
 పుత్రపు తెచ్చినారు నాయకరుజంగోజ
 మూడుపుట్ల నల్లమందు భూమిన పఱచెను
 రవ్వచాలా పఱచెను మందుకు లోగాను
 యిచ్చుకత్తులే సానకత్తులు మందున వేసిరి
 నాలుగుప్రక్కల మందుత్రాళ్ళు తగిలించినారు
 నిప్పుబెట్టి జాతులవారు వెంటడి యున్నారు
 మున్నూటి కవారు గుర్రము ముందుగ నిలిచెను
 శ్రీరామాయంటు వస్తున్నారు భేరీస్త్రీలుదా
 గుఱ్ఱమని దూకినారు భేరీస్త్రీలుదా
 గుద్దుగుద్దుకే చంపినారు గుఱ్ఱము లంతాను
 పటాదెబ్బది పదిమంది టాయిగ చచ్చిరి
 కత్తులుత్రిప్పి పోయినదూరము వీనుగులు పడినాది
 యింతవఱకు గాయములేదు భేరీస్త్రీలకు
 నాలుగు ప్రక్కల త్రిప్పినారు కవారు గుఱ్ఱము
 తెలియకవచ్చి నల్లమందులో గొబ్బన దూకిరి
 నాలుగుప్రక్కల నిప్పులయినా పెట్టినారుపుడు
 భగ్గుభగ్గున రగిలియపుడు మంటలు లేచెను
 మలమలయని మాడినారు భేరీస్త్రీలుదా
 యారీతిగా చచ్చినారు భేరీస్త్రీలుదా
 అలంగాలకే యెక్కినారు ప్రాంచిదొరగారు
 అచ్చటయుండు వెండిబంగారము బండికి యెత్తించి
 పుట్టుకోట పరిశుభ్రపరచినారు ఆ నిమిషములోను
 పుట్టుకోటలో జండాకొయ్య యెత్తించినారు
 పుట్టుకోట పట్టుకొన్నాడు ప్రాంచిదొరగారు
 రాజగారి శైల్లజండా యెత్తించినారు
 మూలబురుజు క్రిందవచ్చి మకాము చేసిరి

రామలక్ష్మణ భీరంగిలాడ మోహదా రేత్తి
 అరవై మూడు రేఖలాలుగా మోహదా రేత్తిరి
 ఫళఫళయని కాల్చినారు భీరంగి యపుడు
 తొలిదెబ్బకు మూలబురుజు విటిగి పోయెను
 గడ్డగడ్డగా విటిగియపుడు భూమిన పడినాది
 అలంగాలకు యెక్కినాది ప్రాంచికండుదా
 మూలబురుజున వున్నాడండి ముత్యాలపాపయ్య
 యాబయిను గ్గురు యల్లాదొరలు చవుకియున్నారు
 అప్పుడేమని జెప్పినాడయ్య ముత్యాలపాపయ్య
 అన్నలార తమ్ములార యన్నలార రండు
 మించివచ్చెను మించివచ్చెను జగడ మిపుడూడ
 రంగయ్యతో జెప్పనుపోతే బాగుయవుతుంది
 జగముయుండు కాలమువరకు వుండపోతామా
 యిచ్చట చచ్చినవారికి వీరస్వర్గామన్నారు
 ధైర్యపు మాటలు జెప్పినాడండి ముత్యాలపాపయ్య
 ముందు వెనుక చూడవలదు డండుకు లోగాను
 యారీతిగా జెప్పినాడు ముత్యాలపాపయ్య
 మీదుబలములు చూపుమయ్య శండుకు లోగాను
 బారా తేజమీదనే యపుడు కొలువు తీరినాడు
 చవుకుతోను తట్టినాడు బారాతేజి
 వారివెంబడి వస్తున్నారు యెలమాబిడ్డలూ
 డండుమీదనే కలపటమైరి యెలమాబిడ్డలూ
 పోటుయీటెలు వేసుకొనిదా తాయిగ దూకిరి
 యెక్కివచ్చే ప్రాంచికండును కన్నుల చూచిరి
 పటపటయని కయ్యముచేసిరి రాజుడండుమీదాను
 వందినట్టి యీటెలతోను వాదులు చేసిరి
 కొటవెలువడికి తూకినాడు ముత్యాలపాపయ్య
 దానివెంబడి దుమికినారు యెలమాబిడ్డలూ
 మెడనుబట్టి వీపుమీద బాకున పొడిచిరి
 మోకాలులోను నెత్తురుయాడ మొగసిపారేను
 తిన్నవంటి పప్పుయన్నము ముందుగ బడినాది
 పోయినంతదూరమైన వీనుగులు పడినాది

డండుకుమారుడు మనుష్యులను నడుతురు వస్తాను
 అప్పుడేమిని చెప్పినాడయ్య హాయిదరుజంగోజి
 ప్రాంచివారి బేటికివచ్చి హాయిదరుజంగోజి
 పలామనగా టాపీదీసెను ప్రాంచిదొరగారు
 యిప్పుడు జరుగు జగడము యెవ్వరిదన్నాడు
 ముత్యాలపాపయ్య జగడమైన జరుగుతున్నాది
 జయించలేము జయించలేము ప్రాంచిదొరగారు
 రెండుపుట్ల నల్లమందుకే పుత్రరపు లియ్యండి
 రెండుపుట్ల నల్లమందుకే పుత్రరపు లిచ్చేను
 రెండుపుట్ల నల్లమందు భూమిన పఱచేను
 రవ్వలునిండుగ గలిపినారు డండుకు లోగాను
 నాలుగు ప్రక్కల నిప్పులత్రాళ్లు రగిలించినారు
 భగ్గుభగ్గున మంటలు యపుడు భగ్గున రగిలెను
 ముందుకుముందు దుమికినాడు ముత్యాలపాపయ్య
 వెంబడివచ్చిన యెలమాదొరలు మందున కూలిరి
 వొంటిగాను నిలిదినాడండి ముత్యాలపాపయ్య
 నిప్పులుపెట్టిన బాతులవారిని గొంతులు కోసేను
 వేటువేటునా నటికినాడు యేనుగు లంతాను
 యేనుగుతోడము బట్టియపుడు నేలనుగొట్టెను
 యారీతిగా యున్నాడండి ముత్యాలపాపయ్య
 పక్కలో నిలిచియున్నది టుపాకుల బాదదా
 యేబయిరెండు టుపాకులాడ టప్పన కాల్చిరి
 గప్పుగప్పు కాల్చినారు టుపాకు లపుడుదా
 ప్రక్కన తగిలిన గాయములన్ని యెంచతరముగాదు
 వీపున తగిలిన గాయములన్ని యెంచతరముగాదు
 చుక్కలాగు టుపాకిదెబ్బ నెత్తిన తగిలెను
 కడుపులోనిపేగులు జరాడెను ముత్యాలపాపయ్యకు
 ప. ఈ విధంబుగా యెలమాదొరలు నిప్పునబడి చావగానే ము

త్యాలపాపయ్యకు కోపముగలిగి వొంటిగా యుండుటనుజూచి రాజవారి
 పై న్యమును జీర్చి జెండాడి టుపాకి దెబ్బలకును వోర్చి తన కడుపులోని
 పేగులు వ్రేలాడుచుండడముజూచి దానినియెత్తి మఱల కడుపునం
 దుంచి దట్టిగట్టి బంధించి మఱల జగడంబుచేయు విధ మెట్లులనిన;

కూడుగల్గిన బల్లెంబును చేతను పట్టెను
 తఱిమితఱిమి పొడిచినాడు తొంబయి మందిని
 నిల్వఁజాలక పోయినాడు ముత్యాలపాపయ్య
 వీరచేతిలో చావడమునకు బ్రహ్మ బ్రాహ్మను
 యారీతిగా యోచించినాడు ముత్యాలపాపయ్య
 బాకుతీసి రొమ్మునపొడిచి భూమిన పడినాడు
 భూమిమీద పడగానే ప్రాణము విడిచెను
 ముత్యాలపాపయ్య చచ్చినాడని ధంకాకొట్టిరి
 మూలబురుజు పట్టుకొన్నాడు ప్రాంచిదొరగారు
 రాజుగారి తెల్లజండా యెత్తినారు యపుడు
 ప్రాంచివారి నిశాదకొయ్య యెత్తినారు యపుడు
 నాలుగుకోటలు పట్టుకొన్నాడు ప్రాంచిదొరగారు
 నాలుగుకోటలు కొల్లపోయెను బొబ్బిలిలోగాను
 బొబ్బిలికోట దిగువవచ్చి మకాము చేసిరి
 రామలక్ష్మణ భీరంగిలాడ మోహర్రా లెత్తిరి
 డాక్తరంబు తొవ్వించినాడు డాబాలు పెట్టింది
 అరవయిమాడు రేఖలాలుగా మోహర్రా లెత్తిరి
 ఫళఫళయని కాల్చినాడు భీరంగి లంతాను
 దివాలమందు భీరంగిగుండు దుముకుతున్నాది
 అప్పడెటుల యున్నాడయ్య రంగయ్యదొరగారు
 వచ్చునట్టి భీరంగిగుండుల కన్నుల చూచెను
 తటుక్కున లేచినాడు రంగయ్యదొరగారు
 తమ్ముడియొక్క బేటికియపుడు వస్తాయున్నాడు
 అప్పడెటుల వున్నాడయ్య వెంగళరాయుండు
 కోడిపందెము ఆడుతుపారు కొలువున యున్నాడు
 తమ్మునియొక్క బేటికివచ్చి రంగయ్యదొరగారు
 పరాకుంచక వినండిమీరు వెంగళరాయుడా
 యింకయేలరా కోడిపందెము వెంగళరాయుడా
 తట్టుకోట పుట్టుకోట కొల్లపోయినాది
 మూలబురుజు పట్టుకొన్నాడు ప్రాంచివారుదా
 బొబ్బిలికోటలో భీరంగిగుండులు దుముకుతున్నాది
 జగదముయిపుడు వచ్చినాది వెంగళరాయుడా

యారీతిగా జెప్పినాడు రంగయ్యదొరగారు
 యంతలో భీరంగిగుండులు దుముకుతు యన్నాది
 వచ్చునట్టి భీరంగిగుండులు జవిరి పట్టినాడు
 గుండులతోను గుద్దులాడెను వెంగళరాయుండు
 అన్నకొలుపున పట్టినాడు వెంగళరాయుండు
 తామసమేల యింకనాకు సెలవు లివ్వండి
 యారీతిగా పలికినాడు వెంగళరాయుడు
 అట్టిమాటలకు యేమనినాడు రంగయ్యదొరగారు
 పరాకుంచక వినండిమీరు వెంగళరాయుడా
 నీతోయున్నది నీతోయున్నది చాచ్చిలికోటగా
 చాచ్చిలికోట కీర్తిపేరుదా మీరే తెన్నండి
 మీదు బలమంతా జూపండయ్య గండుకులోగాను
 ముందువెనుక జూడరాదు వెంగళరాయుడా
 యారీతిగా జెప్పినాడు రంగయ్యదొరగారు
 అక్కడనుంచి సెలవులుతీసుక వస్తాయన్నాడు
 దివాణమొద్దా వచ్చినాడు వెంగళరాయుడు
 తన్నుకొలిచే రాణువలం తాను బిలచినాడు
 వండనమయ్య వండనమయ్య వెంగళరాయుడా
 మమ్ముబిలచిన శార్యమేమి వెంగళరాయుడా
 యారీతిగా యడిగినారు రాణువలం తాను
 అప్పుడేమని జెప్పినాడు వెంగళరాయుండు
 పరాకుంచక వినండి యిప్పుడు యల్లాదొరలారా
 జగడమునకు రావలెనుమీరు యల్లాదొరలారా
 నాతోకూడా రావలెనయ్య యిప్పుడు మీరుగా
 చావంటే భయపడపోకుము యెలమాదొరలారా
 వారివారి దివాణములకు లగువులు తీసిరి
 దివ్యయన్న పరమాన్నములు భోజనము చేసిరి
 తాంబూలము చేతిపట్టెను యెలమాదొరలుదా
 జాజిపువ్వులు జల్లడంబులు దిగ్గున తొడిగిరి
 రాసిమీదనే వీరగానులు నడుమున గట్టిరి
 పట్టుకుచ్చు సొగసు ఈటెలూ బిరుదులు గట్టిరి
 రామరామ రామయటంచు తయారయినారు

వెంగళరాయుని బేటికివచ్చి వండన మొసగిరి
 తానుగమేల యిపుడుమీరు తయారు కానిడి
 చదురువిడిచి లేచినాడు వెంగళరాయుడు
 గొట్టడిల్లు తెరచినాడు వెంగళరాయుండు
 పెద్దలనాటి పెట్టెలయపుడు నేలదించిరి
 పెట్టెలయపుడు తెరచినాడు వెంగళరాయుండు
 సరిగాపాగా చక్కగపెట్టెను వెంగళరాయుండు
 సాగసుగ యంగీతొడిగెనయ్య వెంగళరాయుండు
 అంగీమీద బంగారువంటి కట్టికట్టినాడు
 కంఠహారము మెడనుధరించె వెంగళరాయుండు
 బంటులజూచి జెప్పసాగెను వెంగళరాయుండు
 బారాతేజని యిపుడు మీరు బేటికితెన్నండి
 నేలమిద్దెలు భూమికాపులో తేజయున్నాది
 పిల్లపిసుగు బారాతేజని బేటికి తెస్తారు
 వేసినారయా తేజకక్కడ వెండిక శ్చేములూ
 కట్టినారు తేజకక్కడ పచ్చలపతకములూ
 క శ్చేములై తే వేసినారు తేజకియైతేను
 మెడలోమీద జడలయపుడు తాయిగవేసిరి
 పట్టుకాళ్ళతో బంధించి బారాతేజని
 వెంగళరాయుడు బేటికియపుడే తీసుకవచ్చిరి
 తేజయొక్క శృంగారములే కన్నుల చూచేను
 చదురువిడిచి లేచినాడు వెంగళరాయుండు
 చిన్నచెంబు వుడకమపుడు తెప్పించినాడు
 తేజయొక్క పాదములు తాను కడిగినాడూ
 పాదములకు పూజనేసెను వెంగళరాయుడు
 చుట్టువచ్చి వండన మొసగెను వెంగళరాయుండు
 అంజనులోనే పాదములుంచె వెంగళరాయుండు
 యెరిగినాదిర బారాతేజ యోజన పొడుగున
 నిలిచినాదిర బారాతేజ నందముగానుదా
 నాలుగుప్రక్కల త్రిప్పినాడు బారాతేజని
 యేబయిమువ్వురు యెలమదొరలు వెంటనేవచ్చిరి

వ. అప్పుడు ముత్యాలపాపయ్య చావడంలోనే ప్రాంచికండును రాజగారుడండును కలసి డంకామ్రోగించి బాబ్బిలి కోటలోగా భీరంగి గుండులు కాల్పుచుండగా భీరంగి గుండులు రంగయ్యదొరగారి కొలువున పడుచుండడము రంగయ్యదొరగారుచూచి తమ్ముడు వెంగళరాయుడుండు తావునకు పోయి జగడము యిప్పుడు వచ్చియున్నదని జెప్పగా, వెంగళరాయుడు తామసమేమి మీరు సెలవులిస్తే జగడమునకు పోయెదనని జెప్పెను. వెంటనే వెంగళరాయుడు అన్న సెలవులంది తన రాణువలంతయు బారాజేజిని శృంగారిండుకొని తేజని

తట్టుకోట పుట్టుకోట గుండుకు వచ్చెను
 తట్టుకోట జండాకొయ్య కన్నుల చూచెను
 పుట్టుకోట జండాకొయ్య కన్నుల చూచెను
 యెంచరాని కోపము గలిగి వెంగళరాయుడికి
 పుట్టుకోటలో ప్రాంచిబారు పారాలున్నారు
 తట్టుకోటలో ప్రాంచిబారి పాకాలున్నారు
 యెలమాదొరలు తిరిగియపుడు కన్నుల చూచెను
 ముందువెనుక జాడవలదు యెల్లాదొరలారా
 సయిగ చేసి నడిచినాడు వెంగళరాయుండు
 పారామీద కలపటమయిరి పారాబారుదా
 రెండుచేతుల పటాకత్తులు త్రిప్పుచు వచ్చిరి
 పారాలమీదనే బోయిదూకెను వెంగళరాయుండు
 కలికలికలి కలియంటా కార్యము జూచెను
 పుట్టుకోటలో యుండేపారా సాపుజేసినాడు
 జండాకొయ్య నటికితోచెను భూమికిపయిగాను
 పుట్టుకోటను పట్టుకొన్నారు వెంగళరాయుడు
 తట్టుకోట పారాలమీద కలపటమయినారు
 తట్టుకోట పారాలన్నియు చంపికోసినాడు
 తట్టుకోటలో జండాకొయ్యను భూమిలోదాచిరి
 తట్టుకోట పట్టుకున్నాడు వెంగళరాయుడు
 మూలబురుజు పారాలమీద కలపటమైనారు
 మెడనువంచి వీపునగుద్దిరి బాకుతో యపుడు
 మూలబురుజు పారాలన్ని తాపుగ జంపిరి
 కోటబయట దుమికినాడు వెంగళరాయుడు

బానివెంటనే దుమికినాడు యెల్లాదొరలుదా
కాలుతో గయిగచేసే బారాతేజికి

వ. వెంగళరాయుడు యాబయిముగ్గురు యెల్లాదొరలును తన్ను
వెంబడించిరాగా తట్టుకోట, పుట్టుకోట మూలబురుజును ముట్టడించి
యున్న ప్రాంచికండును పరిమార్చి ప్రాంచి జేరాకు చుట్టువుండు పైస్య
ములను చంపి జేరాలోనికి పోయిచూచి అచ్చట ప్రాందిసేసలు రాజు
గారి పైస్యమును యంత చంపుతు జేరాలనుచింపి యికయెవరు పెద్దగా
నిలిచివున్నారని జూచుచు తన వెంటవచ్చినవారిని తోడ్కొని పోతు
న్నాడు శత్రువులను నెదుర్కొని శత్రువులు భీరంగులతోను కాల్పునట్టి
తుపాకీదెబ్బలకు జిక్కక గయిస్యమంతయును జంపుతూ అనేకులను
జంపి రణరంగమున ప్రఖ్యాతివడసి జనులండరు యింతటి పరాక్రమవం
తుని యెట్లు జయించగలమని కలవరపడుతు భయంబు జెందియుండు
సమయంబున

తట్టుకోటవడలి పుట్టుకోటకు వస్తున్నాడు
అగజ్జావెంబడి దూకించెను బారాతేజిని
నాలుగుదిక్కులు జూచినాడు వెంగళరాయుండు
యెటుప్రక్క చూచినగాని దండేయున్నాది
అన్నలార తమ్ములార యెలమోదొరలారా
ముందువెనుక చూడవలదు యెల్లాదొరలారా
చచ్చేటివారికి వీరస్వర్గము యిక్కడ గలుగును
జగముయుండు కాలమువఱకు యుండపోతామా
ధయిర్యపుమాటలు పలికినాడు వెంగళరాయుండు
పూలకోత గోయించినాడు వెంగళరాయుండు
సూర్యపోను వీధులక్కడ యేర్పఱచినాడు
హోళ్యహోళ్యలు యని తరిమి నఱికినాడు
వంచిన యీలెలమీడ వాదులు యాడిరి
ముండ మొండెలుగా నఱికితోచెను వెంగళరాయుండు
మోకాలిరక్తము పాడునటులుచేసి వెంగళరాయుడు
వేటువేటునా నఱికినాడు యేనుగు లన్నియు
గుడ్డిగుడ్డి జంపినాడు గుఱ్ఱాల గుంపును
శలగోళగోళ యంటుబాదు వస్తూవున్నాడు
పోయినంత దూరముదాక వీనుగులు పడినాది

అన్నలార తమ్ములార యెల్లాదొరలారా
 జత్తులనుజంపిన సాధక మేమి యెల్లాదొరలారా
 రాజుగారిని జంపిమనము పేరెత్తవలెను
 ప్రాంచివారిని చంపిమనము కీర్తిపొందవలెను
 ప్రాంచివారి డేరాపక్కకు గుట్టాన్ని త్రిప్పిరి
 వ. పుట్టుకోటనుండు ప్రాంచివారిడండును రాజువారు డండును
 వోడించి పై న్యమంతయు నానావిధములుగా పారదోలి గుట్టములను
 యేనుగులను నటికిత్రోచుచు వస్తున్నాడు వెంగళరాయుడు అప్పుడు
 ప్రాంచిదొరగారు హయిడరుజంగోజిలో యేమని అడుగుతున్నాడు.

అప్పుడేమని జెప్పినాడు ప్రాంచిదొరగారు
 యిప్పుడుబరిగే జగడముయిక్కడ యెవరికన్నాడు
 వెంగళరాయుని జగడమిప్పుడు బరుగుతు వున్నాది
 యధికడండు హతమాయెను ప్రాంచిదొరగారు
 డేరాకాడికి వస్తున్నాడు వెంగళరాయుండు
 వెంగళరాయుండు యిక్కడవచ్చి తె జయించలేనుండి
 యారీతిగా జెప్పినారు హయిడరుజంగోజి
 యీమాటలు విన్నాడండి ప్రాంచిదొరగారు
 యేనుగుయెక్కి కొండప్రక్కకు ప్రాంచిపోయెను
 ప్రాంచిపోయిన సంగతివినినాడు విజయరామరాజు
 గుట్టమునెక్కి వచ్చినాడు విజయరామరాజు
 యేరుదాటి వేలూరుకుపోయే విజయరామరాజు
 ప్రాంచివారి డేరావెంతకు వచ్చినిలిచినాడు
 ప్రాంచివారి డేరాలోగ పోయిచూచినాడు
 ప్రాంచిలేడు యెవడులేడు డేరాలోగాను
 యెంతనో బలకాలి ప్రాంచిదొరగారు
 మీసములులేని యల్పుడునీవు ప్రాంచిదొరగారు
 బాబ్బిలివారి బలమునీకు తెలిసియున్నాది
 తెలిసియుండి బాబ్బిలికోటకు యేలవచ్చితివి
 వచ్చినవాడు యెదుటనుండక యేలపోతివి
 డేరాటంగులు తెంపినారు వెంగళరాయుండు
 డేరాగుడ్డలు చింపితోసెను వెంగళరాయుండు
 కిందుమీదుగా చేసినాడు ప్రాంచిడేరాదా

రాజగారి జేరాచెంతకు గుట్టముల త్రిప్పెను
జేకాలోగా శోధించినాడు వెంగళరాయుండు
రాజలేడు యెవ్వరులేరు జేకాలోగాను
యెంతగోస బంటువునీవు విజయరామరాజు
కొప్పుబెట్టి కోకలుగట్టి కోటలో యున్నావా
హీనమానము లేనివాడు యెందుకు వచ్చితిరి
నీతాత తండ్రులు బాబ్బిలిమీద హతమై పోయారు
తెలిసియుండి బాబ్బిలికోట యెందుకొచ్చితిరి
జేరాలన్ని నటికిత్రోచెను వెంగళరాయుండు
రచ్చబండ రేవులకాడ గుట్టాన్ని త్రిప్పెను
నిమిషమునఱకు నిదానించెను వెంగళరాయుండు

వ. హయిదరుజంగోడి యిప్పుడు వెంగళరాయుని జగడము
జరుగుతున్నదనగా, ప్రాంచియేనుగమీద యెక్కుకొని కొండప్రక్కకు
పోయి ధాగుకొనెను. ప్రాంచిపోయిన సంగతి రాజగారు తెలుసుకొని
తాను గుట్టంబుయెక్కి వేలూరుకు పోయెను. వెంటనే వెంగళరాయుడు
ప్రాంచివారి జేరాచెంతకు పోయి జేరాలు చించిదూడగా, ప్రాంచి
వాడు లేకుండుటను జూచి రాజగారి జేరాకుపోయిచూడగా రాజును
లేడు యింత అధయిర్యముగలవాడు యేల బాబ్బిలిమీద నయినన్యం
బును తెచ్చితిరని హీనపుమాటలు బలుకుచు తనబావమరిది పాపా
రాయుడు రాకను జూస్తువున్నాడు

బావమరిది రాకయపుడు జూస్తువున్నాడు
పాపారాయుని రాకయపుడు జూస్తువున్నాడు
యెంతజూచినగాని రాలేదయ్య పాపారాయుడు
అప్పుడేమని జెప్పినాడు వెంగళరాయుండు
లాల్లానుని జేరాయపుడు కన్నుల జూచేను
జేరాను చూచినంతలో కోపము వచ్చెను
అంతలోకి యేమన్నాడు యెలమాదొరలుదా
దాహముదాహము దాహముమాకు వెంగళరాయుజా
కోటకుపోయి దాహముతాగి తిరిగి వచ్చెడము
ఈరీతిగా పలికినారయా యెలమాదొరలుదా
లాల్లానుని జేరాయుండు కన్నుల జూడండి
జేరాయుండు సంగతి తెలిసి యాకలి యెత్తునా

లాల్హానుని చంపిమనము కోటకు పోతాము
 కోటకుపోయి దాహముత్రాగి తిరుగ వచ్చెదము
 యిరికిగా పలికినాడు వెంగళరాయుండు
 యెంతచూచిన రాలేదయ్య పాపారాయుండు
 లాల్హానుని దండుచెంతకు వస్తూవున్నాడు
 అప్పుడెటుల యోచించెను లాల్హాను దయితేను
 మూడుపుట్ల నల్లమందు భూమిస పటచేను
 భూమిసపటచి యప్పుడువాడు మందుకులోగాను
 కూడుకత్తులు యిటికత్తులు మందులోవేసేను
 మున్నూట కబాతుగుట్టము ముందుగ నడిపించెను
 రామరామ రామాయంటు వస్తూవున్నాడు
 గుట్టమని దూకినాడు యల్పాదారలూదా
 తెలియకవచ్చి నల్లమందులో యపుడే పడినాడు
 నాలుగుప్రక్కల జానకిత్రాళ్లు తగిలించినాడు
 భగ్గుభగ్గునా రగిలినాది మందులంతాను
 మందుకువెలువడి దుమికినాడు వెంగళరాయుండు
 కూడనున్న యెల్పాదారలూ మందున చచ్చిరి

వ. అప్పుడు యెంతసేపు చూచినగాని పాపారాయుడు రావం
 దున, వెంటనే అక్కడయుండు లాల్హానుని డేరాజూచి బారాతేజ
 యున్న తన రాణువులనున్న బిలచి అదిగో లాల్హానుని డేరా పోయి
 చంపివస్తామని జెప్పగా, యెలమాదొరలు వెంగళరాయుడా మేము
 కోటకుపోయి దాహముత్రాగి వస్తామనగా, రాణువలను వెంగళ
 రాయుడు చూచి పగవారిడేరాను చూచి దాహముగొనునా రండి!
 మీయిష్టప్రకారము వారిని చంపి కోటకుపోయి దాహముత్రాగి
 వస్తామని జయలుదేరగ వెంటనే లాల్హానుడు నల్లమందుపటచి వీరికి
 యెదురుగా కత్తులుపటచి యున్నాడు. అప్పుడు యెలమాదొరలును
 వెంగళరాయుడునువచ్చి మందునదూకిరి అప్పుడు యెలమాదొరలు
 మాత్రము మందునకూలిరి. వెంగళరాయుడు మందుకుబైటదూకెను.

వొంటిగా నిలిచినాడు వెంగళరాయుడు
 నిప్పులపెట్టె జాతులవారిని గొంతులు గోసేను
 జగముచాల చేస్తున్నాడు వెంగళరాయుండు
 మందుచుట్టు పారాలన్ని సాపుచేసినాడు

చక్కగా నిలిచియుండిరి టుపాకులబాదు
అరవయిరెండు టుపాకులక్కడ టప్పన కాల్చిరి
ఫళఫళయని కాల్చినాడు టుపాకిలంతాను
చుక్కవంటి తుపాకిదెబ్బ నెత్తిన తగిలెను
వీపునతగిలిన గాయాలన్ని యెంచతరముగాదు
సూర్యునిలాగు రక్తమాడ కాదుతున్నాది
కండలు పేగులు జీరాడెను వెంగళరాయుడికి
జీరాడేపేగులు లోనత్రోసి డట్టికట్టెను
కూడుకలిగిన బల్యమపుడు చేతబట్టినాడు
తఱిమి తఱిమి నటికినాడు తొంబయి మందిని
నిల్వజాలక మూర్ఛజెందెను వెంగళరాయుండు
వెంగళరాయుడు చచ్చినాడని డంకాకొట్టిరి
డంకాదెబ్బ విన్నారయ్య కీసుమదాదులుదా
పచ్చలపల్లకి యెత్తినాడు కీసుమదాదులుదా
రెండుచేతుల పటాకత్తులు త్రిప్పుచు యపుడుదా
డండుకులోగా దూరినాడు కీసుమదాదులుదా
రచ్చబండ రేవులకాడ తాయిగ వచ్చిరి
వెతుకుతు వెతుకుతు వస్తున్నాడు కీసుమదాదులుద
వెంగళరాయుని బేటికివచ్చి కీసుమదాదులుదా
పల్లకియందు వెంగళరాయుని కొలువు తీర్చినారూ
పన్నెండుమంది బోయబాదు పల్లకియెత్తిరి
రాజదిబాణము తెచ్చినాడు వెంగళరాయుణ్ణి
హజారము యెదుటవచ్చెను రంగయ్యదొరగారు

వ. పల్లకిదింపి ముసుకుతీసి మూర్ఛజెందియున్న తమ్ముని జూచి
రంగారాయుడు దుఃఖించుచుండ కొంతవడికి మూర్ఛ తెలిసిన వెంగళ
రాయుడు అన్ననుచూచి కన్నుల నీరుంచినబాడై ప్రాంచివారిచేర్
నల్లమందు వున్నందున నీవు జగడమునకుపోతే తిరిగివచ్చుమాట కల్ల
కావున రాజశ్రీలకు ప్రాంచికూడు తినిపించక చూచుకొనవలసినద
జెప్పి తన యసువులబాదుగా జల్లగుంటబయలున వెంగళరాయు
డహసముచేసి మూడు నిమిషములలో కర్పక్రియలు జరిపి మృతి కొలువ
నకు పోవుచున్నాడు.

పల్లకిలోన తమ్ముడు యపుడ బ్రతికి యున్నాడు
 రవ్వసల్లా ముసుకుతీసి కన్నుల జూచెను
 ఘోడుఘోడున దుఃఖించెను రంగయ్యదొరగారు
 కుడిభుజము కూలిపోతివా వెంగళరాయుడా
 యెంతటిదందులో పోరుచేసితివి వెంగళరాయుడా
 యీరీతిగా పలికినాడు రంగయ్యదొరగారు
 అంతలోగా మూర్ఛ తెలిసెను వెంగళరాయుడికి
 అన్ననుయపుడు కన్నులచూచెను వెంగళరాయుడు
 కంటియందు నీరు పెట్టెను వెంగళరాయుండు
 బగడమునకు పోతావేమో రంగయ్యదొరగారు
 సల్లమందు సయిగలువారికి చాలయున్నాది
 బగడమునకు పోతివంటే కోటకు రావయ్య
 రాజశ్రీలకు ప్రాంచికూడు తినిపించవలదు
 కోటలోపల కాలిబండకం శానావున్నాది
 బంధకాలు వడలించుకొని తాయిగ పొన్నండి
 యిన్నిమాటలు జెప్పియపుడు జీవమిడిచినాడు
 బల్లగుంట బయలునందు చిచ్చుబరిపించి
 దాహనమవుడు చేసినాడు వెంగళరాయుణ్ణి
 మూడునిమిషములకు నిత్యకర్మము తానుచేసుకొని
 కొలువుచావడికి వచ్చినారు రంగయ్యదొరగారు
 సాగసుడిండ్లు దివాసుమీద కొలువు తీరినారు
 తన్నుకొలిచే రాజువలంతా కొలువుకు వచ్చిరి
 ఈకథలు యీలాగున్నవి కోటకు లోగాను
 మరిచివచ్చిన సంగతియెరిగెను మల్లమ్మదేవిదా
 పెద్దకూతురు నీతమ్మను తాను పిలుచుకొని
 చిన్నకూతురు నీతమ్మను తాను పిలుచుకొని
 తోడికోడలు సుభద్రమ్మను తాను పిలుచుకొని
 యేడుగురు మేనల్లలను తాను పిలుచుకొని
 కోటలోయుండు గోపాలస్వామి దేవాలయమునకు
 దేవాలయమునకు కడలివచ్చెను దేవీమల్లమ్మా
 అభిషేకమును చేసిపెట్టెను స్వామికి యపుడుదా
 బాజమల్లెల పూవులవలన పూజలు చేసెను

తులసిదళములచేత స్వామికి పూజలు చేసెను
 స్వామియొక్క శిరమునకు కిరీటము పెట్టెను
 స్వామియొక్క నెత్తికి వెండితిరుమణి తాయిగ పెట్టెను
 స్వామి భుజములకు శంఖచక్రముల పెట్టెను
 సాలుకునూరు చిన్న దివ్యలు వెలిగించినాది
 యెదుటపీఠుల గోపాలస్వామిని వేడుకొన్నాది
 కలలోవచ్చి సహాయము చేయుచు గోపాలస్వామి
 అన్యాయంబు పుణ్యాయంబు తెలియజెప్పండి
 యెదుటనిలిచి గోపాలస్వామిని వేడుచున్నాది
 కంటినింజా నీరు పెట్టెను గోపాలస్వామిదా
 అవశకనంబులు చెప్పెనున్నాడు గోపాలస్వామిదా
 నొసటనున్న తిరుమణిరేఖా నేలబడినాది
 మెడలోయున్న పూలహారము తెగినేలబడెను
 యెదుటనున్న యఖండదీపము గప్పునయారెను
 తూర్పునయున్న గోపాలస్వామి పడమట తిరిగెను
 పడమటనున్న గాలిగోపురము పటపట పగిలింది
 కానరాని చీకటియపుడు కమ్మెను గుడిలోనా
 గుడివిడిచి బయటికివచ్చెను మల్లమ్మదేవిదా
 అలంగారము యెక్కినాది మల్లమ్మదేవిదా
 రాజగారి జేరాయపుడు కన్నుల చూచేను
 మమ్ముచంప యెన్నాళ్ళునీవు మనసుంచినావు
 కొండలుపడిన కొన్నాలకయిన కొనలుపడుతుంది
 దోవలోకలుకు వింటాడయ్య పాపారాయుండు
 రేయిరేయి వస్తాడయ్యా పాపారాయుండు
 వట్టెమంచం పరుపుమీద పవళించియుండగా
 వొక్కపోటు పొడుస్తాడయ్య పాపారాయుడు
 పుట్టెడునల్లలు పుట్టెడుగజలూ యొకరేవులోన
 నీదు పెండ్లాము తెంచనుయిపుడు జాతకమున్నాది
 రాజదివాణము వచ్చినాది మల్లమ్మదేవిదా
 వ, రంగారాయని భార్య మల్లమ్మదేవి తనమరిది మరణించిన
 సంగతితెలిసి తన పెద్దదాది వెంకటలక్ష్మమ్మను పిలిచి తన ముద్దుల
 కొడుకు సంవత్సరపుబిడ్డ వెంకట్రాయని వొప్పగించి మాకువేషము

భిక్షమెత్తుకొని పోయి రాజారములో వున్న పాపారాయుడి చెంత
బిడ్డను వాప్సగించు మనుచున్నది.

సంవత్సరముగల చిన్నవాడు వెంకట్రాయుడు
బాలునియపుడు యెత్తుకున్నది మల్లమ్మదేవిదా
చెక్కిల్లుదువ్వి చేరిముద్దులాడే దేవిగారుదా
కొడకాకొడకా కొడకాసీపు వెంకట్రాయుడా
తల్లికడుపున నోచిననోము వెంకట్రాయుడా
కడవటిసారి స్తన్యపానము తాగుర నాతండ్రి
గర్భమునింజా స్తన్యపానము తానేయిచ్చెను
బంగారు గజ్జలన్ని బిడ్డకు తీసివేసినాది
కాళ్లనుండి కడియాలన్ని తీసివేసినాది
మారువేషము వేసినాది బాలునికయితేను
యందరికయినా పెద్దదాది వెంకటలక్ష్మమ్మా
వెంకటలక్ష్మమ్మను కొలువుకు తాను పిలిచినాది
కండలువంటి కోకగట్టెను వేంకటలక్ష్మమ్మకూ
మసిగొగ్గు పెట్టినాది దుత్తకు యపుడుదా
జేరాజేరాలుడగ్గఱ సీపు భిక్షమెత్తుకొని
రాజారము చేరవలెను వెంకటలక్ష్మమ్మా
పాపారాయుడు బేటికియిపుడు మీరే పొన్నండి
యారీతిగా జెప్పినాది మల్లమ్మదేవిదా
యిక్కడజరిగిన సంగతులన్నియు యింపుతో జెప్పండి
చాపకన్ను దరవాజగుండ బాకుపోయినారూ
అచ్చటనుండి వచ్చినాది వెంకటలక్ష్మమ్మా
జేరావెంతయపుడు వెంకటలక్ష్మి భిక్షము యెత్తింది
ప్రాంచివారి దండుకులోగా భిక్షమెత్తుకొని

వ. వెంకటలక్ష్మమ్మ బాలుని చంకనిడుకొని ప్రాంచివారి జేరా
జెంబడి భిక్షమెత్తుకొని పోవుచుండగ రాజు మార్కటలనుబంకి
ఆమెను ప్రాంచివారి బేటికి రప్పించి ఆ బాలుని చంపవలసినదిగా
ప్రాంచిదొరకు జెప్పగ అతను బాలునిజంప నిరాకరించి ముప్పయిరెండు
పొల్లకులను పారా యిప్పించి ఆమె కోరినచోట విడిచిరమ్మని పుత్తరపు
చేయుచున్నాడు.

అనేకలో రాజు ప్రాంచి మోములయినాడు

జేరాజయట కొలువుతీరి వేడుకగాను
 రాజగారి పరీక్ష కపుడే బాలుడు తగిలేను
 సలామయ్య సలామయ్యా ప్రాంచిదొరగారు
 పరాకులేక వినుమయ్యా ప్రాంచిదొరగారు
 బాబ్బిలివారి పోతుదూడగా వెలుపట పోతాది
 రాజామరిది చిన్నబాడు వెలుపట పోతాడు
 పోనివ్వకు పోనివ్వకు బాలుని యయితేను
 చుక్కానియపుడు చేతికందెను ప్రాంచిదొరగారు
 చుక్కాని చూచినాడు ప్రాంచిదొరగారు
 పరాకుంచక వినుముయిపుడు విజయరామరాజా
 మన్నధుని సమానముగా వీడుయున్నాడు
 చంపరాదు చంపరాదుర బాలుని గనుకాను
 ఈరీతిగా పలికినాడు ప్రాంచిదొరగారు
 ఈమాటలు విన్నాడయ్యా విజయరామరాజా
 ముందుముందు సాధించబోతాడు బాలుడయితేను
 శైలవివ్వండి శైలవివ్వండి ప్రాంచిదొరగారు
 అట్టిమాటలకు యేమన్నార ప్రాంచిదొరగారు
 హర్కాడులను పిలిపించెను ప్రాంచిదొరగారు
 వెంకటలక్ష్మిని బేటికొచ్చిరి హర్కాడు లపుడుదా
 నీదుపేరు యేమన్నార హర్కాడు లపుడుదా
 నాదుపేరు వెంకటలక్ష్మిని యను పేరుజెప్పినాది
 యేయూరు యేపల్లె వెంకట లక్ష్మిని
 కోటలక్రింద పేటలుమాది పాతాచౌకీలూ
 ప్రాంచివారు పిల్వమన్నార వెంకటలక్ష్మిని
 ప్రాంచివారి జేరాచెంతకు తీసుకవచ్చిరి
 కోటలక్రింద పేటలుమాది ప్రాంచిదొరగారు
 భిక్షమెత్తుక పోతున్నాను ప్రాంచిదొరగారు
 మైలనేషము వేసినాది వెంకటలక్ష్మిని
 యింతలోపల యేమన్నార విజయరామరాజా
 రంగారాయుడు కుమారుడు వెంకట్రాయుడు
 పోనివ్వద్దు పోనివ్వద్దు వెంకట్రాయుణ్ణి
 అమాటలకు యేమన్నార ప్రాంచిదొరగారు

పాపకర్మదు బహుచంజలుడు విజయరామరాజు
 కర్మచంజలుడు కులద్రోహి విజయరామరాజు
 నెత్తురుముద్ద చంపవలదుర విజయరామరాజు
 యింతలోపల యేమన్నాడు విజయరామరాజు
 చూడగాపసి బాలుడయ్య ప్రాంచిదొరగాడు
 వ. వెంకటలక్ష్మిని దగ్గఱనున్న బాలునితీసుకొని ప్రాంచిదొర
 గారికి విజయరామరాజు బొబ్బిలివారి సామర్థ్యంబును జూపుచున్నాడు.
 వొకప్రక్క పండ్లుఫలాదులను యొకప్రక్క చంద్రాయుధమును
 పెట్టగా బాలుని క్రింద విడువగా బాలుడు చంద్రాయుధమును యెత్తు
 కొని రాజును చూచెను

బొబ్బిలివారి బలమునుమీరు పరీక్షచూడండి
 యిరీతిగా పలికినాడు విజయరామరాజు
 యిన్నిమాటలు విన్నాడయ్య ప్రాంచిదొరగాడు
 బాలునియపుడు చేతనుదీసి ప్రాంచిదొరగాడు
 చెక్కిళ్ళయినా దుప్పినాడు బాలుని యైతేను
 తొడలపయి కూర్చుండబెట్టి బాలునియితేను
 చదరుచాలా యమర్చినాడు బాలునియితేను
 వొకప్రక్క పండ్లుఫలాదులు రాసిపోసినాడు
 వొకప్రక్క చంద్రాయుధము తానుపెట్టినాడు
 బాలునియపుడు విసిరి విజయరామరాజు
 చూచితే బాలుడయ్య ప్రాంచిదొరగాడు
 బొబ్బిలివారి బలములంత కన్నుల చూడండి
 దోగాడుత పచ్చినాడు వెంకట్రాయుడు
 పండ్లుఫలాదులు తాకలేదు వెంకట్రాయుడు
 డబ్బులుగాని తాకలేదు వెంకట్రాయుడు
 చంద్రాయుధము చెంతకువచ్చె వెంకట్రాయుడు
 మండిచేసి కొలువుతీరెను వెంకట్రాయుడు
 చంద్రాయుధము చేతబట్టెను వెంకట్రాయుడు
 ప్రాంచిదొరని పుటిమిచూచెను వెంకట్రాయుడు
 రాజుగారిని పుటిమిచూచెను వెంకట్రాయుడు
 బాకుయెత్తి పుటిమినాడు వెంకట్రాయుడు
 దిగులుకొండి నిలిచినాడయ్య ప్రాంచిదొరగాడు

తగురానాయన తగురానాయన బొబ్బిలివారికి
 క్రూరకర్మడా కులద్రోహుడా విజయరామరాజు
 యింతటి వస్తాదివిడ్డలూ బొబ్బిలి దొరలూడా
 యెంతదూరము పోతున్నావే వెంకటలక్ష్మిమి
 యింకొకరాజ్యము నేనుయిప్పుడు పోతున్నాను
 మంచిదన్నాడు బాగన్నాడు ప్రాంచిదొరగారు
 రాజుగారిని నమ్మలేక ప్రాంచిదొరగారు
 ముప్పయియింటికి సోబ్బజులను యిప్పుడు పిలిచెను
 గాటుయొక్క పారాలిప్పుడు గట్టిగ పొన్నుండి
 యెచ్చటనుండి పొన్ముంటాదో వెంకటలక్ష్మిమి
 అచ్చటనుండి రావలెనయ్య సాశాచోకీలూ
 యిరీతిగా పలికినాడు ప్రాంచిదొరగారు
 అక్కడనుండి వచ్చినారు పారాచోకీలూ
 నల్లకొండ వచ్చినారు పారాచోకీలూ
 కొంతదూరము వచ్చినారు పారాచోకీలూ
 రాజారంపు సమీపమునకు కడలివచ్చినారు
 అక్కడనుంచి పొచ్చున్నాది వెంకటలక్ష్మిమి
 రాజారంపు బాటనుత్రొక్కి పోతూయన్నాది
 అక్కడికథలు ఆలాగున్నది దారికిలోగాను
 కోటలోపల యున్నాడయ్య రంగయ్యదొరగారు
 ఆలోచనలు చేసినాడు రంగయ్యదొరగారు

వ. రంగయ్యదొరగారు బావమరిది సరసారాయని పిలిపించి
 కోటలో స్త్రీలనందరిని చంపిరమ్మని పంపుచున్నాడు ఆలాగే అతడు
 కోటలోని స్త్రీలను శిశువులను నందరిని జపి కొలువుకురాగా, తన
 రాణువలలోని బారిస్త్రీలను పూరిలోని స్త్రీలను మందుకొట్టలో తగిల్చి
 చంపించి, పిదప అండయకలసి యుద్ధమునకు పోవుచున్నారు.

బావమరిది సరసారాయని కొలువుకు పిలిచెడు
 పరాకుంచక వినుముయిపుడు సరసారాయుడా
 కోటలోపల కాలిబండకము చూచాయన్నాది
 బండకాలు నడలించుకొని వెంగళరాయుడా
 నాబేటికయినా మీరు తయారుగా రన్నుండి
 చేతనున్న పటాకత్తి చేతికి యిప్పెను

పటాకత్తి తీసుకొన్నాడు సరసారాయుడు
 యేమి తెలియక నిలిచినాడు సరసారాయుడు
 కగ్గజకపుడు పిలిచినాడు సరసారాయుడు
 చిటికెవంటి విభూతిని బాగా మంత్రించినాడు
 విభూతితీసి మూతినబూసే సరసారాయుడికి
 యెడలరాని కోపముగలిగె సరసారాయుడికి
 రాజదిబాణం వచ్చినాడయ్య సరసారాయుడు
 మల్లమ్మదేవి ముందుకువచ్చే సరసారాయుడు
 పగడకాల ఆడుతున్నది దేవిగారుదా
 అన్నకమ్మని కన్నుల చూచెను దేవిగారుదా
 పెనిమిటియొక పటాకత్తిని కన్నుల చూచెను
 పరాకుంచక వినుమయ్య అన్నయ్యగారూ
 వచ్చినవనులు కానివ్యమయ్యా అన్నయ్యగారు
 వెనుకనున్న కీలుగంటు ముందుగ వేసెను
 కొయ్యమని మెడవంచెను దేవిగారుదా
 గరగరగర గరగరయంటు గొంతుకొసినాడు
 పెద్దకూతురు పెరుండేవిని గొంతుకొసినాడు
 నడిమికూతురు కాంతమ్మను గొంతుకొసినాడు
 చిన్నకూతురు సీతమ్మను గొంతుకొసినాడు
 యేడుగురు మేనల్లల గొంతుకొసినాడు
 తోడికొడలు చండ్రమ్మను గొంతుకొసినాడు
 ధర్మారాయని భార్యయైన రమణమ్మ దేవిదా
 నిండుగర్భమున యున్నాడయ్య రమణమ్మదేవిదా
 అప్పుడేమని పలికినాడు సరసారాయుడు
 యంటరాదు ముట్టకూటదు రమణమ్మదేవిని
 మొలలోయన్న చంద్రాయుధము బ్రద్రన దూసెను
 బాకుయెత్తి ముందుగ వేసెను సరసారాయుడు
 అప్పుడేమని జెప్పినాడెర రమణమ్మదేవిని
 మండివేసి కొలువుతీరెను రమణమ్మదేవి
 బాకుయెత్తి రొమ్మున వేసుకొ పడ్డినాది
 గర్భముయపుడు చీల్చినాడు ధర్మారాయుడు
 నెత్తుకుముక్త శిశువునుదాని యెగర వేసినాడు

పటాకత్తి యెదుటబెట్టెను ధర్మారాయుండు
 వేటుయొకటి తునకలురెండు భూమిన పడినాది
 బంధకాలు వడలించుకొని ధర్మారాయుండు
 రంగారాయుని బేటికివచ్చెను సరసయ్యగారు
 బంధకాలు తీర్చుకొని బావరంగయ్య
 తన్నుగొలిచే రాజువలంతా తానుబిలిచినాడు
 మీబంధకాలు వడలించుకొని నాబేటికి రన్నండి
 యారీతిగా జెప్పినాడు రంగయ్య దొరగారు
 వారివారి దివాలములకు కడలి వచ్చిరి
 తలలుపట్టి గొంతులుకోసిరి యెలమాదొరలుదా
 భార్యలనంతయు గొంతులుకోసిరి యెల్లాదొరలూడ
 బాలులనెత్తి గొంతులుకోసిరి యెలమాదొరలూడ
 వారివారి బంధకాలు వడలించుకొన్నాడు
 కోమటివీధులు బ్రాహ్మణవీధులు పూరావున్నాది
 యెండరిని చంపుదుమయ్య రంగయ్యదొరగారు
 మందుగిడ్డంగి పగులగొట్టండి రాజువులార
 మందులపఱచి కాల్రండి సయినికులార
 మందుకొట్టడి లోపలయప్పుడు స్త్రీలను తరల్చి
 తలుపులుమూసి తగలపెట్టండి యెల్లాదొరలూదా
 యారీతిగా జెప్పినాడయ్యా రంగయ్యదొరగారు
 మందుగిడ్డంగి పగులగొట్టిరి యెల్లాదొరలూదా
 తలుపులుమూసి తగలబెట్టిరి యెల్లాదొరలూదా
 గుంపులుగాను రగిలినారు స్త్రీలండరాను
 దీపముపెట్టరు చిక్కులేదు కోటకు లోగాను
 రంగారాయుడి బేటికివచ్చిరి యెలమాదొరలూదా
 తానునమేమి యింకమీరు యెలమాదొరలుదా
 బంగారు వెండినంతయు తెప్పించెను రంగయ్యదొరగారు
 యినుపయొక్క హుండిలను తెప్పించినాడు
 హుండిలోపల వేసినారయ్య రంగయ్యదొరగారు
 యినుపగొలుసులు తగిలించిరి హుండిలకుదా
 యినుపరోకళ్లు తెప్పించినాడు రంగయ్యదొరగారు
 గొలుసులకు తగిలించెను రోకళ్ళుతాను

బాబ్బిలిదొర రంగారాయుడు వస్తున్నాడు
 రంగారాయుని యెదురుగమితు తాయిగ పొన్నండి
 కోలుకోలు కోలుయంటు యెదురుగ పొన్నండి
 యేమికోలు యనియడిగితే రంగయ్యదొరగారు
 యెప్పటివలెనే బాబ్బిలికోటలు యేలుకొన్నండి
 మఱలపుత్రపు తెన్నండోయి హక్కారులుమితు
 యారీతిగా జెప్పినాడు ప్రాంచిదొరగారు
 రంగయ్యదొరగారు యెదుట తాయిగవచ్చిరి

వ. అంతట ప్రాంచి హయిదరుజంగుని పిలిపించి ఇపుడు మన
 సయిస్వములో జొరబడి చండభానునిరీతి కయ్యముచేయు వీరుడెవడని
 యడుగగా, బాబ్బిలికోటనేలు రంగయ్యదొరగారు విడివడి మన సైన్య
 మును చెల్లాచెడలు చేయుచున్నాడు తెలియక మనము రాజమాటలు
 విని యిట్టి యిక్కట్టున జక్కితీమనగ, ప్రాంచి భ్రమించినవాడై
 యెప్పటియట్లు తమ బాబ్బిలికోట తామేలుకొండని రంగయ్యతో జెప్పి
 అతని చెంతనుండి బదులు తెమ్మని తన భటులను పంపుచున్నాడు.

కోలుకోలు యంటువాడు యెదుటనే వచ్చిరి
 యేమికోలు మాకిచ్చెడలు మాయన్నలారమితు
 యెప్పటివలెనే బాబ్బిలికోటలు యేలుమన్నారు
 అట్టిమాటలకు యేమన్నాడు రంగయ్యదొరగారు
 చాలుచాలు చాలించవోయి రాతులు మితుదా
 అన్నడమ్మలూ కావమరుదులూ యండరు చచ్చిరి
 వొంటిగాడు నేనయితిని కోటలు యెదురుకు

వ. ప్రాంచిపంకిన హక్కారులు రంగారాయుని సమీపించి
 కోలుకోలు, యెప్పటివలెనే బాబ్బిలికోటను మీరే యేలుకొండనగా,
 అన్నడమ్మలు కావమరుదులు బంధువులండరు చచ్చినవెనుక యొంటరి
 గాడై నిలచిన నాకెందుకని రంగారాయుడు తన సయిస్వములకు జగ
 డము చేయుడని కనుసయిగ చేసి తానును సమరముచేయ నిశ్చయించు
 కొని దిగజడుచున్నాడు.

కన్నుసయిగ చేసినాడు రంగారాయుడు
 ముప్పయియింటికే పుక్కుజీవుల రాతుల చంపిరి
 గిరగిరమని తిరిగియపుడు భూమిన పడినాడు

మరుజవాలు లేకపోయె ప్రాంచివారికిని
 అప్పుడెటులా యున్నాడండి ప్రాంచిదొరగాడు
 యేనుగ యెక్కి కొండప్రక్కల ప్రాంచిపోయినాడు
 ప్రాంచిపోయిన సంగతి తెలిసె రాజుగారిని
 యేడుదాటి యేలూరుకు తాను పోయినాడు
 అక్కడనుంచి వచ్చెను రంగారాయుండు
 ప్రాంచివారి డేరాతావుకు తాయిగ వచ్చెను
 డేరలోగా శోధించెను రంగారాయుండు
 ప్రాంచిలేదు యెవ్వరులేదు డేరలోగాను
 యెంచరాని శోపముగలిగే రంగారాయుడికి
 పిటికిబంటు వీడుయిపుడు యెందుకు వచ్చెను
 మీసములేని బేడివాడు యెందుకు వచ్చెను
 డేరాటంగు త్రాళ్ళయపుడు తాయిగ తెంపిరి
 క్రిందుమీదుగా చేసినాడు డేరాలంతయును
 ప్రాంచివారి డండుకు పయిగా బాగుగ వచ్చెను
 అచ్చటనుండి వస్తున్నాడు రంగారాయుండు
 రాజుగారి డేరాతావుకు తాయిగ వచ్చిరి
 రాజులేదు యెవ్వరులేదు డేరలోగాను
 పరాకుంచక వినుముయిపుడు విజయరామరాజు
 బాష్పిలివారి బలమునీకు తెలిసియున్నాది
 సీతాతలండ్రులు బాష్పిలిమీద హఠమయిపోయిరి
 పుట్టినచోట చావడానికి బ్రహ్మవ్రాయలేదు
 బాష్పిలిమీద చావడానికి బ్రహ్మవ్రాసినాడు
 హీనముమానము లేకయిపుడు యెందుకొచ్చితివి
 మీసములేక యేలసీవు యిక్కడ కొచ్చితిని
 వచ్చినవాడు యెదుట నిలువక యేలబోతివి
 ఈలాగున దూషించినాడు రంగయ్యదొరగాడు
 డేరాటంగు త్రాళ్ళనుయపుడు తెంపుగ తెంపిరి
 క్రిందుమీదుగా చేసినాడు రంగయ్యదొరగారూ
 రాజుగారి డండుమీద తాయిగ దుమికెను
 డేరావిడిచి బయటికి వచ్చెను రంగారాయుడుదా
 నాతమ్ముడు చచ్చినచోట యేదిర యిపుడువా

వ. అని యడిగి, లాల్హానుడే తన తమ్ముని మరణంబునకు కారణమని తెలిచికొనినవాడై పట్టరాని కోపంబున తాను లాల్హానుని దేరాఁ పోవుచున్నాడు.

లాల్హానుని దేరాయపుడు కన్నుల చూచెను
లాల్హానుని దేరాఁ పుత గుఱ్ఱమును త్రిప్పెను
దండుమీద కలపటమయిరి యెలమాబిడ్డలుదా
హోళ్యాలు హోళ్యాలుచేసి యవుడు. తఱిమినఱికినాడు
యచ్చటయున్న పారాలిన్ని సాపుగ చంపిరి
లాల్హానుని బేటికివచ్చె రంగయ్యదొరగారా
అపుడెటుల యున్నాడండి లాల్హానుండయితేను
యేనుగమీద అంతారిపయి కొలువైయున్నాడు
తేజికియపుడు చిమటా యిచ్చెను రంగయ్యదొరగారు
యేనుగయొక్క కుంభస్థలముఁమీద తేజపాదములు
యొకటిరెండు మూడుచూర్లు బాణము వేసేను
యెడమచేతితో దట్టెనండి రంగయ్యగారు
నీడుచెయ్యి ముందుమించెర లాల్హానుడపుడు
నాడుచెయ్యి వస్తున్నాగి యణగ కట్టకొర
పటాతోను నఱికినాలు రంగయ్యదొరగారు
హల్లారే హల్లారేయంటు భూమిన పడినాడు

వ. ఈలాగు లాల్హానుని నఱికి క్రిందతోసి హయిదరుజంగుమీది.
తిరుగబడి యేనుగులను పీనుగులుచేసి, మాష్టికులను మట్టిన కలిః
ఫిరంగిబండ్లను తుత్తునియలు చేసి ప్రాంచి సయిన్యములను చెండా
రక్షప్రవాహములు పారునట్లుచేసి ఆ ప్రవాహమున తలలు మొంక
ములుతేలి ప్రవహించుటనుజూచి హయిదరుజంగు యింకను బాబ్బిల
వారిని చేతి జగడంబున జయించలేమని నల్లమందు భూమినపఱికి
నాలుగుతట్లును నిప్పంటించగా ఆ మంటలోనికి యెలమాబిడ్డలున
బారాతేజయును చావగా రంగయ్య మాత్రము మంటనుండి బయట
పడి రాగలిగినాడు.

హయిదరుజంగు దండుమీదికి కలపట మయినారు
బల్లముమీద చవుకరించెను సయిన్యమంతయు
యెగిరియెగిరి చంపినాడండి గుఱ్ఱముల గుంపును
తఱిమిరఱిమి చంపినాడండి యేనుగుల గుంపును

మాప్తికులను గొట్టియపుడు ముందుగ వేసెను
 యెగిరితన్న భీరంగిబండ్లు యిరుసులు యిరిగేమా
 ర క్తములోనే ముండెములన్ని పయికి తేలింది
 అరవయిమాడు రేఖలాలుగ మొహూర్ణా లెత్తిరి
 ఫళఫళమని కాల్చినాడు భీరంగి యపుడుదా
 పెనుకప్రక్కన యున్నాడండి హాయికకుజంగోడి
 జయించలేము జయించలేము రంగారాయుడితో
 అయిదుపుట్ట నల్లమందు భూమిన పటచిరి
 పుక్కుకత్తులు సానకత్తులు మందున వేసిరి
 రవ్వలుచాల వేసినాడు ముందున లోగాను
 నాలుగు ప్రక్కల మందుత్రాళ్లు తగిలించినాడు
 మున్నూటి కబాతుగుర్రము ముందుగ నిలిపిరి
 గుట్టమని దూకినాడు యలమా బిడ్డలుదా
 తెలియకవచ్చి నల్లమందులో గప్పన పడినాడు
 నాల్గుప్రక్కల మందుత్రాళ్ళకు నిప్పులు పెట్టిరి
 భగ్గుభగ్గునా రగిలినాడండి మందులు యపుడుదా
 మందుకు వెంపట దుమికినాడు రంగారాయుడూ
 కూడాయన్న యల్మాదొరలూ మందున గూలిరి
 రంగారాయుని బారాతేజ మందున చచ్చింది
 వొంటిగాను నిలిచినాడండి రంగారాయుడూ

వ. తన వెంటవచ్చిన యెలమాదొరలు మందున మాడిపోగ
 జూచిన రంగారాయుడు పట్టరాని కోపము గలవాడయి శత్రుసయిన
 ముల పయిబడి నిప్పులు పెట్టిన జాతుల బారిని తఱిమి తఱిమి గొంతుల
 కోసినవాడై వీరివిహారము సలుపుచు రంగారాయుని కాటులకు లా
 లేక తుపాకులను బాదుతీర్చి గురిపెట్టి కాల్చుసాగినాడు.

నిప్పులు పెట్టిన జాతులబారిని గొంతులు కోసేను
 తఱిమి తఱిమి నఱికినాడండి రంగారాయుడూ
 అరవయిరెండు తుపాకులంత మోహూర్ణాలెత్తిరి
 ఫళఫళమని కాల్చినాడు టుపాకిలంతాను
 చుక్కవంటి టుపాకిదెబ్బ నెత్తి తగిలెను
 వీపున తగిలిన గాయాలన్ని యెంచతరముగాదు
 నెత్తురుయపుడు కాదుతున్నది రంగారాయుడికి

పేగులు కండలు జీరాడను రంగారాయుడికి
 జీరాడు పేగులనెత్తి డట్టిలో గట్టెనూ
 తటిమితటిమి పటికినాడు తొంబయి మందిని
 నిల్వబలములేక క్రుంగెను రంగయ్యదొరగాడు
 యంత్రబ్రతుకు బ్రతికినను వీరిచేతిలోన
 వీరిచేత చావనునాకు జాతకమున్నదా
 మండివేసి కొలువుతీరెను రంగయ్యదొరగాడు
 బాకుయెత్తి విగరివేసెను రంగయ్యదొరగాడు
 బాకువచ్చి రొమ్మునతగిలి భూమిని పడినాడు
 మండిమీడనే జీవమువిడిచే రంగయ్యదొరగాడు
 రంగారాయుడు చచ్చినాడని డంకాకొట్టిరి
 పారిపోయిన డండుతిరుగా వచ్చిచేరినాది

వ. శత్రువులు పేల్చిన తుపాకిదెబ్బ రంగారాయుని నొప్పచుక్క-
 వలే గాయపఱచినదిగాక జేహమంతట యెన్నరాని గాయములు
 గలిగి ప్రేగులు బయటికి బయల్పడగా, జీరాడు పేగులనుయెత్తి డట్టిలో
 గట్టి, మటియును యిసుమంతయు జంకక శౌర్యముజూపి శత్రుసయి
 ములను చెండాడి మటినిల్వలేకపోగా విరోధులజేత జక్కకుండ తనచేతి
 బాకుతో రొమ్మున పొడిచికొని భూమిపయిబడి ప్రాణముల విడువగా,
 రంగారాయుడు చచ్చినాడని డంకామ్రోయగ, ప్రాంచియును విజయ
 రామరాజును వారి సయినికులును తిరిగివచ్చి రంగారాయుని చూడ
 సాగిరి.

కొండదాటి వచ్చినాడు ప్రాందొరగాడు
 రంగారాయుని జేటికి యవుడు వస్తూవున్నాడు
 రాజగాడు ప్రాంచివాడు మేమిలయినాడు
 రంగారాయుడి చక్కడనము జూడవస్తూ
 అంతలోకి యేమన్నాడు విజయరామరాజు
 నమ్మవలదు నమ్మవలదు బాబ్బిలివారిని
 వచ్చినాడని డగ్గఱకయినా మనమే పోతేను
 దిగ్గునలేచి లడాయిచేతుడు బాబ్బిలి దోరలూదా
 యారీతిగా పలికినాడు విజయరామరాజు
 యీటితోను కదిలించినాడు రంగారాయుని
 బొండ్లలోను జీవములేక రానేయున్నాడు

వ. ప్రాంచియు, విజయరామరాజును రంగారాయుని మృత శరీరముండుచోటికి చేతునరికి బాష్పిలివారిని నమ్మవలదు చెచ్చినట్లు బడియుండి తటాలునలేచి లజాయి చేయగలరని రాజశెప్పగ దూరముగ నుండియే ఈటిమొనచే కడల్పిచూచి రంగయ్య శరీరమున ప్రాణములేదని యెఱింగి దగ్గఱకువచ్చి ఆయన వీరచిహ్నములచూచి ప్రాంచి దుఃఖించుచున్నాడు.

దగ్గఱకయినా యపుడువచ్చెను ప్రాంచిదొరగారు
వొడ్డుపోడుగు చక్కదనము కన్నుల చూచేను
వీపునందు వింజామరలే రంగయ్యదొరకు
బొడ్డునందు చింతామణియు రంగయ్యదొరకు
ముంజేతికి మీసమున్నది రంగారాయునికి
రాజచిహ్నముల కన్నులజూచె ప్రాంచివారుదా
ఘోడుఘోడున దుఃఖించినాడు ప్రాంచివారుదా
తెలియక నేను బాష్పిలివారిని చంపుకొంటిని
క్రూరఖర్మడు కులద్రోహి పిజయరామరాజు
ఖర్మచంజాలుని మాటలుచాల నేనువింటిని
పాపిచంజాళుని మాటలుచాల నేనువింటిని
యిటువంటి వస్త్రాదులు భూమిన యుంటేను
ఈరీతిగా దుఃఖపడెను ప్రాంచివారుదా
చాలాసేపు వ్యసనముజెందెను ప్రాంచివారుదా
దహనమయిన చేసినాడు ప్రాంచిదొరగారు

వ. రంగారాయుని మృతశరీరమును చూచి ఆయన శరీరము నందలి వీరచిహ్నముల చూచిన ప్రాంచిదొర గోడుగోడున దుఃఖించిన వాడయి పాపిష్టి విజయరామరాజు మాటలను విని యిటువంటి వస్త్రాది బిడ్డను పోగొట్టుకొంటివని చింతించి రంగారాయుని ద్రేహమును వీడలకు చేయదగిన మర్యాదలతో దహనము చేయించెను.

రాజువారు ప్రాంచివారు సామీలయినారు
బాష్పిలికోటకు వచ్చినారు యిరువురు యపుడుదా
కోటలోను శోధించినారు యిరువురు యపుడుదా
యేపక్క చూచినగాని శ్రీల మరణంబు
యేనగరిలో జూచిన కాని శిశువుల మరణంబు
అప్పుడేమని పలికినాడు ప్రాంచిదొరలుదా

స్త్రీహత్యయు శిశుహత్యయు యెవరికన్నాడు

స్త్రీహత్యయు శిశుహత్యయు నాడేయన్నాడు

ఎ. రంగారాయని శరీరమును దగిన మర్యాదలతో దహనము చేసి పిదప రాజును ప్రాంచియును . గలిసి బాల్మీలికోటలోనికి జొరబడి జాడగ యేచోటజూచినను స్త్రీల మృతకలేబరములను శిశువుల మృతశరీరములను పీనుగుల పెంటలయి కనబడగ వాటినికాంచి భ్రమించినవాడయి రాజునుచూచి ఈ స్త్రీహత్యయు శిశుహత్యయు యెవరికని యడిగిన తనదే యని వొప్పుకొంటాడు.

దండుకురాజు యేడుబండులే కట్టించినాడు

పీనుగులయినా యెత్తించినాడు ప్రాంచిదొరగాడు

మాడుచెరువులే మిక్కుటమైనాది పీనుగులంతాను

కోటయంత శుభ్రపటచెను విజయరాజురాజు

తెల్లవారితే రాజుగారికి పట్టము గడుతాము

జేరాడగ్గరకొచ్చినారు యిరువురు యపుడుదా

దిగులుతీరి జేరాలొగ వారేయన్నాడు

ఎ. రాజుగారును ప్రాంచిగారును తమ పై న్యమునచే కోటలోని పీనుగుల పెంటలను యెత్తి పూడ్పించగ మాడుచెరువులకు నిండినది. అటుపిమ్మట కోటయంతయు శుభ్రముచేసి తెల్లవారితే రాజుగారికి పట్టముగట్టుటకు తీర్మానించినవారై వారివారి జేరాల కరిగిరి.

ఈ కథలు ఈలాగున్నది బాల్మీలిలోగాను

మాడోకోజు జాకలయినాది వెంకటలక్ష్మమ్మ

రాజారము చేరినాది వెంకటలక్ష్మిమి

వెంకట్రాయని చేతికిచ్చె వెంకటలక్ష్మిమి

పరాకుంచక వినుముయిపుడు పాపారాయుజా

నిండుకొలుపున వున్నాడండి పాపారాయుండు

బాలునియపుడు చేతికిచ్చెను వెంకటలక్ష్మమ్మ

అప్పుడుయేమని యడిగినాడు పాపారాయుండు

బావగాదు రంగయ్యగారు వస్తూవున్నార

అప్పచెల్లెలు మల్లమ్మదేవి వస్తూవున్నాదా

పల్లకిలేదా సవారిలేద వెంకట్రాయనికి

వొంటిబాటి రావసేల వెంకటలక్ష్మమ్మ

వొంటిగాను వెంకట్రాయని యెత్తుక వస్తేవి

అట్టిమాటలకు యేమన్నాది వెంకటలక్ష్మమ్మ
పరానంచక వినుముయిపుడు వెంగళరాయణ
కోటవిడిచి మీరువచ్చిన తొమ్మిదవనాడు
కోటమీదికి కడుతెచ్చను విజయరామరాజు
యెంచిచూడక ప్రాంచివారిని తెచ్చిపెట్టినాడు
కోటకునాలుగు ప్రక్కలను ముట్టడించినాడు
మూడుదినములుదాక జగడము జరుగుచున్నాది
మీచోటికి పంపినారు మల్లమ్మదేవిదా

వ. బాబ్బిలికోటనుండి బాలుని వెంకట్రాయుని ఎత్తుకొని
జయలుదేరిన వెంకటలక్ష్మిమి మూడోనాటికి రాజారంపు కోటనుచేరి
పాపారాయుని దర్శించి బాలుడు వెంకట్రాయుని అతని చేతకప్పగింప
అప్పకల్లెలు మల్లమ్మగారు వచ్చుచున్నారనియు పల్లకి సవారియులేక
బాలుని యెత్తుకొని వొంటిచారిని వచ్చుటకు కారణమేమని యడుగగ
పాపారాయుడు కోటనువిడిచి వచ్చిన తొమ్మిదివదినము విజయరామ
రాజు ప్రాంచితో కలిసి కోటను ముట్టడించినదియు, మల్లమ్మదేవి
బాలుని తనచేతికిచ్చి పాపారాయుని దగ్గఱ వొప్పగించమన్నదియు,
తాను మాకువేషమున బాలునెత్తుకొని సయ్యములో భిక్షుమేల్చు
కుంటురాగ రాజభటులు తన్ను రాజుకు వొప్పగించినదియు, రాజు
బాలుని చంపవలెనగా, ప్రాంచి వాడించి దగిన కావలివారలనిచ్చి
తన్ను సయ్యము దాటించినదియు ప్రాంచివారి కయచే రాసే
అచటికి వచ్చినంతవఱకు జరిగిన విషయములను తెలిపి బాబ్బిలికోటలో
మూడుదినములనుండి జగడము జరుగుచున్నదనియు వెంకటలక్ష్మిమి
పాపారాయునికి జెప్పినది.

ఈమాటలు విన్నాడయ్య పాపారాయుండు
యెంచరాని కోపముగలిగె పాపారాయునికి
యింతపనికి వచ్చినాడా విజయరామరాజు
నేనుకోటలోపల లేకచూచి విజయరామరాజు
కోటలయినా గోలుపుచ్చెనా విజయరామరాజు
ఈబాటలో వస్తాడని దోషకాచినాను
దొంగముచ్చుగా దుమికినాడా విజయరామరాజు
మూడుదినములనుంచి జగడము జరిగితేను
కలుకులేక జేసినాడా రంగయ్యగారు

రాజవచ్చే సమయముజూచి వెంగళరాయణ
 కొంతసంగతి చెప్పకపోతివి వెంగళరాయణ
 నల్లయేడు చాటనిత్తునా రాజును నేనుదా
 యింతసేపు నిలువనిత్తునా కోటల క్రిందను
 తట్టుకోటకు బలియిత్తును రాజుగారిని
 పుట్టుకోటకు బలియిత్తును ప్రాంచిగారిని
 యెరుకలేక జేసినాడు వెంగళరాయడు
 మంచిదన్నాడు బాగన్నాడు పాపారాయుండు
 తన్నుకొలిచే కాణువలంతా తాను బిలిచినాడు
 సింహాసనము వేసినాడు వెంకట్రాయునికి
 సింహాసనము కొలువుతీరెను బాలుడు గనుకాను

వ. వెంకటలక్ష్మీచే బాబ్బిలికోటలో జరిగిన సంగతు లన్నియు
 విన్న పాపారాయునికి విజయరామరాజుపై యెక్కడలేని కోపము
 గలిగినవాడై రాజబాటయందు వస్తాడని బాటకాచియుండగ నన్ను
 మోసగించి కొంగముచ్చువలె అడ్డదారిన బాబ్బిలికోటను ముట్ట
 డించుటవలన తనకాపుడల వ్యర్థమైనందులకు మనమున చింతించి
 మూడుదివసులనుండి కోటను ముట్టడించి జగడము జరుగుచున్న
 సంగతి రంగారాయుడు తనకు కబురుచేయకపోగా వెంగళరాయుడై
 నను తనకీల యెరుకపరచకపోయెననియు అటులు తనకు కబురు
 పంపినయెడల నల్లయేడు చాటనివ్వననియు యింతసేపు బాబ్బిలికోట
 దగ్గర రాజును నిలువనివ్వననియు తట్టుకోటకు రాజుగారినిన్ని పుట్టు
 కోటకు ప్రాంచివారినిన్ని బలియిచ్చియుంటుననియు చింతించినవాడయి
 జరిగిన కార్యమునకు వగచుట పాటిగాదు అని డలచి బాలుడు వెంక
 ట్రాయుని సింహాసనమున కూర్చుండబెట్టి తన గయివ్యములను పిలి
 పించి యుద్ధయాత్రకు తయారయి బోవుచున్నాడు.

పరాకుంచక వినండిమీరు యెల్లాదొరలారా
 కాశిప్రయాణం తగిలిండుయ్యా యెలమాదొరలారా
 మూడునెలలు కాశియాత్రలు పోయివచ్చెడము
 ఆరునెలలు బలమంత యిప్పుడుయిచ్చేను
 ముందునిలిచి వండన మొసగెను వెంకట్రాయునికి
 చిన్ననాటి స్నేహితుడయ్యా మద్దాలవెంకన్న
 మద్దాలవెంకన్న యనేటివానిని కొలువుకుపిలిపించె

సేవకుడయిన మిరియాలకీతన్నను కొలువుకుపిలిపించె
కాళియాత్రల పోయివత్తుము మనమునేడుదా
మందికన్నాడు బాగన్నాడు మద్దాలవెంకన్న
అప్పుడేమని పలికినాడు పాపారాయుడు
అన్నలారా తమ్ములారా యల్పదొరలారా
చక్కగను చాకండయ్య వెంకట్రాయున్ని
నారీతిగా వెంకట్రాయుని జూస్తువున్నండి
పరాకుంచక వినవేతల్లి వెంకటలక్ష్మమ్మా
బాలునియపుడు సాకుతుండవే వెంకటలక్ష్మిమి

వ, బాలుని సింహాసనమున కూర్చుండబెట్టి రాజారంపు కోటలో
తన్నుకొలిపెటి యెలమదొరలను కొలువుకు పిలిపించి బాలుడు వెంక
ట్రాయుని తనమాదిరి చూచుకొనవలసినదనియు, వెంకటలక్ష్మమ్మకు
బాలుని చాకుతుండవలెనని జెప్పి బాలుని బాంకి వొప్పగించి తనచిన్న
నాటి స్నేహితుడు మద్దాల వెంకన్నయును తన సేవకుడయిన మిరి
యాల నీతన్నయును పాపారాయుడును మువ్వకు బాష్పిలికి ప్రయా
ణమై వచ్చుచున్నారు.

శరీరిగా జెప్పివారు ప్రయాణమైనారు
మువ్వకు గుట్టములతో ప్రయాణమైనారు
కొంతదూరం కాళియాత్రలు వారు సడచినారు
అక్కడనుంచి వచ్చినారు బాష్పిలికై తేను
బాష్పిలివారి దేవిడిముండర రక్కాసమంశ్యాలు
రక్కాసమంశ్యాల సద్దిమానులకే గుట్టలుగట్టిరి
కోటలక్రింద యపుడువచ్చిరి ముగ్గురుయపుడుదా
కోటలను నాలుగుప్రక్కల కన్నులగాంచిరి
మల్లమ్మదేవి రాజదివాణములకు బయలుపెడలిరి
దీపముపెట్టను దిక్కులేడయ్య కోటకులోగాను
గోడుగోడున దుఃఖించినాడు పాపారాయుడు
చాపకన్ను డరవాజగుండ బయటికివచ్చిరి
చెరువులోకి బయలుదేరే పాపారాయుడు
కోటిపీనుగులలోపల చెల్లెలుని వెలికిపట్టినాడు
అప్పచెల్లెలు మల్లమ్మదేవి శిరస్సుగనుకాను
దళాసమపుడు చేసినాడు పాపారాయుడు

నిమిషమున నిత్యకార్యము తానుచేసినాడు

వ. ఈరీతి నాకు మువ్వరును బాబ్బిలి దేవిడిముండర రక్కా-
సుల మంజ్యాలకాడికివచ్చి అచ్చటి మద్దిమాకులకు గుఱ్ఱాలనుకట్టి
కోటలోనికిపోయి నాలుగు ప్రక్కల కలయచూచి మల్లమ్మదేవి రాజ
దివాణంవచ్చి కోటలోగా దీపముపెట్టను దిక్కులేక పోయినందుకు
చింతించి చాపకన్ను దరవాజగుండ బయటికివచ్చి పెరువులోని కోటి
పీనుగులలోపల తమ అప్పపెల్లె మల్లమ్మదేవి శిరస్సును వెతకిదీసి
దానిని దహనముచేసి నిమిషమున నిత్యకార్యములు చేసి ముగించి తమ
గుఱ్ఱములు వున్న చోటికివచ్చి బాటిని చంపి తదుపరి కార్యంబును
యోచించుచున్నాడు.

గుఱ్ఱాలముందు వచ్చినాడు పాపారాయుడు
పరాకుంచక వినండిమీరు మద్దాల వెంకన్నా
వొంటివారి మనప్రాణములకు గుఱ్ఱాలు యెందుకు
వారివారి గుఱ్ఱములపట్టి యప్పుడె చంపిరి
యోచనలు చేసినాడు పాపారాయుడు
తూర్పుశీమ రాజులవేషము వారు వేసుకొన్నారు
రొమ్మునందు జంజమువేసిరి మువ్వరు యపుడూదా
బొమ్మంచు దోషతులనపుడు బిగియ గట్టినారు
కోడురుమాలును ధరించినారు మువ్వరు గనుకాను
అచ్చటనుండి వచ్చినారు మువ్వరు యపుడూదా
కాగితము పేనాయపుడు చేతను బట్టిరి
అన్నకొడుకు ఆనందరాజు బాబుప్రాసినట్లు
దొంగబాబు ప్రాసినాడు పాపారాయుడు
బాబును లకోట చేసినాడు పాపారాయుడు
సేవకునిచేత నిచ్చెను బాబును యపుడూదా
పరాకుంచక వినముయిపుడు మీరియాల శీతన్నా
అటకాయంపు లేకుండానే డేరాకు పోతేను
రాజుకొలువున బాబులుపెట్టి వండన మొగుగండి
బాబుకుయయిన నేనున్నాను మిర్యాల శీతన్న
ప్రాద్దుగ్రుంకా బాబుప్రాద్దు అప్పుడేయున్నాది
అలసిసాలసి నిద్రపోతారు రాజులకుండుదా
దిగులుతీరి నిద్రించినాడు విజయరామరాజు

తెల్లవారి తే రాజగారికి పట్టము గట్టుతాడు
 ప్రాంచివారి డేరాలకు కడలివచ్చినాడు
 ప్రాంచివారి డేరావిడిచి రాజగారి డేరాకుదా
 రాజగారి డేరాలకు యప్పుడే వచ్చిరి
 ముప్పయియింటి కాతులు యపుడు వరదీపోతాడు
 ముప్పైమందితో గలుసుకొన్నాడు వీరు యప్పుడుదా
 అటకాయంపు లేకుండనే యప్పుడేపోయిరి
 ముప్పదియింటికి వరదీ చేసి మరలపోతాడు
 రాజగొలువున నిలిచినారు మువ్వరు యపుడుదా
 కన్నునయిగ చేసినాడు పాపారాయుడు
 అప్పుడేమని పలికినాడు మిర్యాల శీతన్న
 రాజగొలువున జాబులు పెట్టి వండన మొనగిరి
 యెవరితాలూకా యన్నాడండి విజయరామరాజు
 అంతలోపల అందుకొన్నాడు పాపారాయుడు
 పరాకుంచక వినండిమీరు రాజగారుదొరలు
 తూర్పుదేశం కాజలమయ్య విజయరామరాజు
 గొలువులేకనే విజయనగరము గొలువుకువచ్చితిమి
 మీఅన్నకొడుకు ఆనందరాజు యేలుతున్నాడు
 మీయొక్క బేటికి పొమ్మన్నాడు ఆనందరాజుదా
 మంచిదన్నాడు బాగన్నాడు విజయరామరాజు
 తాండ్రవారి పాపారాయుడు వ్రాతలున్నాది
 ప్రొద్దుపోయినాది యిప్పుడుమీతో మాటలెందుకు
 తెల్లవారి బేటికివస్తే మువ్వరికైనాను
 తగినటులుగాను జీతముమీకు యిప్పించెదను
 పప్పుబియ్యము యిచ్చెదనయ్యా మువ్వరి కైనాను
 భోంచేసుకొని వుడయనుందున నాబేటికి రన్నండి
 ఇట్టిమాటలు జెప్పినాడు విజయరామరాజు
 పప్పుబియ్యము తీసుకొని వెలుపల కొచ్చిరి
 పరాకుంచక వినమయ్య మిరియాల శీతన్నా
 డేరాబైట పప్పుబియ్యము యెగర జల్లినారు
 మువ్వరూను పవ్వళించిరి యాఘడియలోనా
 అలసిపోలసి నిద్రపోయిరి మువ్వరును యపుడూడ

వ. పాపారాయుడు, మద్దాల వెంకన్న, మిశ్రాల శీతన్న మువ్వ
 కను తూర్పుశీమరాజుల వేషంవేసి విజయరామరాజు అన్న కుమారుడు
 ఆనందరాజు ప్రాసనటుల యొక జాబును తయారు చేసుకొన్నవారై
 తంత్రముజేసి రాజు కొలువునుచేరి రాజుగారికి వంశసములు చేయగా
 రాజు మీరెవరన్నాడు. అప్పుడు పాపారాయుడు రాజును చూచి
 మేము తూర్పుదేశం రాజులము మాకు కొలువులేక విజయనగరము
 వెళ్ళి మీ అన్నకొడుకు ఆనందరాజుగారి చెంతకు పోగా తమ బేటికి
 పొమ్మనినాడని జాబును రాజుగారి చేతికివ్వగా రాజు జాబును విప్పి
 చూచి ఇది పాపారాయుని ప్రాతవలెనున్నదని శంకించినవాడై యిప్పుడు
 ప్రొద్దుపోయింది తెల్లవారి నాబేటికి వచ్చితే మీ మువ్వరికి తగినట్లు
 జీతమిచ్చి కోటయందుంచుకుంటాను ఇప్పుడు పప్పు బియ్యం యిస్తాము
 వంటచేసుకొని భుజించి వుడయము నాబేటికి రన్నండని జెప్పి వారికి
 పప్పుబియ్యం యిప్పించగా వారి వాటిని తీసుకవచ్చి డేరాబైట యెగజల్లి
 మువ్వకను పవ్వళించి దారియలగుటవలన నిద్రపోవ సాగిరి.

కలలోవచ్చి యేమన్నది దేవిమల్లమ్మా
 పరాకుంచక వినముయిపుడు పాపారాయుడా
 క్రూరఖర్చుడు కలద్రోహుడు విజయరామరాజు
 కానిపోని మాటలవలన నన్ను దూటినాడు
 ముండమోసితే మూడుగ్రామాలు ఇనాము లిచ్చెకద
 ముండరికూడు ముందుగుడ్డ నీదేయన్నాడు
 యాలాగున దూరినాడు విజయరామరాజు
 రాజునిద్ర పోతున్నాడు విజయరామరాజు
 ఇదిసమయంబు యిదివేళరా పాపారాయుడా
 తట్టియపుడు లేవగొట్టెను మల్లమ్మదేవిదా

వ. మువ్వకు అలసినిద్రపోవు సమయాన మల్లమ్మదేవి పాప
 రాయుడి కల్లోవచ్చి క్రూరకర్మకును కలద్రోహియైన విజయరామ
 రాజు కానిపోని మాటలాడి తన్ను దూటినాడనియు, ముండమోసితే
 మూడు గ్రామాలు ఇనాము లిస్తాననియు, ముండరికూడు ముందు
 గుడ్డ నీదేయన్నాడనియు తన్నాడరానిమాట లాడినాడనియు యిప్పుడు
 రాజు నిద్రించుచున్నాడనియు జెప్పి పాపారాయుని తట్టి లేపుచున్నది
 మల్లమ్మదేవి.

తటుక్కున నిద్రలేచెను పాపారాయుండు
 కాలుపై గ చేసినాడు పాపారాయుండు
 మువ్వకున్ను త్రుళ్ళిలేచిరి యపుడు బాదుదా
 పడకలోనే దట్టికట్టిరి మువ్వకు యపుడుదా
 జేరాను చింపినారయ్య మువ్వకు యపుడుదా
 జేరలోపల జొరబడినారు మువ్వకు యపుడుదా
 మీరాసాయలు గ స్త్రీయపుడు తిరుగుతు యున్నది
 చలోయంటు చప్పడియంటు యెదుట వచ్చినాడు
 సీదువంతు వచ్చిందయ్య మద్దాల వెంకన్న
 మొలనుయున్న బాకునుయపుడు భగ్గున తీసేను
 గొంతుయందు పొడిచినాడు మద్దాల వెంకన్న
 గిరగిరమని తిరిగియపుడు భూమిన పడినాడు
 రాజబేటికి వస్తున్నాడు పాపారాయుండు
 రాజగారి సేవకుడయ్య చల్లారాముండు
 పారాయుని తిరుగుతున్నాడు చల్లారాముండు
 చలోయంటు చప్పడియంటు యెదుట వచ్చేను
 సీదువంతు వచ్చిందయ్య మిరియాలశీతన్న
 పచ్చలబాకు నడుమునుంచి భగ్గున తీసేను
 వానినోట పొడిచెనయ్య మిర్యాలశీతన్న
 పొడిచినంతలో గిరగిరతిరిగి భూమిన పడినాడు
 రాజగారు నావంతన్నాడు పాపారాయుడు
 వానిరొమ్ముమీదనే కొలువునీరేను పాపారాయుండు
 వ, ఇట్లు ఆలసి నిద్రపోవుచున్న పాపారాయుడు తటాలున
 మేల్కొన్నవాడయి తన సహచరులను కాలిడయిగచే లేపినవాడై
 మువ్వకుకలిసి రాజగారి జేకలోనికి వచ్చేసరికి అక్కడ గ స్త్రీతిరుగు
 చున్న మీరాసాయలు యెదురు పడగా సీదువంతు వచ్చిందని మద్దాల
 వెంకన్నతో జెప్పగనే అతడు ఒకపొటున వానిని చంపి మరిదాటి
 రాజజేరలో జొరబడేటప్పటికి అక్కడ పారాయున్న చల్లారాముని
 మిర్యాలశీతన్న వంతుయని జెప్పగా పాపారాయుడు రాజగారి వంతు
 నాకు వచ్చిందని నిద్రపోవుచున్న రాజగారి రొమ్ముపయి కూర్చుండి
 రాజగారిని తట్టి లేపుచున్నాడు.

కాళ్ళయపుడు గట్టిగపట్టెను మిరియాలశీతన్న

శిరస్సుయపుడు గట్టిగపట్టెను మద్దలవెంకన్నా

అప్పుడేమని జెప్పినాడు పాపారాయుండు

తట్టితట్టి లేపెనయ్య కాజను గనుకాను

మెలకరించి లేచినాడు విజయరామరాజు

వ. అంత రాజు మేలుకొన్న పాదయి బాకుబల్లెంబులు యెక్కడరా చల్లారాముడా అంటు కలవరించి తడబడేసరికి ఓయి విజయరామరాజా! నీపక్కలో బల్లెముగా పాపారాయుడుండగా, నీకు యింక బాకు బల్లెమెందులకు దారిలో కాచివున్న నన్ను తప్పించి బొబ్బిలి కోటలు తీస్తానని దొంగబాటలో వచ్చితివి యిప్పుడు యెవ్వరిపంతుం చెల్లిందో చూచుకొనుమని బాకుదీసి రొమ్మునపాడవగా బొబ్బిలి బెబ్బలివచ్చినదని యరచుచు రాజు ప్రాణములు విడుస్తాడు.

యీటియెక్కడ బల్లెమెక్కడ చల్లారాముడా

వోరి యీటియెందుకు బల్లెమెందుకు విజయరామరాజు

పడకలోనే బాకై యున్నాను పాపారాయుణ్ణి

నీతలకు గుండయియున్నాను పాపారాయుణ్ణి

దొంగబాట వచ్చితివిగదరా విజయరామరాజా

బొబ్బిలికోట తీసెదనని ప్రతిజ్ఞ జేసితివి

యెవ్వరిపంతుము సాగిందోయి విజయరామరాజు

యిట్లుజెప్పెను బాకుతీసెను పాపారాయుండు

రొమ్ముమీద గుమ్మినాడు పాపారాయుండు

బొబ్బిలిపులి వచ్చెనని కూతపెట్టినాడు

గుభలు గుభలుగా రక్తమువచ్చి ప్రాణము విడిచెను

భూమిమీదనే తోసినాడు మంచము పయినుంచి

డేరావిడిచి బయిటికివచ్చిరి మువ్వరు యపుడుదా

కలవరించి చెడరిలేదిరి రాజుల దండుదా

వాకరిబల్యము యిరువురుబట్టిరి దండుకు లోగాను

అన్నయని తెలియకుంట రమ్ముని బంపెను

అలగోడు బాలగోడాయె దండుకు లోగాను

వ. బొబ్బిలి బెబ్బలి వచ్చెనని రాజుగారి యరుపులు వినిన రాజుడండు కల్వరించి నిడ్రలేదినవారయి బొబ్బిలి బెబ్బలి వచ్చెనని కూతలుపెట్టుచు వారికివారే వాకరికొకరు పొడుచుకొంటూ రాజుగారి దండులో కలకలము పుట్టగా ఆ సందడివిని నిద్రించుచుండిన ప్రాంచి

దొర మేలుకొని దుభాసలక్ష్మిని పిలిపించి రాజగారి వండులో నుండడి యేమని యడుగగా తెల్లవారితే మీకు పన్నెడు లక్షల పయికము కట్టవలెనని పైకివస్తున్నాడనగా భీరంగిబాడునుతీర్చి రాజగారివండును కాల్యమంటాడు:

కలవరించి నిద్రలేచెను ప్రాంచిదొరగారు
 రాజగారి వండుకులోగా నుండడి విన్నాడు
 ప్రాంచివారి బేటికివచ్చెను దుభాసలక్ష్మియ్యా
 నన్నుపిలిచిన కార్యంబేమి ప్రాంచిదొరగారు
 రాజగారి వండుకులోగా నుండడి యేమండి
 పన్నెడులక్షల పైకముమీకు ఇవ్వవలెనండి
 పైకం కట్టవలెననియెంచి పైకివస్తాడు
 పంచుమయ్య పంచుమయ్య భీరంగి లిపుడుదా
 యుండునట్టి మందుగుండు గెట్టన చేయండి
 మందుగుండు వేసిరియపుడు భీరంగి లంతాను
 ఫళఫళయని కాల్చినారు భీరంగి లంతాను
 పిలుచుటకు యెవరులేరు రాజవండులోగా
 మూడునిమిషములు తమాషచూచే పాపారాయుండు
 వ. ప్రాంచివారి భీరంగి పేల్పులకు బాజువారి వండు నిర్మూలము
 కాగా అచ్చట మూడునిమిషములు తమాషచూచి తనతో వచ్చి
 వచ్చిన వారినిచూచి పాపారాయుండు యేమంటాడంటే,
 నాదుమాటలు వినండిమీకు మద్దాలవేంకన్నా
 వొంటరిగా నిలిచితిమి మనము కొటలు యెందుకు
 అన్నతమ్ములు బావమరదులు అందరు చచ్చిరి
 కాజగారిని జంపినాము పేరుకెందినాము
 రచ్చబండ రేవులకాడ పాపారాయుండు
 మండివేసి కొలువుతీరెను పాపారాయుండు
 బాకుతీసి రొమ్మునగుద్ది భూమిన యొరిగెను
 వానివెంటనే కొలువుతీరెను మద్దాలవేంకన్నా
 బాకుతీసి రొమ్మునపొడిచి భూమిన పడినాడు
 వానివెంటనే కొలువుతీరెను మిరియాలశీతన్నా
 బాకుయెత్తి రొమ్మునవేసి భూమినపడినాడు
 అందరును చచ్చినారు యానిమిషంబులోనా

వ. అంత సాపారాయుడు తానువచ్చినపని ముగిసిందనియు
మనబంధువులు అందరను చచ్చినవెనుక బాబ్బిలి కోటలు మనకు
యెందుకని జెప్పి రచ్చబండ రేవులకాడకువచ్చి తమతమ బాకులుదీసి
తమకుతామే రోమ్మున పొడుచుకొని ప్రాణములు విడుస్తారు.

సాపారాయుడు చచ్చినసంగతి ప్రాంచియెరిగెను
రాజుగారిని చంపినసంగతి ప్రాంచియెరిగెను
ఇకను యెండరున్నారో బాబ్బిలి కోటలో
నిమిషమైనా యుండకూడదు కోటకు లోగాను
కట్టినారు డేరాలంతయు గాడిబండ్లమీద
యెత్తినారు డేరాలంత యెద్దుల మీదాను
యిరువై నాలుగు వేలకళముతో ప్రాంచివచ్చినాడు
మున్నూటితో తిరుగవలెను ప్రాంచిదొరగారు

వ. సాపారాయుడు వచ్చి రాజుగారిని చంపినదియు, తనకు
తానే పొడుచుకొని సాపారాయుడు చచ్చుటయు యెరిగినవాడై
యింక నిచ్చటవుంటే యేమి అపాయము వచ్చి సంభవించునో యని
చింతించి ఇరువై నాలుగువేల కందుతో వచ్చి మున్నూటితో ప్రయా
ణమై రాజమహేంద్రమునకు పోవుచున్నాడు.

రాజమహేంద్రము జల్లాచేరెను ప్రాంచిదొరగారు
అనందరాజును బిల్వనంపెను ప్రాంచిదొరగారు
ప్రాంచివారి బేటికివచ్చి సలాము చేసెను
యిరువురున్ను కుర్చీమీద కొలువు దీరినారు
పిన్నయ్యేడి పిన్నయ్యేడి ప్రాంచిదొరగారు
తెల్లవారిలే రాజుగారికే పట్టము గట్టుతాము
శ్రీహర్యయ పన్నెండులక్షల పయికము కట్టవలెను
తెల్లవారిలే పన్నెండులక్షలు పైకము కట్టవలెనని
యింతలోన చెల్లుకున్నారు విజయరామరాజు
ముందుపయికము కట్టను మీరే లేవండి
నమ్మివచ్చిదా తోడ్కొనిపోతివి ప్రాంచిదొరగారు
బాబ్బిలివారిని జంపినావు ప్రాంచిదొరగారు
యీవిధంబుగా పలికినాడు అనందరాజు
ఖయిదులోపల వుంచినారయ్య రాజనుగనుకాను
అప్పుడేలా గున్నాడండి అనందరాజు

మంచిమంచి గుఱ్ఱములను యమ్మివేసినాడు
మంచిమంచి యేనుగులను యమ్మివేసినాడు
ఆరులకుల పయికమప్పుడే చెల్లించినాడు
పుదుచ్చేరి చేరినాడయ్యా ప్రాంచిదొరగారు

వ. ఈలాగు ప్రాంచిదొర రాజమహేంద్రము చేరి ఆనంద
రాజును పిలిపించి ఆతడు ప్రాంచి బేటికివచ్చి తనపిన్నయ్యగారు యెక్క-
డని యడుగా అందులకు ప్రాంచి ఆతనిని చూచి మీ పిన్నయ్య
మాటవిని నేనుపోయి బాష్పిలి కోటను ముట్టడించి స్త్రీహత్యయు శిశు
హత్యయు జరిపించినాను ఇకవయి నాలుగువేల డండువెళ్ళి మున్నూ.
టితో తిరిగి వచ్చితిమి తెల్లవారితే పన్నెండులకుల పయికం చెల్లించ
వలసి యుండగ యంతలోకే మీ పినతండ్రి విజయరామరాజు చెల్లు
కొనినాడు ముందుగ మాకు చేరవలసిన పన్నెండులకుల పైకము
చెల్లించుమని ఆనందరాజును ఖయిదులోవుంచి ఆరిని వలన పన్నెండు
లకుల పైకం వుచ్చుకొని ప్రాంచిదొరగారు పుదుచ్చేరి చేరుకుంటాడు.

వారికథలు యాలాగున్నది పుదుచ్చేరిలోన
అప్పుడేలాగు వున్నాడయ్యా వెంకట్రాయుడు
రాజాహారము యేలుతున్నాడు వెంకట్రాయుడు
యాత్రై మువ్వరు యెల్కాదొరలు వెంటనెయున్నాడు
పినతల్లి జగ్గమ్మదేవి వెంబడి యున్నాది
పన్నెండేండ్లు బోయినసంగతి యేమిజగ్గయ్య

వ. బాలుడు వెంకట్రాయునికి పన్నెండేండ్లు సరియగు నప్పటికి
తనపినతల్లి జగ్గమ్మవలన పన్నెండేండ్లకు ముందుజరిగిన బాష్పిలి జగడ
మును గురించి కోళ్ళపంచెము మొడలగు తన తండ్రి రంగారాయుడును
పినతండ్రి వెంకట్రాయుడును వీరస్వర్గము జెందినది తెలుసుకొని
కోపమును వహించి పైసంగతులను గోల్కొండ పాత్రాకు తెలుపుట
కొరకు సపరివారముగా గోల్కొండకు బోవుచున్నాడు.

యెన్నడురాని కోపముగలిగె వెంకట్రాయునికి
అంతపనికి వచ్చినాడా విజయరామరాజు
పుదుచ్చేరి యేలేటివాడు ప్రాంచిదొరగారు
మాకోటలు గోలుపుచ్చెనా ప్రాంచిదొరగారు
అచ్చటనుండి వచ్చినాడయ్యా వెంకట్రాయుడు
తన్నుకొలిచే రాణువలంకా రానువిరిచినాడు

యాభై ముగ్గురు యెల్మాదొరల వెంటతీసుకొని
గుర్రమపుడు యెక్కినాడు వెంకట్రాయుండు
యాభై ముగ్గురు యెల్మాదొరల వెంబడివస్తారు
గోల్కొండ చేరినారుగా వెంకట్రాయుండు
భాతాపుల దర్శనమునకు వచ్చియున్నాడు

వ. గోల్కొండకు పోయిన వెంకట్రాయునికి ఆరు నెలలైనప్పటికి భాతాదర్శనం లభింపనందున పడమటిసీమ హుండియాకల నడ్డగించి కనుమ వచ్చియుండగ హర్కారులు ఈసంగతి భాతాకు తెల్పగ హుండియాకల నడ్డగించినవాడు యెటువంటివాడో చూడవలయునని భాతా స్వయముగా కానుకాడికి వచ్చేవరికి వెంకట్రాయుడు యెదురేగి భాతానుతోడితెచ్చి కొలుపుతీర్చి జరిగిన సంగతులను నివేదించి యెప్పటియెటుల బాబ్బిలికోటను తనకివ్వవలెనని యడుగగా భాతా బాలుని వెంటనిడుకొని బాబ్బిలి కోటకువచ్చి తానే స్వయముగ వెంకట్రాయునికి పట్టముగట్టి పెడలుచున్నాడు.

ఆలోచన చేసినాడు వెంకట్రాయుడు
పడమటిసీమ హుండియాకలు వస్తున్నాది
కనమకాచి యున్నారయ్య వెంకట్రాయుండు
ఆచ్చటనుండి వచ్చినారు హర్కారులపుడు
భాతాపుల బేటికివచ్చె హర్కారు లపుడు
సలామయ్య సలామయ్య భాతాదొరగారు
పడమటిసీమ హుండియాకలు తీసుకొచ్చినాడు
కనమకాచి యున్నాడయ్య యీవేళలోనా
అట్టిమాటలను యేచున్నాడు పాతాదొరగారు
హుండియాకలు కొట్టెడివాడు యెటువంటివాడు
యేమాటిడండు వెంటతీసుకొడి పాతాదొరగారు
కనుమకాడికి వచ్చినాడు పాతాదొరగారు
కుర్చీమీద వున్నాడండి వెంకట్రాయుడు
భాతాపుల కన్నులచూపె వెంకట్రాయుండు
యెదురుసేవకు యేడడుగులు ముందుగ నడిచెను
యెవరితాలూక యున్నారండి పాతాదొరగారు
బాబ్బిలివారి తాలూకాయని తానుకెప్పినాడు
బాబ్బిలివారి తాలూకాయంటే నీవెవ్వరు యున్నాడు

రంగయ్యదొర కుమారుడు వెంకట్రాయుడు
 హుండిగొట్టిన సంగతియేమి వెంకట్రాయుడా
 బాబ్బిలిగొట్టిన సంగతియేమి భాతాదొరగారు
 రాజుగారిని ప్రాంచివారిని పామిలంపిరిరి
 బాబ్బిలిగోట గోలుపుచ్చిరి భాతాదొరగారు
 అడు నెలలు శర్మగారుగాది భాతాదొరలూదా
 నీశ్వరనమునకు కాదియుంటిని భాతాదొరలూదా
 నేటివరకు కనుమగొట్టి కాదియుంటినయ్యా
 నాగోటలు గోలుపోయి పన్నెండేళ్లయె
 తల్లిగారు మల్లమ్మదేవి యలపడ బంపింది
 అపుడునేను సంవత్సరపుబిడ్డను భాతాదొరగారు
 గారాభంబున పెరిగినను జేటికివచ్చితిని
 యెప్పటివలెనే బాబ్బిలిగోట మా కేయివ్వండి
 విన్నతోడనే గోపమువచ్చె భాతాపులకుదా
 దుభాసి లక్ష్మయ్యకు బాలులువ్రాసేను
 బాలునియెత్తి వాడిమీదబెట్టి ముద్దులాడెను
 యేనుగమీద అంబారి కట్టించినాడు
 అంబారిలోన కొలుపుతీర్చిరి వెంకట్రాయుణ్ణి
 నాలుగువీధులు త్రిప్పినాడయ్య వెంకట్రాయుణ్ణి
 యుల్బాయలు యిచ్చినాడయ్య భాతాదొరగారు
 రెండువేల రాణువులను పెట్టదీసుకొని
 బాబ్బిలికయినా వచ్చినాడయ్య భాతాదొరగారు
 యెప్పటివలెనే బాబ్బిలిగోట పట్టంఁజెను
 రత్నఖచిత తగత్తుమీద కొలువుంచినారు
 చేతనున్న శిఖాపుంగరము చేతపెట్టినాడు
 యెప్పటివలె బాబ్బిలిగోట యేలుతున్నాడు
 అప్పుడేమని జెప్పినారు భాతాదొరలూదా
 నీతండ్రులు పిన్నతండ్రులు వెంకట్రాయుడా
 నాకెరుక చేయక బాబ్బిలిగోట గోలుపుచ్చినారు
 అలాగు కేయవలదురా వెంకట్రాయుడా
 నెలనెలకు రాజడిగినయొక్క సంగతులయితేను
 నాకు తెలియ పరచండయ్య వెంకట్రాయుడా

కోటమీదకు పరాయివాడు కాంగ వచ్చితేను
 కావలసిన నీళ్ళందులు నేనుబంతుకాను
 యోచన లేక పనులుమీద చేయవలడయ్య
 యారీతిగ బుద్ధులయిన మాటలుకెప్పేను
 అక్కడనుంచి ప్రయాణమాయెను బాటాదొరలుదా
 గోల్కొండకు వచ్చినారయ్య బాటాదొరలుదా
 వ. బాబ్బిలినుండి మరలివచ్చిన బాటా దుభాసి లక్ష్మయ్యకు
 పిలిపించి విచారణ నలిపి వానిని యేనుగ కాలిక్రింద త్రొక్కించు
 చున్నాడు. వెంకట్రాయుడు అతి వైభవముగ బాబ్బిలికోటను యేలు
 చున్నాడు.

దుభాసివారి లక్ష్మయ్యను కొలుపుకుపిలిపించి
 ప్రాంచివారిని నమ్మక నేను దుభాసి లక్ష్మయ్య
 నిన్ను నేను పంపనైతి దుభాసి లక్ష్మయ్య
 మోసముచేసి బాబ్బిలికోట గోలుపుచ్చినావు
 వానిని యేనుగయొక్క కాలిక్రింద త్రొక్కించినాడు
 బాబ్బిలికోట యేలుతున్నాడు వెంకట్రాయుడు
 రంగరంగ వైభవముతో యేలుతు వున్నాడు
 శృంగారముగ బాబ్బిలికోట యేలుతు వున్నాడు
 చదివినవాడు విన్నవాడును సాభాగ్యంబులును
 పుత్రభాగ్యము గల్గిభూమిలో పొందుగ యుందుడు
 శత్రుకూటము చేతురయ్య సొంపుగ జదివితేను
 వ్రాయనయితి బాబ్బిలివారి వాంచల కథలుదా
 తప్పలాప్త లున్నప్పటికి దయయుండినాపై
 తప్పలుదోవ వొప్పలు మీదయతో చేసుకొనిన
 శ్రీహరివారికి నకలనంపదలు స్థిరమైచేయును
 బాయక నెప్పుడు గలుగువారికి భోగభాగ్యములు

పెద్ద బాబ్బిలి రాజకథ

సంపూర్ణము

పుస్తకముల జాబితా

-:-:-

పంచనగ్రంథములు	రు.అ.	రు.అ.
శ్రీ మహాభక్త విజయము-నాగయ్యమైన	పంచపాండవుల వనవాసము	1- 8
కాళిలింగోదేందు, అందమైన చాక	పంచపాండవుల ఆజ్ఞాతవాసము	2- 0
టైలో 486 పేజీలు గలవి	సతిమహారాజకథ	0-12
కుకన పత్రి కథలు	అభిమన్యుని యుద్ధం	1- 8
కాలనాగమృతకథ	అలి అరున	1- 0
పెద్దబొబ్బిలిరాజు కథ	నల్లబాకాలికథ	1- 0
కీలంకురాజు కథ	కుటుపని	1- 4
సన్యాసమృత కథ	భట్టి విక్రమాదిత్యుని కథలు	8- 8
భద్రాచల రామదాసు	తెయి శిరస్సులు ఖండించిన అశూర్య	
యడ రామదాసు	చింతామణి	4- 0
కుశలక యుద్ధము	శ్రీ భక్త విజయము	1- 8
కుశలకకుచ్చల చరిత్ర	మైరానా చరిత్ర పెద్దది	1- 0
కాంధోజిరాజు కథ	హరిశ్చంద్ర వచనం పెద్దది	1- 0
రామమృతకథ	శ్రీ పోతులూరి వీరబ్రహ్మముగారి	
లక్ష్మమృతకథ	జీవిత చరిత్రము	8- 8
దిన్నమృతకథ	శ్రీ సిద్ధయ జీవితము	1- 8
ఆరుమరాటిలికథ	శ్రీ గరుడపురాణము	1- 0
గయోపాఖ్యానం జంగంకథ	మదనకామరాజుకథ	2- 0
పురూరవచక్రత రికథ	రాశీరామేశ్వరమణిలికథలు	2- 0
తెనాలిరామకృష్ణునికథ చిన్నది	శ్రీలక్ష్మణకథలు 1, 2, 8-భా.	1- 0
తెనాలిరామకృష్ణునికథ పెద్దది	బమ్మెర పోతన చరిత్ర	0-12
శ్రీ భక్తవిజయము	నారదుని కథలు	1- 0
పరస్వతీ కల్యాణ పాటలు	వట్టుక్రవరుల కథలు (ఇంద్రకాంతపు	
పక్కభాయి చరిత్ర	కథలు)	0-12
సలచరిత్ర ద్వీపద	శ్రీ రామాశ్వమేధయాగము	8- 0
శ్రీ నాథకవి	వరక రహస్యము	0-12
పరమానందశిష్యులు	మాఖపురాణము	1- 8
కములవాడ భీమకవి	విష్ణుపురాణము	2- 0
హాజాబాదాసు	కా రికపురాణము	1- 0
అరబియన్ పైట్సుకథలు	శివగీత	1- 8
రంగిడెందురాజుల కథలు	శబారచంద్రిక, శ్రీ మహాకాళి నుబ్బ	
పదువారురాజుల కథలు	రాయకృత ఆంధ్రనిఘంటువు	10- 0
రాశీమేత్ర మహాత్మ్యం	ఇండియన్ సీనర్ కోడ్	6- 0
శ్రీమద్రామాయణ సంగ్రహం	క్రిమినల్ ప్రాసీజర్ కోడ్ క్రాత్ర	
శ్రీ రామవనవాసము	కూర్పు	7- 8

వి. కృష్ణ బుక్స్ డిపో, తపాలుపెట్టె నెం. 1805 మదరాసు-1

రూ. అ.	శ్రీ దత్త వర్ణన	రూ.
	శ్రీ దత్త వర్ణన	4- 0
శ్రీ దత్త వర్ణన	అంగీకార పత్రములు	1- 4
మహాయోగి శేషన కవీంద్రుని చరిత్ర నాట్యము	యూనానిక ద్వైతము	0-12
మైనలైండు, అంద మైన బాకలుతో	ఆయుర్వేద వైద్యము	0-12
హతయోగ ప్రదీపిక	విష వైద్యము	0-12
శేషన పద్యము టీకా తాత్పర్య	ధన్వంతరి వైద్య చికిత్సాసారము	0-12
సహితము	బసవరాజీయము అంధ తాత్పర్యము	12- 0
అంధుని సంగ్రహము టీక	ధన్వంతరి	8- 0
తారకామృత సారము	అంగీకార వైద్య చింతామణి	6- 0
అత్మభోదామృత శత్రుము	అంగీకార పత్రము	6- 0
కాలజ్ఞాన తత్వములు	సర్వకాంత్రము	0-12
వచన కాలజ్ఞానము	నల్లమపాక కాంత్రము	1- 0
భగవద్గీతా సంగ్రహము	మిలిటరీ పాక కాంత్రము	1- 0
శేషనయోగి పద్యరత్నములు	రసయోగ రత్నాకరము	1- 0
భగవద్గీత మూలము	అగ్ర స్తవనమాలికామృత కాంత్రము	1- 8
భగవద్గీత శ్లోక తాత్పర్యము	కృష్ణ గోమయ చికిత్సలు	0-12
సుజ్ఞాన రత్నావళి	కృష్ణ బై రాగ చికిత్సలు	0-12
కుక్కుట వృక్ష వైద్యము	మర్మకావ్యము	0- 8
నీలికాంత్రము	అనుపానము	0- 8
శేషన పద్యములు	సహజ వైద్యము	0- 8
శ్రీరామగురుభోధామృత సారము	ప్రణాళికలు	0-12
అడవి గోవింద నామములు	సుఖగోగ చికిత్స	0-12
కాంతి గోవింద నామములు	అనుభవ వైద్యము	4- 0
స్వరచింతామణి అను స్వరకాంత్రము	వసుధాపాతము (గుణపాతము)	5- 0
రాజయోగానందము	సుఖగోగ చికిత్సా రత్నాకరము	1- 0
గురుకవ్య సంవాదము	నాడి పరిజ్ఞానము	1- 0
శ్రీకృష్ణ శీలాచారంగిణి (మూలము)	ఆయుర్వేద సంగ్రహము	0-12
గీత గోవిందము అష్టపదులు	సర్వజ్వర చికిత్సలు	0-12
తూము నరసింహదాసు కీర్తనలు	కుసుమగోగ నివారణ	1- 0
వైద్య గ్రంథము	గృహ వైద్యము (1, 2-భా)	1- 8
పులిపాణి వైద్యము	శ్లోతిమగ్రంథము	
అధునిక మౌనసిక చికిత్స	జాతక మారాండం 1, 2, 3	6- 0
నాటిజ్ఞానము అంధ తాత్పర్యము	శ్లోతిమరహస్యబోధిని 1, 2	4- 0
నిద్రామాలికారహస్యము యంత్ర	సామన్య రత్నాకరము అట్టలైండు	8- 0
యంత్ర సహితము	జాతక మగృహబోధిని	2- 8
నూతన అలోపతిక్ టూనిక్ టూనిక్	మహా రుద్రాక్షము, సటిక	2- 0
తెలుగు అండ్ ఆయింట్లు మెంటుగ్ డ్	శ్రీకృష్ణమిక్రీయ దశాధిక్తి నిర్ణయము	1- 8
ఆయుర్వేద అండ్ అలోపతిక్	శ్లోతిమ ఫలప్రదర్శిని	1- 0
ఇంజిన్ వాగ్ డ్	శ్లోతిమ ఫలప్రకాశిక	2- 8
నూతన వైద్య సంగ్రహము	జాతక చంద్రిక	1- 0

శత్రుహానకాస్త్రము మరియు

అద్వైతయోగము

అద్వైతబ్రహ్మ ఆహారకాస్త్రము

కాలామృతము

పుట్టుమచ్చలుకాస్త్రము

రట్టమరికాస్త్రము

సకలసుగుణ అద్వైతాధీశిక

వంచపక్షికాస్త్రము, శేరశప్రశ్న

కాస్త్రము ఉత్తమప్రశ్నము

శతనకాస్త్రము

బృహజాతకము, సాంద్రటికా తాత్ప

ర్యము

శ్రీజాతకము

మననజాతకము

వక్రమృతకాస్త్రము (కోడిపంచముల

ప్రతి)

జ్యోతిషబాలశిక్ష

సామృద్ధికాస్త్రము

సాలకాలంకారము

అమృతామృతాస్త్రం

వక్రవచించితామణి

గౌళికాస్త్రము, తెనుగువచనం

సహజేవప్రశ్న కాస్త్రము

జ్యోతిషఫలగ్రంథం పెద్దది

భజన కీర్తనలు

మారనరామాయణ భజనకీర్తనలు

బుద్ధిమతీవిలాసము భజనకీర్తనలు

కృష్ణల భజనకీర్తనలు

వశల భజనకీర్తనలు

రామదాసు భజనకీర్తనలు

ప్రహర భజనకీర్తనలు

భక్తాంజనేయరామాయణ భ॥ కీ॥

త్యాగరాయకృతులు

కీర్తనదాసు కీర్తన

పెద్దదాసు కీర్తన

అధ్యత్మరామాయణం

నాటకములు

విమలమారు హరిశ్చంద్రనాటకం

విమలమారు కళాపూర్ణోదయనాటకం

శివాక్షి రామాయణము

గరుడాచల నాటకము

1- 8 సారంగధర నాటకము

1- 8 తిరువక్రూరు హరిశ్చంద్రనాటకము

1- 0 నుబ్బకవి ప్రహర నాటకము

1- 0 యుగదూరు కంఠసంధనాటకము

1- 0 సైంధవ పరాభవనాటకము

1- 0 యక్షప్రశ్నలు

మైరావణ యక్షగానం

1- 0 మణిగుంట శశిశేఖనాటకం

0-12 పూసపాటి శశిశేఖనాటకం

వేములపల్లి విరాటపర్వనాటకం

5- 0 వేములపల్లి బ్రహ్మచారిలాటనాటకం

0-12 చింతగుంట గయోనాటకం

0-12 నూత్నరామనాటకం

చుక్కలూరు రామనాటకం

0- 8 ద్రౌపదిసప్తపదనాటకం

0- 8 వేములపల్లి ఉపాపరిణయనాటకం

0- 8 సంతవేలూరు రామనాటకం

0- 8 పిరభద్రనాటకం

0- 8 ధర్మాంగదనాటకం

0- 4 శేటలూరు మైరావణనాటకం

0- 8 పోతులూరి వీరబ్రహ్మంగారి నాటకం

0- 2 నెంకటంపల్లి గయోపాఖ్యాననాటకం

1- 0 శ్రీమహాభారత నాటకములు

10 పద్యములు చేరినవి

0-12 హాస్యనామములు

0-12 గణపతిసహస్రనామం

0- 8 లలితసహస్రనామస్తోత్రం

0- 8 శ్రీరామసహస్రనామస్తోత్రం

0- 8 శివసహస్రనామస్తోత్రం

0- 8 విష్ణుసహస్రనామం

1- 0 ఆంజనేయసహస్రనామస్తోత్రం

0- 2 సుబ్రహ్మణ్యసహస్రనామస్తోత్రం

0- 8 లక్ష్మీసహస్రనామస్తోత్రం

0- 2 విశ్వేశ్వర పూజావిధానము

1- 0 ముకుందమాల

వ్యవసాయ ముహూర్తదర్శనము:

0-12 601 వ్యవసాయ సామెతలు గలవి

0-10 గ్రంథసంధాత సేదనూరి గంగా

2- 0 ధరము ధర

పాటలు
ప్రపంచచిత్రము
గుమాస్తూ హాస్యపాటలు

కనకవళి పాటలు
గోవిందునిపాటలు
చలో మోహనరంగ
న్యూపాంగ్స్
కామిక్ పాటలు

పెండ్లిప్రయత్నాలు
గీతారసారకీర్తనము
శ్రీ పాటలు 26 పాటలుగలవి

దశరా పద్యములు
నూతన పెండ్లిపాటలు
డొర్మి కాడేవి నిద్ర
మేలుకొలుపులు
మంగళ హారతులు

ధర్మగాథా కాదము
శ్రీకృష్ణ జననము
క్రాంత మంగళవార పాటలు
గీతాడేవి వేవిశ్వు

వీర సమర
కుశనీ దళము
గంగాగారి సంవాదము

చిలుక రాయభారము
లక్ష్మణదేవర నవ్వు
కోలాట కీర్తనలు

పూర్వకవుల పద్యకావ్యములు

పాండురింగ మహాశక్తి
మనుచుత్ర
మొల రామాయణం
రామవిలాసం

తెమిని భారతము
బమ్మెర పోతన రత్నములు గాథ
శృంగార వైషధము

వ్రతములు

28 వ్రతములు
6 వ్రతములు
సత్యనారాయణవ్రతం
కేదారీశ్వర వ్రతకల్పము
ప్రసాదవ్రతకల్పము

అన్యూహరిదండకం	0- 1	అంజనేయదండకం	0- 1	శ్రీరామదండకం	0- 1	నామరామాయణం	0- 1	దండకరత్నములు	0- 6	శ్రీరామకామ మహాత్మ్యం	0- 2	పోతేరమ్మదండకం	0- 2	మంగ్రములు	0- 8	మహామంగ్రరహస్యం మర్కతాస్త్రం	2- 8	బాలగ్రహదోషచికిత్స	0- 2	సకలదేవతల వశికరణ యోగములు	1- 4	యాళి మంగ్రరహస్యములు	2- 0	శ్రీకృష్ణ గారడీ వినోద రహస్యం	1- 4	అత్యద్భుత మాయాబాల మర్కతా	0- 1	స్త్రీము-నాగ్యమైన క్యాలితో	0- 1	బెండు, అందమైన బాకెట్టుతో	0- 1	420 పేజీలు గలవి	4- 0	శతకములు	0- 1	ముఖం	0- 1	జీవా	0- 1	గుమతీశతకము	0- 2	0- 4	కృష్ణశతకము	0- 2	0- 4	వేమనశతకము	0- 2	0- 4	వమరశతకము	0- 2	0- 4	వమరీశతకము	0- 2	0- 4	దశరథీశతకము	0- 4	0- 4	బాలరామాయణము	0- 2	0- 4	భాస్కరశతకము	0- 2	0- 8	నరసింహశతకము	0- 4	0- 10	గీతేంద్రమోక్షము	0- 4	0- 10	గుక్మిటీకల్యాణము	0- 4	0- 10	పెద్దబాలశతీ	0- 12	అమరకోశము ప్రథమ	0- 12	కాండము	0- 4	0- 12	,, (ప్రకాండము) అట్టబెండు	8- 8	రామతారకశతకము	0- 4	రామరామశతకము	0- 2	మల్లిఖార్జునశతకము	0- 4	నారాయణశతకము	0- 2	భారతపావిత్రీ	0- 2	కాళాశ్రీశతకము	0- 4	ఆత్మలింగశతకము	0- 2
---------------	------	-------------	------	--------------	------	------------	------	--------------	------	----------------------	------	---------------	------	-----------	------	-----------------------------	------	-------------------	------	-------------------------	------	---------------------	------	------------------------------	------	--------------------------	------	----------------------------	------	--------------------------	------	-----------------	------	---------	------	------	------	------	------	------------	------	------	------------	------	------	-----------	------	------	----------	------	------	-----------	------	------	------------	------	------	-------------	------	------	-------------	------	------	-------------	------	-------	-----------------	------	-------	------------------	------	-------	-------------	-------	----------------	-------	--------	------	-------	--------------------------	------	--------------	------	-------------	------	-------------------	------	-------------	------	--------------	------	---------------	------	---------------	------

పదములు	ఇంగ్లీషు తెలుగు మిడియం డిక్టరీ	
ధర్మాంగదచరిత్ర-పాముపాట	0- 8	బంగారులు వూరి క్యాబిన్
గంగావివాహము	0- 6	తెండు 1000 పేజీలు
కుశలాయకము	0- 6	అరటిచెట్టు బాలకిత్తు
వరహవతారము	0- 4	పరమపదసోపానపటము
అశ్వునిమూర్తి పదము	0- 4	ముగ్గులపుస్తకము
అంకాయాగము	0- 4	దశావతార మతలలు
ప్రహ్లాదచరిత్ర పదం	0- 4	వరక మర్మములు
శశిరేఖపరిణయం పదం	0- 8	శానక భావోద్ధిని
ఇతర గ్రంథములు		సంగీత విద్యాభోధిని
ఆంధ్రద్రవిడబాలకిత్తు (తెలుగువాని)		త్యాగరాయకృతులు పెద్దది
అరవము సేర్పకొనుటకు)	0- 4	జయరామ బాలకిత్తు
ఆంగ్లో తెలుగు ప్రయమా	0- 8	పెద్దబాలకిత్తు
హిందీ తెలుగు ప్రయమగు	0- 8	మాధవదాసు చరిత్రము
గణితభోధిని (మానావశిక్షణం)	0- 8	సవారివిశ్వేశ్వర సంవాదము
ఎక్సాల్ (100 గలది)	0- 1	సౌందలహా
ఆనంద ఆంగ్ల బాషాభోధిని	4	శివానందలహరి
ఇంగ్లీషు తెలుగు విద్యాభోధిని	1- 0	పంచభాషలభోధిని
హిందీ తెలుగు విద్యాభోధిని	1- 4	కెచుక్కు పగటిచుక్కకథ

వసిష్ఠ ప్రాక్తమగు పులిప్పాటి వైద్యము

ఇది ఒక గొప్ప అనుభవనీయమైన గ్రంథము. మంచి అట్టతెండు.

పులిప్పాటి వైద్యగ్రంథము చాల ప్రసిద్ధిచెందినది. పూర్వకాలమున లోకోపకారకమైన వసిష్ఠమహర్షి పులిప్పాటిమహాముని పుంగవునకు ఉపదేశించిన వైద్యరహస్యము అన్నియు ఈ గ్రంథములో చక్కగ వ్రాయబడియుండును. మానవులకు ఆయుర్వేదమే ముఖ్యమైనది. ఆయుర్వేదమనగా ఆయువును వృద్ధిచేసుకొను విధానంబులను తెలుపునది అని అర్థము. అట్టి ఆయుర్వేదమే వైద్యకాస్త్రమనబడును. శరీరంబు రోగంబులతో నిండియున్నప్పుడు అట్టి రోగంబులను పోగొట్టుకొనుటకు వైద్యకాస్త్రంబునందు చెప్పబడిన ప్రక్రియలను చేయవలయును. శారీర, ముక్రుత, చరకాది వైద్యగ్రంథంబులలో చెప్పబడియుండని యోగంబులు యీ గ్రంథంబులో గలవు. వైద్యకాస్త్రములను చదువనివారుకూడ యీగ్రంథంబును చదివి రోగంబుయొక్క లక్షణంబులను గురించి, తగిన మందులను చేసుకొని ఉపయోగించి మందు ఆరోగ్యంబును పొందవచ్చును. చక్కని అనుభవమైన తెలుగు భాషలో వ్రాయబడినది.

ఇందు సకల జ్వరంబులకు మాత్రలు తయారుచేయు విధంబులు, సమస్త రోగములకు మార్గములు, అనేక శిష్యాములు, కషాయములు, మైనములు, తైలములు, భస్మములు, ద్రావకములు, రసాయనములు, గుళికలు, సింధూరములు, ఘృతములు, కజ్జలి, బొప్పిదములు, కుప్పకట్టు బొప్పిదములు, చమరులు ముఖవ్యాధులకు మొలములు, పలాములు, పర్మకులు, తాళకపుకట్టు, వ్రణవైద్యము మొదలగు అనేక విధంబులగు వైద్యములు తయారుచేసుకొను విధానములు తెలుపబడినవి. 2-0-0

సి. వి. కృష్ణ బుక్స్ డిపో, తపాలాపెట్టె నెం. 1805 మదరాసు-1

శ్రీ గరుడపురాణము-పంచనము

ఈ పురాణంలో ఆ నేక రహస్యముయిన విషయములు వివరింపబడియున్నవి. శ్రీ గరుడంతునకు శ్రీమన్నారాయణమూర్తి ఉపదేశించిన పురాణ గ్రంథమిది. దీనిలో మానవుడు మరణించిన తర్వాత ఆ ప్రాణవాయువు వాయు శరీరధారియై, యమలోకము చేరునట్టి విధము, వాని వాని పాపపుణ్య ఫలితములను యేదూపంలో అనుభవించడం, కైవస్వతపట్టణమునకు పోవునట్టి మార్గమునగల విశేషములు, సంవత్సర కాలము జీవుడు వడునట్టి బాధలు, యమలోకవర్తనము, నరకముల జేరు యముని కొర్రలో విచారణ, చిత్రగుప్తుని లెక్క పరిశీలనము, మరణించిన జీవునకు చేయవలసిన కర్మ విధానము కర్మ చేయుటవలన మరణించిన జీవుడు పొందునట్టి లాభము ఏ యే పాపములు చేసినవానికి యెట్టి లోకము, పుణ్యము చేసినవాడు యెట్టి లోకమును జేరును అనునట్టి విషయములు బహు విపులముగా వివరింపబడియున్నది. ఇటువంటి రహస్య విషయములను యీ గ్రంథము తప్ప మరేదియు చెప్పటలేదు. అందరికి తెలియునటుల నులభ శైలిలో వ్రాయబడినది. చిత్రములు గూడ కలవు.

కల 1-0-0

శ్రీ కృష్ణ గోసాయి చిట్కాలు

ఇందులో వ్యాధి లక్షణము, అందుకు తగిన చికిత్సలు వివరింపబడినవి. ఔషధముల వివరములన్నియు అనుభవపూర్వకమైనవి. ఎవరికి వారే వ్యాధికి తగిన ఔషధములను తయారుచేసుకొని వాడుకొనవచ్చును. కైదుగని సహాయ ముక్కరలేదు. ఇందులోని చిట్కాలు మూలికలతోనే కూడియున్నవి. తయారు చేసుకొను పద్దతులు చాలా వేల.

కల 0-12-0

శ్రీ కృష్ణ బైరాగి చిట్కాలు

ఇందులో సుమ స వ్యాధులకు చిట్కా వైద్యము వివరింపబడినవి. వ్యాధి లక్షణము, అందుకు తగిన ఔషధము తెలుపబడినది. చదవగలిగిన ప్రతివారు ఈ పుస్తకము సహాయముతో వ్యాధి నివారణకు తగిన విధమున చికిత్స చేయించుకొనవచ్చును. చికిత్సా పద్దతులన్నియు మూలికలతో కూడినవే. ఎవరికి వారే మందులను తయారుచేసుకొనవచ్చును. శ్రీ పురుషులకు సంభవించు వ్యాధులకు తగిన ఔషధములు వివరింపబడి యున్నవి.

కల 0-12-0

ఉత్తర రామాయణము (పద్యకావ్యము)

శ్రీ కంకంటి పాపరాజకవి, విరచితంబైన శ్రీమద్రామాయణమునందలి ఉత్తర కాండము! ఇందు రావణాదుల జననము, రావణుని చర్యలు, సీత వనవాసము, వశలవుల వట్టాభిషేకము, మొదలగు ఆ నేక ఘట్టములు కలిగిన ఈ గ్రంథమును రాయల ప్రాంతములోని బాలబాలికలకు పఠన గ్రంథముగా నేర్పఱుపబడుటచే పాఠశాల కనువగునటుల అతి కుద్రమైన గజా కాగితముల మీదుగా అచ్చొత్తించివారము. పూర్తి క్యాలిగ్రాఫ్ లైండు, పైన శృంగారమైన జాకెటు కవరు ఇటువంటి మేలైన యుత్కృష్టమైన పుస్తకము ఇదివర కెవరున్న ముద్రించి కలువరించి యుండలేదు.

కల 6-0-0

60X నాథరామాయణము (పద్యకావ్యము)

కల 6-0-0

తెనాలి రామకృష్ణుని కథ

తెనాలి రామకృష్ణుడు ఒక ఆంధ్రకవి. ఇతని యూరు తెనాలి. ఈతడు శ్రీ కృష్ణదేవరాయల యొద్దనుండి ఎనమడుగురు కవులలో నొకడు. సమయోచిత వాక్య నిర్వాహక మహాశక్తి సంపన్నుడు. ఈతడు వికటకవి యనియు రాయలవారి సభలో హాస్యకుడుగా నుండెననియు నితని విషయమై యనేక కథలు వాడబడుచున్నవి. ఈ గ్రంథమునందు రామలింగనికి సిద్ధుడు పుట్టెననుట, కాళికాదేవి ప్రత్యక్షమగుట, తాతాచార్యుల సందర్శనము, రామలింగుడు పికాచవేషమున ధరించుట, కవి ధూర్జటి హాస్యమూ బ్రకటించుట, సహస్రశుంభులు కవి నోడించుట, భట్టుమూర్తివలన మత్స్యాల హారము గైకొనుట, రామకృష్ణుని విద్యా వినోదములు, వేద్యకు స్వర్ణయోగం బుకు దేశించుట, చాటుధారా పద్యములు, దళావతార పద్యములు మున్నగువానిని నిబిడీకృతంబై చదువరుల కంతయు నాహాదము గూర్చునంతటి హాస్యరసముట్టిపడుచుండును. కావున ఆంధ్రభాషాభిమాను లీగ్రంథమును దప్పక చదివయే తీరవలయును. 1-0-0

కుక్కుట శాస్త్రము

అన్ని శాస్త్రములకంటె కుక్కుట శాస్త్రము ముఖ్యమైనది. అందులకే ప్రభుత్వమువారు సహితము దాని నాదరించుటకు మొదలుపెట్టిరి. ఈ గ్రంథమున గోళ్ళను పెంచు విధానము, కుక్కుట గోగముల నివారించు చికిత్సాక్రమము, ఉచ్చనీచ జాతుల దెలిసికొను పద్ధతులు, కోడిపండ్లముల జేయువారు, పండ్లమున జలయుగాంచుట, గ్రంథమును పరిశీలించి యారహాస్యముల గ్రహించినచో విజయమును సాధింపగలరు. జంతుశాస్త్రమును జదివి పశుసంపద నభివృద్ధి జేయునటుల, మా కుక్కుట శాస్త్రమును జదివి కుక్కుట సంపదను పెంపొందించి విశేషలాభమును గోరుచున్నాము. 0-8-0

అనుపానమంజరి

యీ గ్రంథము యింటిలో నుండిన ప్రతిచిన్న జబ్బుకు వైద్యుని వెతకవలసిన పని యుండదు. ఇందులో చిన్న చిన్న వ్యాధులనుంచి పెద్ద వ్యాధులవరకు చికిత్సాక్రమము ఔషధము తయారుచేసికొనుట, అనుపానక్రమము వివరింపబడినది. అదిగాక భిక్షువులు తయారుచేయు విధము, ఘృతములు మున్నగు ననేక ఔషధములు ఒకరి సహాయము లేకనే స్వయముగ యీ గ్రంథసహాయమున తయారుచేసికొనవచ్చును. 0-12-0

శృంగార గ్రంథములు

ఈ క్రింద కనుపరచిన పుస్తకములలో ఒక్కొక్క పుస్తకముపై వటుమాలో ముద్రించియున్నది. చదువుటకు యింపుగా నుండును. తీసి చదివిన వారికే దీని చిత్ర విచిత్రము తెలియును.

శృంగార పద్యము	0-4-0	కవిచాడపు	0-4-0
ఆధునిక కామశాస్త్రం	2-0-0	మూడుల మర్యము	1-0-0
సతిపతి వతుకాల రహస్యం	2-8-0	కళికర తంత్రము	1-0-0
పడకటింటి మచ్చట్లు	1-0-0	దాంపత్య రహస్యములు	1-0-0
పడకటింటి రహస్యము	1-0-0	ప్రేమ జాబులు	1-0-0
సతి పురుష రహస్యములు	1-0-0	మన్మథ సామ్రాజ్యము	1-0-0

భట్టి విక్రమోద్ధితుని కథ

దీనిలో భోజరాజు
...ను పెండ్లికొని
విక్రమోద్ధితు ముప్ప
...రెండు నేలలను
మెక్కినది. అదవయం
దారు నెలలు, యింటియం
దారు నెలలు గడవినది
యూ, భేతారుడు చెప్పిన
వెరువది నాలుగు కథలు
న్ను, ప్రతిమలు చెప్పిన
ముప్పది నాలుగు కథ
లున్ను, చాలాకాలము
రాజ్యముచేసిన విదమును
గలవు. ప్రతికథయు
బహువిచిత్రముగా జెప్ప
బడియున్నది. ఒక్కొక్క
కథకు తగినట్లు చిత్ర
మైన పటములతో

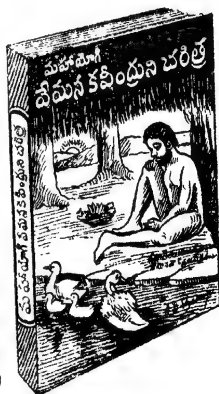
...చిత్రింపబడియున్నది. ముఖ్యముగా ప్రతియింటియందుండుటకు తగిన గొప్పకథ
పుస్తకము. దీనిని చదివినవారు మరే యేకథల పుస్తకమును చదువుటకు యిష్టపడరనుట
సత్యము. శాస్త్రమైన శాస్త్రాలోచనకు, అందమైన త్రివర్ణ శాస్త్రముతో 580 పేజీలు
గలవి. 8-8-0

మహాయోగి వేమన కవీంద్రుని చరిత్ర

(గంభీరకర్త: (విజ్ఞాన, విపులాంశ విమర్శనము)

నేదునూరి గంగాధరంగారిచే

ఇప్పటికి “వేమన - వేమన వెట్టివేమన్న” అని
చరిత్రలు వ్రాసినారే గాని; మహాయోగి, మహాకవిగా
శ్రీ వేమనార్యుని చరిత్రలు వ్రాయలేదు. ఎప్పుడు,
ఎక్కడ, ఏ వంశమున, వేమన జన్మించెనో నిక్కచ్చిగా
జేటివరకు తేల్చక వాదోపవాదములతో ముగించినా
రీ కవిపుంగవుని జీవితము — యీ యోగిపుంగవుని
గురించి విశేష కృషిచేసి నేదునూరి గంగాధరంగారిచే
చక్కని చరిత్ర వ్రాయబడినది. మాయా ఉద్యమ
మును భాషాభిమానులు తెలిసికొని అనందింపగలందు
అత అభిలషించుచున్నాము. 2-0-0

వేయి శిరస్సులు ఖండించిన అపూర్వచింతామణి

(కథా సృష్టి అండ్ రచన: కొవ్వలి)

ఈ గ్రంథము చాలా అపూర్వమయినది. ఇది వరకు తెలుగు భాషలో ఎన్నో నవలలు ప్రచురించబడినవి. కాని యీ నవలకు సమానమైన దీక్షియంతవరకు పుస్తక ప్రపంచంలో వెలవడలేదు. ఇది చదువుటకు ఆరంభిస్తే ముగించు వరకు క్రింద బెట్టును మన గురారు. కథా సంచిధానం ఆటవంటి రుచిని కలిగియుంది.

ఇందులో ఒక శ్రీ తన ప్రతిజ్ఞను నెరవేర్చుకొనుటకు నేయిమంది రాజపుత్రులను సంహరి

స్తుంది. ఒకదానికి మరొకదానికి పోలికే యుండదు. రాజపుత్రులు చేసే మాయాపాటలు, వాటికి తగినట్టు ఆ ప్రవరించి వాటిని ఎదుర్కొని ప్రతిదానిలోను జయమును సంపాదిస్తుంది. ఇంతటి కఠోర హింసా ప్రవర్తనరాలయిన ఆ సాహసశ్రీకి ఆహింసా పదతిలో నమ్మకమును కలిగించి ఆమెను జయించిన యువకుని యొక్క మార్గములు మహద్భూతాశ్చర్యములను కలిగించును.

ఇందు దొంగ బైరాగి మోసాలు, ఆమోసాల నెదిరించి తమ కిలమును కాపాడుకొన్న ఉత్తమ సతీమతలుల పవిత్ర గాథలు-చదివినవారిని పులకాంకితులజేసి, ఆశ్చర్య సంబ్రమాలలో ముంచెత్తి, ఆనందతరంగజ్వాలిల్లా ఊగులాడించే ఆ నేక విమద బీభత్స ఉదారఘటాంతలో నిండిన యీ గ్రంథము నవల ప్రపంచాని కొక కొత్త కానుక— పాఠకభాగిని కొక వరము! నాణ్యమైన క్యాబిన్లోబైండు. అందమైన ప్రతిర్ణ బాకట్టులో 584 పేజీలు గలవి. ధర, 4-0-0

జ్యోతిష ఫలప్రదర్శని

మన ఇంద్రులో ఏకభువార్యము చేయతలపెట్టినను యీ జ్యోతిషఫలప్రదర్శనిలో సకల విషయములు యిమిడియున్నవి. ఇందులో ఆరు ప్రకరణములు గలవు. ముహూర్తము, గోచారము, తారాబలము, రజస్వల సమయపు మంచి చెడుపు తెలుసుకొనుట ప్రకృతి యిత్యాదులందిమిడియున్నవి. మరియు శుభముహూర్తములు జ్యోతిషముల సహాయము లేకనే నిర్ణయింపవచ్చును. ధర 1-0-0

సి. వి. కృష్ణ బుక్స్ డిప్, తపాలుపెట్టె నెం. 1806 మదరాసు-1

శరీరమర్మ శాస్త్రము

ఒక అమూల్యమైన మానవశరీరమర్మ గ్రంథరాజము అనేక చిత్రపత్రములతో గలది. నీకు కావలసినదియు, నీవు చూడవలసినదియు చాల రోగులు వెదకిన కాస్త్రమిదియే.

ఆంధ్రదేశమంతటను నుప్రసిద్ధిచెందిన కవీశ్వరులగు బ్రహ్మశ్రీ పండితపురాణం నూర్యనారాయణ పీఠులవారిచే పరిశోధింపబడినది. దీనిని చదువ జరుగ సంతోషించుదురు.

ఇందు శ్రీ పురుష లక్షణములు, వారి అవయవములు పొందికయున్ను, వాటి అమూల్యమైన వుపయోగములున్ను, సాంసారిక కుఘము, కుటుంబ రహస్యం, సరస్వలూపములు, ఆరోగ్యశాస్త్రము గర్భరక్షణ, శిశురక్షణములు మొదలగునవియు, శ్రీ పురుష సార శరీరమున గల రోగములును, వాటిని నివార్చుచు చికిత్సలున్ను, సుహృదులు మర్యాదగా పూర్వకాలమున వ్రాయించిన గృహస్థాశ్రమ కుఘములు, వివాహితులకున్ను, వివాహము ముందుగానుండు,

చాలబాలికలుక అవశ్యకమైనవి. వీటిని విరివిగా చదివి తనివీల్చుకొలర. ఇట్టి అమూల్యమైన గ్రంథము. ప్రతికటుంబమున తప్పని సరిగా వుండదగినది. ఖల 8-0-0

సకల సుగుణ అద్భుత దీపిక

(బోధిమ పండితులచే కొనియేదబడుచున్నది)

ఇట్టి గ్రంథము ఇదివరలో కలుగజేయుండలేదు. సర్వజనులకు బోధపడునట్లు ఉత్తమగ వ్రాయబడెను. తారాబల, వాస్తు, ప్రయాణ, శతన, స్వప్న, రజస్వల, హస్తసామగ్రికము మొదలగు విషయములు ఎన్నియో కలవు. ఇందు నుమారు 180 విషయములు వరకు సవిస్తరముగ వ్రాయబడెను. ఈ గ్రంథమును తకసారి చదివిన బోధిమిప్పుని అవసరము లేకనే తమంతటతామే సకల విషయములను, అద్భుత విషయములను తెలుసుకొనుటేగాక, ఇతరులకుకూడ చూచి చెప్పవచ్చును.

అనేక తాటియాకుల గ్రంథముల పరిశీలించి వ్రాయబడెను.

ఇంకను ఎన్నో విషయములు కలవు. తకసారి చదివిన మీకే బోధపడును. 1-0-0

పరమానంద శిష్యుల కథలు

ఈ నూతన యుగమున మానవులకు ఆనందము లభించుట చాల యరుదు. అట్టి ఆనందమును బొందగోరువారు మాచే బ్రకటింపబడిన "పరమానంద శిష్యుల కథలు" అను గ్రంథమును ఒకసారి చదివి చూచిన జాలును. పరమానందయ్యగారి పేరులో ఆనందము, అతని యాశ్రమములో ఆనందము, శిష్యులలో ఆనందము, శిష్యుల చర్యలలో ఆనందము, అబ్బో! వేయేల! పుస్తకమంతయు ఆనందమయము. చదువ శీర్షిన పరివార చదివి తీరవలసిన గ్రంథము.

0-8-0

కాశీరామేశ్వర మణివీకథలు

కాశీరామేశ్వర మణివీకథలను గురించి విననివారుండరు. ప్రస్తుతములో యీ గ్రంథము విశేష ప్రచారమునందున్నది.

పూర్వకాలంబున బ్రహ్మానందయోగి యను ఒక యోగిపుంగవుడు కాశీకి బోవుచు తన వెంటనంటి కూడా వచ్చుచున్న శిష్యులకు మారాయాసంబు పోగొట్టుటకై తెలిపిన కథలను, కాశీరామేశ్వర యాత్రలో చేయబడిన మణిలలో శిష్యులకు కనబడిన విచిత్రముల విషయములను తెలిపిన కథలే కాశీరామేశ్వర కథలనబడును.

కథలు చదువుచున్నప్పుడు నిజముగ యిట్టి విషయములు పూర్వము భూలోకమున జరిగియుండునని తోచకమానదు. ఇందలి భాషాశైలి ద్రాక్షాపాకమును బోలియున్నది. హాస్యరసములైన విషయములు, విచిత్రములగు సంఘటనలు, ఆశ్చర్యకరములైన కలిగించు కథలు, కడుపుబ్బ నవ్వు పుట్టించు చిత్రవిచిత్రములు, చదువవలయునేగాని వ్రాయవలవిగాదు. ఈ గ్రంథమును వ్రాసినకవి తనకుగల భాషాజ్ఞానమును, లోకానుభవమును యిమిడ్చి వ్రాసియుండెను. ఒక కథ చదివిన వెంటనే రెండవకథ చదువవలయునను కోరిక తరంగములవలె ఉప్పొంగుచుండును. ఆంధ్రభాషలో యిట్టి గ్రంథము లేదు. ఇది ప్రతివారును, ముఖ్యముగ చదివి అనందించవలసిన ఒక ఉత్తమపుస్తకము. ఇందు విశేష సంతోషమును కలుగజేయు కథలు అనేకములు గలవు.

312 పేజీలు. చక్కని నేలురకము కాగితము కల 2-0-0

స్త్రీ భక్త విజయము

ఇందు మహాపతివ్రతల కథలు మృదుమధురముగ వ్రాయబడియుండెను. ఇట్టి మహాపతివ్రతల కథలు చదువుటవలన దుష్టప్రవర్తనలైనవారు కూడ తమ తమ చెడ్డ ప్రవర్తనలను వదిలి ధర్మమార్గముల ననుసరించి సంచరింతురని చెప్పుటకు ఎట్టి సందేహము లేదు.

మహా నిశ్చలభక్తరాండ్రైన పతివ్రతల కథలు చదువ జరుగ శరీరము భక్తితో తన్మయత్వము జెంది పులకాంకురితమగుచుండును. ఈ గ్రంథము నిజముగ భక్తలపాలిటి కల్పితరవుకంటిది. దైవము లేదని వాదించువారుకూడ యీ కథలు చదివినంతమాత్రము ననే తమ ఆభిప్రాయములను మార్చుకొని భక్తల ప్రభావములను తలంచుకొనుచు ఆశ్చర్యమును జెందుచుండురు. ఈ గ్రంథము భక్తల హృదయములకు రంజింపజేయు ననుటతో ఎట్టి సందేహమును లేదు. గ్రంథముయొక్క పేరును బట్టియే గ్రంథమునందలి విశేషము అను తెలుసుకొనవచ్చును. భక్తల ప్రభావములు ఈ గ్రంథములో విపులముగ తెలుపబడి యుండెను.

భక్తిరసమును వరిపించు విషయములు, అనందమును కలిగించు చక్కని శైలిగల వ్రాతలు, ఆశ్చర్యమును కలిగించు చక్కని శైలిగల వ్రాతలు, ఆశ్చర్యకరములైన ఘట్టములు—చదువువారి హృదయములకు అహోదమును కలిగించును భక్తిలేని జీవితము నిరర్థకము. భక్తిని వృద్ధిపరచుకొనుటకు యిట్టి గ్రంథములే ఆధారములు. నిజముగ ఈ గ్రంథము భక్తలపాలిటి రత్నముకంటిది. స్త్రీ భక్తవిజయమును యీ గ్రంథమునకు పాటియైన గ్రంథము కలగజాలలేదు. మహాచక్కని విషయములు.

ప్రతివారును ముఖ్యముగ చదువవలసిన గ్రంథము.

కల 1-8-0

శ్రీ పోతులూరి వీర బ్రహ్మంగారి జీవిత చరిత్ర

ఇయ్యది తేటమాటలతో నులభకైతిని ఆచార గోపాలమనకు అరమగునట్లు ముద్రింపబడినది. మూలములో లేని కొన్ని కొన్ని ముఖ్యాంశములును యోగాగారి వివరణములతోడి చక్కని పటములును నిండు బొంబడింపబడినది. పాఠీయు సీగ్రంథము నిమిడియుండ, భూదేవియైత, పంచబ్రహ్మల నిర్ణయము, తీర్థసేవ, తత్త్వవివరణము, తారకయోగము, కాలజ్ఞానగ్రంథరచనము, భవిష్యత్కాలజ్ఞానము, విగ్రహనిర్మాణము, బ్రహ్మముగారి ప్రపంచనిర్మాణ వివరణము, శ్రీ గాయత్రీ వివరణము, దైవవివరణము, యోగాసనముల లక్షణములు, సిద్ధని విజ్ఞాన ప్రకటనము. బ్రహ్మముగారి సిద్ధవటయాత్ర, సిద్ధని క్రితావేశము, బ్రహ్మముగారు సిద్ధనికి బోధించిన సిద్ధివిజ్ఞానము, బ్రహ్మముగారు సమాధియగుట, పోతులూరియ్య దేశయాత్ర, తుక్కరమ్మకావ్యము మున్నగు విషయములను జదువ జదువ పాఠకుల కంతయు భక్తి కైం గోత్సాహములు గలిగింపఁదగి ప్రశంసనీయములై విరాజిల్లుచున్న యవి. కావున సీగ్రంథము నెల్లరును కొని చదివి యునందించి పారమార్థిక విషయమును నులభిముగా గ్రహింపఁదగును. ఇది మానవకోటి కన్ని విధముల నుపయోక్తము కాగలదు. ముఖ్యముగా నెల్లరును జదివియే తీరవలయును. పైన కృంగారమైన జాకెటు కవన ముద్రించి యున్నాము. 1-8-0

శ్రీ సిద్ధయ్య జీవితము

“శ్రీ సిద్ధయ్య జీవితము” అను నీయుక్తమ వచనగ్రంథము. భక్తిరసపూరితము. ౪౪౫ పుణ్యములకు రాశియగు శ్రీ కాశియందు విజయసింగను త్పత్రియునకుఁగొమరుఁడై జనించి “అనందభైరవయోగి యను పేరఁ గొంతకాలము రాజ్యమునుధర్మముగాఁ బరిపాలించి ప్రజలచే సత్కీర్తివడసిన మహనీయ చరితుఁ డీ యోగిపుంగవుఁడు. ఒకానొక నెపముచే నీతఁడు మహమ్మదీయ కులమున ‘పీరుపాపీబు’ అను నాతనికి ‘రాదానీ’ యను భార్యయం దుద్భవించిన పేక తెగకుఁ జెందిన మానసియుఁడగు మహమ్మదీయుఁడు. శ్రీ పోతులూరి-వీరబ్రహ్మముగారి ప్రియాంకేవాసి, కులమున మహమ్మదీయుఁడయ్య గురుకులవాసమొనర్చి హిందూమతావలంబియై పారమార్థిక విషయములం దారి తేలినవాఁడై, సత్యవ్రతుండు, సత్కర్మాచరణతత్పరుండు, యనింద్య చరితుఁడై, పితృవాక్యపరిపాలనా ధురంధరుఁడై పొగడొందిన పుణ్యతమఁడు.

అట్టి యీతని జీవితచరిత్రము తేటమాటలతో నులభకైతిని ఆచారగోపాలమునకు అరమగునట్లు ముద్రింపించితిమి. ఈ పాత్రమును జదువజదువ భక్తిరసభావము అచ్చట చల్ల నుట్టిపడుచుండును. ఇంతియగాక యోగాభ్యాస సంబంధమైన విషయములును నిండు బొందుపఱుపఁబడియున్నవి. ఈ గ్రంథము నెల్లరును జదివి పారమార్థిక విషయమును నులభిముగా గ్రహింపఁదగును. ఇయ్యది పండిత పామరులకు సైత మన్నివిధముల నుపయోక్తము కాగలదు. శ్రీ పురుషులొక్కక్కరును జదివియే తీరవలయును. 1-8-0

శ్రీ మద్భగవద్గీత

ఇది పరుసెనిమిది
అధ్యాయముల మహా
గ్రంథము. ఈ గ్రంథ
మునకు నాటియైన
గ్రంథము ప్రపంచము
లో ఎచ్చటను లేదు.

గీతాశాస్త్రమున్న
చోట శ్రీహరియు సము
స్తదీవతలను, మహర్ష
ును సమస్త పుణ్యతీర్థ
ములును నుండును. ఈ
గ్రంథమును శ్రద్ధాభక్తు
లతో పఠించువారికి
సమస్త కష్టములు తొల
గిపోవును. అతిరహస్య
ముగు యీ గీతాశాస్త్ర
మును శ్రీ కృష్ణుడు
మహాభారత యుద్ధ

భూమిలో అరునునకు ఉపదేశించెను. ఈ గ్రంథము మహావిక్రమైనది, విశేష ఆశ్చ
ర్యకరమైనది. జ్ఞానావులు అవలంభింపవలసిన ధర్మమార్గముల నన్నిటిని లోలోప
కారారమే శ్రీ కృష్ణపరమాత్మ యీ గ్రంథములో విపులముగ వివరించియుండెను.
ఈ భగవద్గీత పారాయణ చేయుటచోట విశ్వర్యమును, జయమును, కీర్తియు కాశ్చర్య
ములె యొందును. ఇందలి ప్రతి శ్లోకమునకును విపులముగ తాత్పర్యము వ్రాయబడి
యుండెను. ప్రతిదినము తప్పక భగవద్గీత నెవడు పఠించునో వాడు ముక్తిని పొందుకొ
నాఖ్యములు పొందును. వాడు కర్మముల జేయుచుండినను కర్మములు వాని నంత
భారతీయ విజ్ఞానమంతటిలో భగవద్గీతయే విశేష ప్రసిద్ధిని పొందినవి.

ఇట్టి మహోత్కృష్టమైన గ్రంథము ప్రతివారును ముఖ్యముగ చదువవలయును,
ప్రతియింటను ముఖ్యముగ ఒక గ్రంథముండి తీరవలయును.

477 శ్లోకులు మేలురకము కాగితము చక్కని అట్టదైండు. కల 2-0-0

సాముద్రిక శాస్త్రము

మీ భవిష్యత్తును తెలుసుకొనదలచినచో యీ హస్తసాముద్రిక శాస్త్రమును
చదువుడు. అరచేతియందుండు శిఖల ఫలితములను తెలుపునదీ హస్తసాముద్రిక ము
బడును. అనేక తాటియాకుల గ్రంథములను పరిశోధించి వ్రాయబడినది.

ప్రహ్లాదుడు, ఈశ్వరుడు, గర్భుడు, విరాచామిహిరార్యుడు మొదలగు వారు
హస్తసాముద్రికమును గురించి చెప్పిన విషయములన్నియు యీ గ్రంథములో వివరముగ
తెలుపబడియుండెను.

కల 0-8-0

సి. వి. కృష్ణ బుక్కా డిపో, తపాలపెట్టె నెం. 1805 మదరాసు-1

సకల ఔషధముల వశీకరణ యోగములు

మంత్ర శాస్త్రమునకు సంబంధించిన గ్రంథములు తెలుగు భాషలో చాల తక్కువగా యున్నవి. ఇట్టి గ్రంథము యిదివరలో వెలువడి యుండలేదనియే చెప్పవలసి యున్నది. ఇది మాంత్రికతకే కాక ప్రతివారికిని ముఖ్య ఆవసరమైన గ్రంథము. ఇందు ప్రతి మంత్రమునకును యంత్రమును తయారుచేయు విధానమును, ఆ యంత్రమును వుపయోగించు విధానమును వివరముగ తెలుపబడెను.

గణపతి మంత్రము,
సుబ్రహ్మణ్య మంత్రము,
మహాలక్ష్మి మంత్రము,
బాల త్రిపురసుందరి
మంత్రము, అంజనేయ
ము, శారశింహము,
యక్షిణి, కర్కషిపాచి,
జీవదత్త వశీకరణము,
ధన్వశీకరణము, రాజ
వశీకరణము, శార్వా
ధరల వశీకరణము,
తేలు మంత్రము. విధూ
తి తయారుచేయు మం
త్రము, దృష్టిదోషనిశా
రణ యంత్రము, బాల
గ్రహదోష యంత్రము,
పిపాచ బంధనము,
మూర్తయంత్రము, సక

ల వశీకరణ మంత్ర యంత్రములు మొదలగు పెక్కు మంత్రములును, యంత్రములును
విధానములును ప్రతివారికి సులభముగ బోధపడునట్లు వ్రాయబడెను.
అనుచుచున్న విలులేని విశేష మహాత్మ్యముగల యీ మంత్ర శాస్త్రమును తిరిగి
అంధజేతములో విశేష ప్రచారమునకు తెచ్చుటయే మా ఆభిప్రాయము. సర్వభాధలు,
పక్షములు తొలగించుకొనుటకు యీ మంత్రములు మిక్కిలి వుపయోగమైనవి.
మిక్కిలి రహస్యములైన మంత్రములు, సాధించుటకు సులభములైనవి. 2-0-0

న ల భీ మ పా క శా స్త్ర ము

అన్ని శాస్త్రములలోపాటు పాకశాస్త్రముకూడ ప్రతివారును ముఖ్యముగ నేర్వ
దగినది. మన మనుగడకు ఆహారము ప్రధానమైనది. కనుక యెవరిచేహితత్వమునకే యాహా
రము ఆవసరమో ఆ యాహారమును తయారుచేసికొనుట మంచిమార్గము. ఈ గ్రంథముకు
శ్రద్ధతో జదివినచో తనకు గావలసిన పదార్థముల వారే స్వయముగ చేసికొనవచ్చును.
ప్రతి శ్రీయు పురుషుడును చనువదగిన గ్రంథము. 1-0-0

సి. వి. కృష్ణ బుక్స్ డిపో, తపాలుపెట్టె నెం. 1805 మదరాసు-1

చుట్టుపట్టు

ఇది నూతన యుగము,
ఈ దినము చూచినది
శేపు మరియొక విధముగ
మారియుండును. అటు
లనే మనము ధరించు
ఉడుపులలో ప్రతి
దినము క్రొత్తరకములు
బయలుదేరుచున్నవి.
అందులకని మేము ఈ
నాగరిక క్రొత్త పురుష
లోకమునకు దగినటు
నిదేశ గృహములలోని
క్రొత్త పద్ధతుల ననుగు
రించి కుటుంబముల
మీద తామే స్వయం
ముగ గుడ్డను కత్తిరించు

టను, కుట్టుటను నేర్చుకొనుటకు “కుట్టుపని” అను పేరుతో వై గ్రంథమును ముద్రించి
ప్రచురించితిమి. ఈ గ్రంథమును జాగ్రత్తగా చదివినచో, జాకెట్టు, పర్లు, కోట్టు, పాంటు,
మిలిటరీ యూనిఫాంమ్స్, జాడీలు, బనియనులు మున్నగువానిని స్వయముగ తయారు
చేసికొనవచ్చును. వేయేల ఒకరికింద శేవకావృత్తిచేయుటకంటె, మా కుట్టుపని గ్రంథ
మును, ఒక కుటుంబమున కొని దినము 1-కి కనీసము ౩-0-0 లు సంపాదించి
స్వతంత్ర జీవనము చేయవచ్చును. 1-4-0

(శ్రీ) మహాభారత నాటకము

రచయిత పూర్వకవి కొత్తూరు రామలింగార్య ప్రణీతము.

ఇందు మహాభారతమంతయు వీధినాటకరూపమున వ్రాయబడినది. ఈ గ్రంథము
విశేష ప్రసిద్ధిని పొందియున్నది. ఈవిధముగ మహాభారతమంత వీధినాటకరూపములో
ఇదివరలో ఏవ్వరిచేతను వ్రాయబడియుండలేదు. ముద్దులమాటగట్టు పద్యములతోను,
కందారములతోను, ద్విపదలతోను, చక్కని చదువులతో ను, చోపుదారులతోను,
చక్కని సంవాదములతోను, మధ్యమధ్య చక్కని భవనములతో ను, నిసార్, కందార్,
దర్శనలతోను, వృత్తములతోను, మాలిని వృత్తములతోను వ్రాయబడియుండెను. ఈ
విధముగ వ్రాయబడిన గ్రంథము నేరొకటిలేదు. ఇందు అది, సభాపర్వములు లగా
యితు గమస్త పర్వములు వైన చెప్పబడిన విధముగ వ్రాయబడియుండెను. మహాభార
తమునందలి కథకు ఏమాత్రమును మార్పులేదు. చదువుటకు యింపైన పద్యములు
ఉత్పలమాలికలు చంపకమాలికలు విశేషములుగ గలవు.

ప్రతిదానికిని రాగం, తాళం విశదంబుగ తెలుపబడియుండెను. ఇది ఒక ప్రాచీ
నమైన గ్రంథము. 880 పేజీలు పెద్దపైక చక్కని అట్టలైవు. రెం 2-12-0

సి. వి. కృష్ణ బుక్ డిపో, తపాలుపెట్టె నెం. 1805 మదరాసు-1

గారడీ వినోదరహస్యము

ప్రపంచమునందు అందరును గోరునది యా నందము. పలువురు కూడినచోట అందరును ఆనందమయ్యలై యుండరు. అట్టిచో అందరిని ఆనందింపజేయుటకు ఒకరికి సాధ్యముకాదు. ఒక వేళ అందరిని ఆనందింపజేయవలెనన్న ఒక మార్గము కలదు. అదేమనగా మాచే ప్రకటింపబడిన గారడీ వినోద రహస్యముల తెలిసికొని యుండినచో అందరిని యానందింపజేసి వారి ప్రేమకు బాక్రులు కావచ్చును. ఇందు ఆశీర్వాదముపొందజాలముల జూపబడినవి. మీ రీజాలవిద్యను మీ మిత్రుల యెదుట ప్రదర్శించినచో నెహాస్! అని మెచ్చి గౌరవింపగలరు.

1-4-0

స్త్రీల పాటలు 26 పాటలు గలవి

ఇందులో క్రింద కనబరచియుండు పాటలు చేరియున్నవి. ఇది స్త్రీలు చెడుపుటకు పాడుటకు చాల ఇంపుగా యుండును. ఈ క్రింద కనబరచిన 26 పాటలుగల యీ పుస్తకమును తక్కువ ధరతో తమకు అందజేయుచున్నాము. ఈ పుస్తకమున కావలసినవారు మాకు వ్రాసి తెప్పించుకొగలరు.

1 శ్రీ కృష్ణుని జననము, 2 ఊర్విశాడవినిద్ర, 3 ధర్మరాజు జాదము, 4 మంగళహారతులు, 5 మేలుకొలుపులు, 6 సీతాదేవి వేవిళ్ళు-వామనగుంటలాడుపాట, 7 బ్రాహ్మణ మంగళవారము పాటలు, 8 బ్రాహ్మణ శుక్రవారము పాటలు, 9 తులసి గోవింద నామాలు, 10 సీతసమర్థ, 11 గంగాగారి సంవాదము, 12 కాళింగమడుగు, 13 సీతాదేవి ఆనవాలు, 14 చిలుక రాయభారము, 15 కొలటాల్కీ రసలు, 16 దసరా పద్యములు, 17 శ్రీ నీతాక శ్యాం, 18 తలుపుదగ్గరపాటలు-సంవాదములు, 19 తులకయ్యము, 20 కొమార్తెను ఆ తవారింటికి పంపెడుపాట, 21 శ్రీ పారుజాతపత్యము, 22 నలుగుపాటలు, 23 అప్పగింతలపాటలు, 24 శ్రీరామదండములు, 25 గోపాలము, 26 నూతన పెండ్లి పాటలు.

జాతకాలంకారము

ఇది ప్రాచీన జ్యోతిషగ్రంథము. జ్యోతిషములకు ముఖ్యమైనదిగా తెలుగు తాత్పర్యము వ్రాయబడినది. ప్రతియొకరు తన జాతకచక్రమును దగ్గరుంచుకొని తమకు కలుగునట్టి ఫలితములను చూచుకొనవచ్చును. ఇది ప్రమాణ గ్రంథము. ఋషులచే వ్రాయబడినది. జాతకచక్రమున నేయే యింట నేయే గ్రహములుండిన యెట్టి ఫలితముల నిచ్చునో బహువిపులముగ తెలుపబడినది. కళత్రభాగము, ఆయుర్భాగము యిటుల మానవునకు కలుగునట్టి సకల విషయములు యిందు వివరింపబడినది. జ్యోతిషమునితో ప్రమేయము లేకయే ప్రతియొకరు తమ భావములను తెలుసుకొనవచ్చును.

0-8-0

శ్రీ మహాభక్త విజయము

శ్రీ ర్త: కలవటాల జయరామాపు)

ఈ గ్రంథమున నలువది భక్తాగ్రేహుల చరిత్రలను వర్ణింపబడినవి. ఇది శేష
లము పామరజనులకొక వ్రాయబడినది. గ్రంథమంతయు సులభశైలిలో వ్రాయ
బడినందున సామాన్య భాషాజ్ఞానుముగల ప్రీ పురుషులు చదివి ఆనందింపవచ్చును.
ప్రతి భక్తుని కథయు చమన మొనర్చిన కడపటివరకు చమన బుద్ధి పుట్టునట్లు రచిం
పబడినది. ఇది నీతులకు నిలచుము. భక్తులకు పట్టుగొమ్ము. ప్రీతిలకు కల్పవృక్షము.
దుర్మార్గులకు సన్మార్గులుగను, అనినీతిపరులను నీతికొనిదులుగను, కాముకులను
మోక్షకామకులుగను, నాస్తికులను ఆస్తికులుగను చూపు శ్రీహరి ప్రేమకు
భాగ్యుల గావించి మోక్షసాధనకు మార్గము చూచగలరు. వేయేల చదువు నేర్చిన
ప్రతి ప్రీ పురుషునకు చదివి తీరవలసిన గ్రంథరాజము. మంచి కాగితములపై
ముద్రించుచున్న అక్షరములలో చక్కగ ముద్రించి, అందముగ బైండు చేయించి
అందఱును కొని చదివి ఆనందింపవలెనని నల్పు వెలకే విక్రయించుచున్నాము.
పుస్తకములకు మోటనే వ్రాదువలెను. కొద్దిప్రతులే ముద్రింపబడినందున ఆలస్య
ముగ వ్రాసిన ఆశాధంగము కాగలరు. నాణ్యమైన కృత్రికో బైండు, అందమైన
బాకెట్టుతో 436 పేజీలుగలవి.

రూ. 3-8-0

. సి. వి. కృష్ణా బుక్ డిపో, తపాల పెట్టె నెం 1805 మదరాసు-1

